¶Solennis repetitio p dominũ Nicolaum edita.

c

Um eſſes. Hoc capitulũ legit va-
rijs modis.vt.s.pate
bit.ſed inherendo lr̃e.h.d. Ualet teſtamē-
tum qđ parochianus facit corã preſbro ſuo ⁊ coraꝫ
duobus teſtib⁹ nec valet ꝯria cõſuetudo.cõis diui
ſio.ſcđa ibi.qꝛ vero ¶Nota primo ꝙ ad validita-
tē teſtamenti de iure ciuili requirit numer⁹ ſeptem
vel quinqꝫ teſtiũ.⁊ dicit ſeptē reſpectu teſtamenti.
quinqꝫ aũt reſpectu codicilloꝝ vel reſpectu teſtamē
ti qđ fit in iure.C.eo.l.vlti. ¶Nota ſecũdo ꝙ in te-
ſtamento teſtes debent eē ſubſcripti qđ ꝓcedit i te
ſtamento in ſcriptis al's nõ .C.e.l.hac ꝯſultiſſima.
An aut i alijs cauſis teſtes debeãt eē ſubſcripti an
ſufficiat ꝙ ſint inſcripti.no.in.c.ij.de fide inſtru.⁊
in.c.poſt ceſſionē.⁊.c.qm̃ cõtra.de proba. ¶No.
tertio ꝙ põt cõcurrere cõſuetudo cũ iure poſitiuo.
ſimile in.c.ſopite.j.de cenſi.idē ē in priuilegio. vt i
c.cũ dilectus.s.de cõſue.⁊ in.c.veniens.de pſcri.
Quid autē operetur tũc ꝯſuetudo plene no.in.c.j.j.
de cõſti.li.vj. ¶Nota quarto ꝯſuetudinē introdu-
ctam ꝯtra legē diuinam vel vniuerſalē ſtatũ eccl'ie
nõ valere.viij.di.que ꝯ.⁊.c.mala ꝯſuetudo.⁊.s.đ
cõſue.c.fi. ¶No.quinto ꝯſuetudinē exigentē ſup-
flu as ꝓbatões eē reprobandã.ꝑ hoc.c.ij.s.eo.de
ꝓba.ſecus ſi induceret ꝙ minus ſufficienti ꝓbatio
ni adhiberet fides.vt in.c.cũ dilectus.s.de fide in
ſtru.poteſt eē rõ.qꝛ cũ de⁹ ſiue natura nihil fecerit
fruſtra talis cõſuetudo exigens ſupfluas ꝓbatões
ē irrõnabilis.Et iõ nõ eſt ſeruanda.vt in.c.conſue
tudinis.xj.di.Si vero inducit ꝙ minus ſufficienti
adhibeatur fides tũc cõcordat cũ iure naturali ſm
ꝙ quilibet pſumit bonus.vt in.c.fi.de pſump.⁊.c.
vno.de ſerui.⁊ iõ rõnabile ē ꝙ vni credat. qꝛ xp̃s
ait in euãgelio.Sit ſermo veſter ē ē nõ nõ qđ am-
plius ē a malo ē.vt in.c.ſignificaſti.s. de elec. ⁊ eſt
tex.xxij.q.j.in ſumma. ¶No.ſexto papã poſſe cõ-
ſuetudinē loci ꝑticularis tollere etiã ſi diſponat id
qđ ius ciuile diſponit ⁊ nedũ cõſuetudinē ſed etiaꝫ
leges impatoris tollere poteſt.vt hic.⁊ de preſcrip.
c.fi.⁊ in.c.cũ cõtingit. de iureiur.⁊.c.licet. eo.ti.li.
vj.⁊ hoc qñ imminet peccatũ.Nã oĩs aĩa rõne pec
cati eſt pape ſubiecta.vt i.c.nouit.s.đ iudi.⁊.xcvj.
di.ſi imperator.⁊ in hoc leges nõ dedignãt ſacros
canones imitari.vt in.c.clerici.de iudi.⁊ in.c.fi. de
ſecun.nup.In alijs vero caſib⁹ vbi nõ iminet pec
catũ vbi papa nõ habet tpalem iuriſditionē nõ põt
legem tollere ꝗ̃ ad forum ciuile cum poteſtates di
ſtincte ſint.xcvj.di.cum ad verũ. x.di. qm̃. vbi de
hoc.⁊ qui fi.ſint le.cauſam.⁊ hoc tenet glo.in regu
la poſſeſſoꝛ.de regu.iur.li.vj. ¶Nota ſeptimo ꝙ
ad validitatē teſtamenti nõ ſufficit pſentia duoꝝ
vel triũ teſtiũ niſi fuerit adhibita pſentia preſbri pa
rochialis.Et põdera text.ibi pſbytero ſuo.nã ex h
infero qđ nõ eſt huic.c.ſatiſfactũ ſi teſtm̃ fiat coraꝫ
ꝗlibet pſbro niſi ille preſbr ſit ꝓpri⁹ ſacerdos paro
chialis.⁊ rõ qꝛ magis fides adhibet indigenis no
tis ꝗ̃ extraneis ignotis.in auc.de teſti.§.ſi vero ig
noti.colla.vj.⁊.s.de elec.poſtꝗ̃. Et qđ not.in.c.ꝗ

rendũ.⁊.c.ſi qui ſunt.ij.q.vij.ſſſe le.⁊ no.in.c.quã
ꝗ̃.de vſu.li.vj.in glo.in verbo parochia. Itē ꝓpri
us ſacerdos parochialis dicit etiã pat ſpũalis oĩm
ſuoꝝ parochianoꝝ ex ꝗ ipos recipit ad pniam. vt i
c.oẽs.xxx.q.j.nõ ergo ita defacili cõmittet falſitas
corã pre ſpũali ſicut cũ extraneo ſacerdote. Itē ꝗte
nus iſtud.c.tēpat rigorē iuris ciuilis eſt ſtricte itelli
gēdũ.ar.c.ſtatutũ.đ ele.li.vj.⁊ regula odia.de re.
iu.eo.li. Itē a legib⁹ nõ eſt recedendũ niſi ꝗtenus
repitur in canonib⁹ ꝯrium.vt in.c.j.de no.opere.
nun.⁊.x.di.ſi in adiutoriũ.⁊ đ hoc etiã infra aliꝗd
tangam. ¶No.vnũ caſũ in ꝗ plus valet teſtimoni
um ſacerdotis ꝗ̃ alterius.⁊ de hoc in.c.in nra.s.đ
teſti.⁊.iiij.q.iij.ſi teſtes. ¶No. nono ⁊ vltimo ꝙ i
pugnans teſtm̃ ꝑtextu defectus ſolennitatꝭ omiſſe
in numero ſeptem teſtium peccat moꝛtaliter. nam
hoc prohibetur ſub interminatione anathematꝭ ⁊
⁊ excõicatio nunꝗ̃ fert niſi ꝓ moꝛtali crimine.vt in
c.nemo.⁊.c.nullus.xj.q.iij. ¶Ex predictis notabi
lib⁹ veniã ad apparatũ cũ quo expediã materiã iſti⁹
c.Et primo oppo.ꝙ iſte tex.nõ ꝓcedat ꝗtenus gene
raliter loquit dicens.ꝙ ſufficit ꝙ teſtamentum fiat
coram preſbytero parochiali ⁊ duobus teſtib⁹.naꝫ
requiruntur ſeptē.vt in.l.fi.C.de fideicõ. ⁊ ſi vn⁹
defuerit coꝛruit totum teſtamētũ.vt.C.e.l.ſi vnus
⁊.l.fi.So.metu ꝯrij iſtud.c.vt premiſi.legit varijs
modis in hac glo.⁊ prima lectura ponit h in pnci
pio.glo.j.⁊ eam repetit.j.in.c.ſequēti. videlicet ꝙ
iſtud.c.loquit de relictis ad pias cauſas quēadmo
dum loquit ⁊.c.ſequēs .nam gl. vult ꝙ iſta duo.c.
loquant de eodem facto eiuſdē loci.iſtud dictũ gl.
nõ eſt verũ vt patet ex tenoꝛe vtriuſqꝫ.c. Itē loqui
tur de diuerſis locis.qꝛ hoc.c.loquitur de ciuitate
Hoſtien.c.aũt ſequēs de Uelletrẽ.⁊ Hoſt.⁊ Uel
letrẽ.ſũt ciuitates diuerſe. Itē qꝛ diuerſa eſt deci
ſio vtriuſqꝫ decre.vt de ſe patet. Itē ob.huic lectu-
re.qꝛ tex.nõ reſtringit ſe ad legata ad pias cauſas
Et rõ que reddit in littera ibi.in oꝛe duoꝝ.⁊c. hꝫ
locum nedum in legatis ad pias cauſas ſ etiam in
quolibet teſtamento.iõ forte glo.tranſit ad ſecũdã
lecturã.ibi.quid.Eſt aũt ſecunda lectura vt ꝑ h.c.
generaliter derogat legib⁹.Et licet hanc nõ teneat
glo.ꝑ hanc rõnem.ſ.qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ dñs pa-
pa voluerit vnico verbo legib⁹ derogare.ar.C.de
inoffi.teſta.l.ſi qñ.⁊ de elec.eccl'ia veſtra. nec forte
ſm glo.papa poſſet etiã ſi vellet tollere leges ꝗ̃tuꝫ
ad eos qui ſunt de ſua iuriſditione tpali.ar.de ap.
ſi duobus.⁊.c.nouit.s.de iudi.tm̃ hanc lecturaꝫ te
nent Ala.Gof.Lau.⁊ Hoſti.h.⁊ Brixien.ij.q.iiij.
in ſumma.ibi tm̃ glo.tenet ꝯriũ cõcoꝛs cũ lectura ꝑ
cedenti.quã etiã tenet Gof.in ſumma huius ti.c.đ
numero teſtiũ.ꝓ hac tm̃ lectura inducit Hoſt.legeꝫ
diuinam.de qua h.⁊ hanc lecturaꝫ quã ꝓ preſenti
omitto intendo tenere.⁊.j. pleni⁹ aſſumã. Sed qꝛ
viſũ fuit gl.vt.s.dixi ꝙ hec lectura nimis repugna
ret legib⁹ iõ tranſit ad aliã lec.ibi nihil dicas. ⁊ hec
tertia lectura vult h ꝙ h.c.ꝓcedit tm̃ in terris đ tē-
perali iuriſditiõe eccl'ie. ⁊ ꝓ hac lectura facit ꝙ ciui
tas Uelletrẽ.đ qua in.c.ſe.⁊ ciuitas Hoſtiẽ.đ ꝗ
h ſunt de tpali iuriſditione eccl'ie. ⁊ hanc lecturam

videt hic tenere Jo.an.ꝛ expꝛeſſius do. Jo.de ſan.ꝛ
ꝑ hac lectura facit vt euitet iuriũ correctio. de ele.
cum ex eo.li.vj.ꝛ lꝫ hec lectura videat colorata tñ ſi
audacia cõcedatur ſalua reuerentia tantoꝝ patruꝫ
videt ꝙ nõ ſit vera.nã cũ hic dicat ꝙ hic requirunt
ſeptem teſtes ꝛ ſit contra legẽ diuinã pꝫ ꝙ etiam in
foro ciuili dꝫ obſeruari qꝛ ſi lex humana eſt contra
ria legi diuine ſeruanda eſt lex diuina in foro etiaꝫ
ſeculari vt in.c.que cõtra mores.viij.di.ꝛ.xj.q.iij.
qui reſiſtit. ꝛ in.c.iulianus.ꝛ finaliter omiſſa iſta
lec.glo.tranſit ad quartã lecturaꝫ ibi alibi q̃ h vult
ꝙ in foro ſeculari ſtetur legibus.i eccliaſtico ſtetur
huic.c.ꝛ hanc lecturã videt ſentire Inno.j.co.pꝛ.
ſed hec lectura tollit eadẽ cã qua tollit.ſ.ꝑrima in
c.pri.Do.An.de butrio videt tenere ſecũdã lectu
ram.de qua pmiſi.ſ.ꝙ iſtud.c.debeat ſeruari tã in
foro ciuili ꝙ̃ in canonico.qꝛ loquit i materia pecca
cati qꝛ peccatũ moꝛtale eſt nõ exequi voluntatẽ rõ-
nabilẽ defuncti.xiij.q.ij.vltima voluntas. vñ lex i
hoc nõ valet tanꝙ̃ irrõnabilis ꝛ peccati nutritiua.
vt in.c.fi.de pſcrip.ꝛ ſi oppoñat ꝙ lex nõ nutrit pec
catũ qꝛ pſumit ſubeſſe falſitatẽ.vt.l.fi. C. de fideicõ.
rñdet ipe ꝙ hec pſumptio tollit ꝑbata volũtate te-
ſtatoꝝ p duos idoneos teſtes omi ſuſpitione carẽ
tes.vt hic bene pꝛobat.ꝛ.ij.q.iiij.§.j.tuti⁹ tñ putat
ipe ꝙ in terris imperij debeat adiri iudex eccliaſti-
cus p viã denũciationis euãgelice vt cõpellat here-
dẽ deſiſtere a peccato ꝛ ſic ſeruare vltimã volũtatẽ
defuncti ꝑbatam p duos idoneos teſtes.ſ.de iu-
di.nouit.ꝛ facit qḋ ibi no. Inn.ego aũt diſputatio
nis gr̃a credo indiſtincte ꝙ iſtud.c.ſeruari dꝫ etiaꝫ
in foro ſeculari credo tñ non ſufficere ꝑut vult do.
An.ꝙ ſufficiat ꝙ vltima voluntas ꝑbet p duos te
ſtes vt pleni⁹.j.dicã ꝛ ꝙ debeat ſeruari in vtroꝙ̃ fo
ro ꝑbatur.nam leges requirentes ſeptẽ teſtes i te
ſtamentis ſunt tam ꝯ ius diuinũ ꝙ̃ ꝯ generaleꝫ ec-
cleſie cõſuetudinẽ.vt aperte dicit iſte tex.quoꝝ qḋ-
libet hꝫ impedire leges in ꝯrium ꝯdendas.nam re
gula iuris diuini hꝫ ꝙ in oꝛe duoꝝ vel triũ dꝫ ſtare
omẽ verbũ vt hic.ꝛ in.c.licet vniuerſis.ſ.de teſti.ꝛ
ij.q.iiij.in.§.j.ꝛ Jo.viij.c.ꝛ ſic dicendo omẽ nihil
excludit.xix.di.ſi romanoꝝ.de maio.ꝛ obe.ſolite.
ꝛ ex quo nõ diſtinxit nec nos diſtinguere debem⁹.
xxxij.q.vij.qui doꝛmierit.qḋ quidẽ ius diuinũ eſt
moꝛale.nam inſtruit qualiter hoĩes viuere debẽt
vt.ij.q.iiij.i.§.j.nam pceptũ eſt ꝙ quis nõ debet te
nere alienum quod ẽ pceptũ moꝛale. Sꝫ qꝛ poſſet
dubitari qñ ꝯſtet qḋ ẽ alienũ dat alia regula.ꝙ in
oꝛe duoꝝ vel triũ.ꝛc. Itẽ chꝛiſtus exhoꝛtabatur iu
deos ꝙ deberẽt credere in eũ qꝛ de hoc ꝯſtabat per
duos teſtes.ꝛ ſic nõ põt negari ꝙ iſtud pceptuꝫ ſit
moꝛale.qḋ quidẽ nõ recipit mutationẽ vt in.c.fi.de
ꝯſue.ꝛ plene.v.di.in.§.his ita in tex.ꝛ in glo. Iteꝫ
pnceps etiã papa ſi cõdit leges cõtra ea q̃ dixit dñs
nõ dicit cõdere leges ſ potius conuincit errare vt
pꝫ in.c.ſunt quidã.xxv.q.j.ꝗ tales leges non ſunt
ſeruande.nã conſtitutiones eccliaſtice ſiue ſecula-
res ſi naturali iuri ꝯrie ꝑbant penit⁹ ſunt excludẽ
de vt dicit tex.in.§.fi.ix.di.ꝛ qui legib⁹ impatoꝛis
q̃ ꝯtra dei voluntatẽ ferunt obtẽperare non vult

acquirit premiũ grande.vt in.c.j.ea.di.ꝛ i.c.iulia
nus.ꝛ in.c.ſi dñs.ꝛ.c.q̃ reſiſtit.xj.q.iij. Itẽ vt pre-
dixi iſte leges ſunt cõtra ſanctoꝝ patruꝫ ſtatuta vt
pꝫ hic in tex.ꝯ que etiã romanus põtifex ꝯcedere
legem nõ põt.vt in.c.ꝯ ſtatuta patrũ.xxv.q.j.ꝛ in
c.ſi ea deſtruerem.xxv.q.ij. Itẽ ſunt cõtra genera
lem eccleſie ꝯſuetudinẽ ꝛ ſic ꝯtra gnãle ſtatutuꝫ ec-
cleſie ꝯ quã etiã papa venire nõ põt.in.c.ꝛ ſi illa.j.
q.vij.ꝛ no.glo.in.c.p pꝛincipalẽ.ix.q.iij.ꝛ in.c.lit-
teras.de reſti.ſpo.ꝛ generalis ꝯſuetudo eccleſie ita
obligat ſicꝫ pceptũ.vt i.c.in his.ꝛ in.c.eccliaſticaꝝ
xj.di.ꝛ no.glo.de pe.di.v.in ſumma.vnde quẽad
modũ tranſgreſſio pcepti inducit peccatũ.vt in.c.
qḋ pcipit.xiiij.q.j.ꝛ in.c.ij.de maio.ꝛ obe. Itẽ trã
greſſio generalis ꝯſuetudinis.vt in palle.c.in his.
xj.di.ꝛ ꝯſtitutio q̃ ſine peccato moꝛtali ſeruari non
põt nõ tenet.vt in.c.fi.de preſcri. Nam lex debꝫ eẽ
rõnabilis ꝛ iuſta.vt in.c.erit aũt lex.iiij.di.nã quã-
do ex pcepto pꝛincipis veriſimiter pſumit peccatũ
futurũ tunc tali pcepto parẽdũ nõ eſt.vt no. Inn.
in.c.inquiſitioni.de ſen.ex.ꝛ p h.c.lr̃as.de reſti.
ſpo.in fi.ſ iſtud facile reſultat ex legib⁹ requirenti-
bus ſeptẽ teſtes in teſtamentis cõdendis.ꝗ talib⁹
legibus nõ eſt parendũ.nã ſepe cõtingit ꝙ teſtatoꝛ
ꝑpter tempoꝛis breuitatẽ inſtituit extraneuꝫ here
dem corã quattuoꝛ aut quinꝙ̃ teſtib⁹.ꝛ qꝛ iſta vlti-
ma voluntas p iſtos teſtes ꝑbari nõ põt veniũt ſuc
cedentes ab inteſtato qui tenebũt hmõi hereditatẽ
cũ peccato nec excuſabit eos auctoꝛitas legũ.qꝛ vt
notanter dicit Inno.in.c.qꝛ pleriꝙ̃.de imu.eccle.
ꝙ licet princeps ex iuſta cã poſſit ſtatuere ꝯtra ius
naturale.vtputa ꝙ dominia transferant de vno i
aliũ tñ ſi in caſu de quo agit ceſſat illa cã conſtitutio
ſeruanda nõ eſt in foro aĩe nec cõtentioſo. ſic in ꝑ-
poſito licet leges h ſtatuerunt ꝑpter fraudes eui-
tandas tamẽ ſi ibi in rei veritate ceſſaret fraus ve
nientes ab inteſtato tuti nõ eẽnt nec in foro aĩe nec
ciuili.naꝫ vt ipſe ibi dicit cõſtitutiones q̃ veniũt cõ
tra ſalutẽ aĩe ſeruande nõ ſũt.leges enim in his ſa
cros canones imitari nõ dedignant.vt in.c.clerici
de iudi.nec auctoꝛitas legũ hꝫ aliquem excuſare a
peccato ſ neceſſaria eſt ſpecialis canonis cõceſſio.
vt dixit gl.ſingularis in.c.inter hec.xxxiij.q.ij.ꝛ p
h.c.cũ ꝯtingat.ꝛ qḋ ibi no.de iureiur.ꝛ.c.ꝙ̃uis.de
pac.li.vj.ꝛ in.c.fi.de pꝛeſcript.ꝛ p has rõnes dico
ꝙ iudices ſeculares poſſent cõpelli ad obſeruantiã
iſti⁹ decre.ar.in.c.lꝫ.de iureiu.li.vj. Sꝫ ꝯ pdicta
fortit oppo.qꝛ ſi eẽnt vera indiſtincte ſequeretur ꝙ
valeret teſtm̃ factũ corã duob⁹ teſtib⁹ lꝫ non fuerit
adhibita pñtia pſbyteri parochialis qḋ ẽ ꝯtra hũc
tex.in fi.q̃ requirit q̃ ad h vt teſtm̃ nõ poſſit ĩpugñri
qḋ ſit factũ corã pſbytero parochiali ꝛ duob⁹ vl'tri
bus alijs teſtib⁹. So.ꝑpter iſtud ꝯriũ do. An.fu-
it hic in ſingulari opi.fatendo ꝯriũ.nã dicit ipe rõ
pncipalis ſuper q̃ papa fundat ſe ẽ.qꝛ in oꝛe duoꝝ
vel triũ teſtiũ ꝛc. Et ſic debem⁹ attendere ad rõneꝫ
ſup q̃ fundat ſe papa. Nec ob.fm cũ.illud qḋ de p
ſentia parochiani dꝫ qꝛ in h narrat accidentiã facti
Nec ob.ſi diceret ꝑut ſentit ſpe.i ti.de inſtru.edi.
in.§.ꝯpendioſe.in.v̄.itẽ p ius canonicũ.ꝙ iſte tex.

ē correctori⁹ iuris ciuilis ⁊ iō nō debꝫ aliquo modo etiā p maioritatem rōnis recedi a verbis ipſius qꝛ dicit ipſe hoc nō eē verum ꝙ ſit correctorius immo mens iſtius tex. declarare irrōnabilitatem iuris ciuilis ſemp fuiſſe. ⁊ ſic ipē cōcludit ꝙ ad vtilitatē teſtamenti ſufficiūt duo teſtes. ⁊ ſic illa decre. nō ē de nouo correctoria ſed declaratoria ſm eū. ⁊ ſic cōcludit ꝙ quo ad validitatē teſtamēti ſufficiunt duo teſtes etiā ſine pſbro parochiali. Spe. in ꝑallc. ti. ꝺ inſtru. edi. §. cōpendioſe. ver. itē per ius canonicum dicit ꝙ quātū ad legata ad pias cauſas valet teſtamentū factū coram duobus teſtib⁹ tm̄. vt. j. c. pri. ſed in alijs relictis nō ad pias cauſas dicit ꝙ requirit preſbr cū duob⁹ teſtibus vt hic. que opi. videt cōiter placere doc. hic ⁊ Archi. in. §. j. ij. q. iiij. quia data preſentia pſbri ⁊ duoꝝ bonoꝝ teſtiuꝫ tollit ſuſpitio falſitatis. nam nō eſt veriſimile ꝙ pſente preſbytero cōmittat falſum. ar. l. nō eſt veriſīe. ff. qꝺ met⁹ cā. j. ꝺ ſimo. nemo. ⁊. c. fi. de poſtu. ⁊. c. deniqꝫ xiiij. q. v. ⁊ itm̄ ſpe. adhēt huic opi. ꝙ ſi adeſſet tres teſtes ſine pſbro parochiali dicit teſtamētū non valere. fatet tm̄ ipē ꝙ ſi loco pſbri parochialis intereſſet duo teſtes ꝙ valet teſtamentū. qꝛ dictū duorum teſtium ſemp habet maiorem fidem ꝙ̄ dictum vnius quantūcunqꝫ auctorizabilis pſone. ſ. de teſti. c. cū a nobis. ⁊. c. licet. ⁊ hanc opi. ego ſequor quicquid dicat do. An. nam a legib⁹ nō eſt recedendū niſi quatenus in canonib⁹ repitur cōtrariū. vt in. c. j. ꝺ no. ope. nun. ⁊. x. di. per totū. ergo cū non reperiat receſſum fore a legib⁹ in teſtamētis cōdendis vbi preſbyter parochialis intereſt cū duob⁹ teſtib⁹ ꝙ̄ ſtandum preciſe iſti tex. Nec procedit qꝺ dicit do. An. ꝙ in eo qꝺ hic dicit de preſbro parochali narratur accidentia facti qꝛ illud eſt diuinare. ⁊ tex. videtur expſſe velle cōtrariū cum in cōſultatione nulla fuit facta mentio de pſbytero parochiali ⁊ p ſubaudiniones ⁊ ſuppletiones nō debem⁹ inducere correctionē iuris. vt no. in. c. cupientes. in. §. ꝙ ſi per. xx. de elec. li. vj. in glo. Nec obſtat ꝙ ipſe dicit ꝙ rō principalis ſup qua ſe fundat papa ē. ꝙ in ore duorꝫ vl' trium. ⁊c. qꝛ reſpondeo ꝙ illa auctoritas nō fuit inducta ad cōfirmationē eius qꝺ papa poſtea ſtatuit in fi. de preſbytero parochiali ſed potius ad exaggerandū ⁊ aggrauandū rigorē iuris ciuilis. quaſi voluerit hic papa dicere ꝙ cuꝫ regula iuris diuini habeat. ꝙ in ore duorū. ⁊c. valde abſurdum videt ꝙ ius ciuile requirat. vij. teſtes. nam intantum deuiando a iure diuino videtur tollere nō moderare ipm ius diuinū. nā ſanguinē elicit q nimis emūgit vt. c. niſi cū pridē. de renū. ⁊. iiij. di. deniqꝫ. ⁊ reprobato rigore iuris ciuilis papa volēs ꝓuidere falſitati ſtatuit ꝙ teſtamēta debeāt fieri corā preſbro parochiali ⁊ duob⁹ vel alijs trib⁹ teſtibus. ⁊ ſic iſta rō ſup qua fundat ſe papa in fine nō ob. ⁊ iſtū puto verū fore intellectū illius decre. ⁊ ꝑ hoc facit. c. ſe. vbi papa loquēdo de relictis ad pias cauſas vt in eis aliquid ſpeciale ſtatueret nullam mentionē fecit ꝺ preſbro parochiali. vnde ſi voluiſſet h̄ ſubijcere bn̄ ſciuiſſet. ar. c. ad audientiā. de deci. Item qꝛ ſi vellemus illā regulam. in ore duorū. ⁊c. ita rudit intelligere ꝓut iacet ſequeret ꝙ nunꝙ̄ requirerent plures ꝙ̄ duo teſtes qꝺ falſum ē etiā de iure canonico. vt aperte dicit tex. in. c. lꝫ vniuerſis. ſ. de teſti. vbi dicit ꝙ quedā ſūt cauſe que requirūt plures ꝙ̄ duos teſtes. ⁊ ꝑ hoc. ij. q. iiij. c. preſul. ꝟ hoc tenēdo obſtāt ꝑdicta. qꝛ papa in fine nō poterat ſtatuere ꝯ ius diuinū ⁊ ſtatuta patrū ⁊ cōtra ſtatutū generale eccleſie vt ſupra plene dixi. Ad iſtud rn̄deo ꝙ iſta regla iuris diuini loquit generaliter. ⁊ idē dico de vniuerſali ꝯſuetudine eccleſie. vn̄ ius poſitiuū ſuꝑueniēs habet limitare ⁊ diſtinguere vt alie regule iuris diuini melius obſeruent. vt no. in. c. q̄ in eccleſiaruꝫ ſ. de cōſti. ⁊ in. c. fi. de ꝯſue. ⁊ ꝓbat in. c. ⁊ ſi q̄ōnes. in. fi. j. de ſimo. ⁊ de cōuer. ꝯiu. ex publico. nam regula iuris diuini hꝫ ꝙ quis nō dꝫ detinere aliena ⁊ ꝙ peccatū puniat ꝟ ꝓpter falſitatē q̄ poſſet ꝯmitti in teſtamētis ſi tm̄ adhiberent duo teſtes ſepe ⁊ ſepius cōmitteret in iſtā regulā iuris diuini iō papa vt illa regula meli⁹ ſeruaret ⁊ vt peccatū facili⁹ euitaret reſtringit illā regulā. in ore duoꝝ. ⁊c. vt ſi habeat locū in teſtamētis. nec propter hoc dicitur venire ꝯtra ius diuinū cū hoc ſtatuerit ad cōſeruationē iuris diuini. vt. ſ. nec multū deuiat a regula ꝓut deuiat ius ciuile requirendo. vij. teſtes. ⁊ ꝑ h̄ do optimū ſimile in preſcriptione. nā regula iuris naturalis habet neminē locupletari debere cū aliena iactura. vt in regula locupletari. de reg. iu. li. vj. ⁊ tm̄ quis p preſcriptionē locupletat cū aliena iactura. nec ꝓpter hoc pſcriptio dicit eē cōtra ius naturale. vt ſubtilit no. Jo. an. in regula poſſeſſor. de regu. iur. in mercu. qꝛ licet videat ꝙ pſcriptio ſit contra illā naturalē equitatē ꝺ qua. ſ. tm̄ qꝛ eſt inducta tm̄ vt ſeruent alie regule iuris naturalis q̄ habent ꝙ negligentia puniat ⁊ ꝙ finis litib⁹ imponat non dicit eē cōtra ius naturale. ꝟ dicit ius naturale potius cū fuerit inducta ad cōſeruationē iuris naturalis. vnde vna ⁊ eadē res nō dꝫ parere cōtrarios effectus. vt in. c. maiores. de baptiſ. Sed tunc ob. ꝙ ſi predicta ſunt vera ius ciuile reqrēs. vij. teſtes. nō debeat reprobari cū veniat ad cōſeruationē alterius iuris reſpectu iuris diuini. vt. ſ. dixi. ex eo ꝙ ius ciuile intantū deuiando nō videbat limitare ꝟ potius ipſam legē diuinā tollere vt. ſ. dixi ꝙ non facit ius canonicū. Itē etiā nō euitat ꝓpter h̄ imo potius peccatū cōmittit. qꝛ vt. ſ. dixi ſepe venientes ab inteſtato ꝓpter minus ſolenne teſtamētum detinerēt hereditatē cū peccato ⁊ ſic veniremus cōtra oēs regulas iuris diuini. nam nō dꝫ ita de facili pſumi falſitas vbi ad minus ſunt quattuor teſtes cū papa qui ſupiorem nō habet poſſet ꝯuinci duobus teſtibus. vt no. glo. in. c. pſul. ij. q. iiij. nec ob. ſi diceret ꝙ etiā de iure canonico ē dare caſum vbi requirunt. lxxij. teſtes. vt qn̄ agitur cōtra epm cardinalē. vt habet in ꝑall. c. preſul. qꝛ dico ꝙ ille text. intelligit qn̄ teſtes nō ſūt omī exceptione maiores. ſecus aūt ſi eēnt laudabilis vite qꝛ tunc ſufficerent duo teſtes. vt dicit Gratianus. in. c. fi. ea. cā ⁊. q.

Et ꝑ ꝑdictis facit qꝺ in ſili habem⁹ in pſcriptione. nā ius ciuile adinuenit pſcriptionē tam cum bona fide ꝙ̄ cū mala fide. vt pꝫ. xvj. q. iij. in. §. poteſt. vt

imponeret̃ finis litibus ⁊ vt negligentia puniret̃.
ius aũt canonicũ ſupueniẽs approbauit p̃ſcriptio-
nē quatenus erit ſine peccato ⁊ reprobauit rigorez
iuris ciuilis q꞉ reprobauit p̃ſcriptionē cum mala fi
de. vt in. c. fi. de preſcrip. Sic facit hic papa. nam re
probauit rigorē iuris ciuilis quatenus exigebat ſe
ptē teſtes ⁊ approbauit cauſam motiuam iuris ciui
lis. ⁊ ob hanc cauſam motiuam obſeruandā ſtatu-
it ꝙ in teſtamētis vltra duos teſtes intereſſet p̃ſbr
parochialis. ⁊ ꝑ hoc etiā facit in ſimili, nam regula
iuris diuini licet habeat. nō occides. ⁊c̃. ius tñ ciui-
le certo caſu dedit marito poteſtatē vxorem ĩ adul
terio repertā occidendi. ⁊ ſic illa regula iuris diui-
ni reſtringebat. ius vero canonicũ ſuperueniens
illũ rigorem iuris ciuilis abſtulit. vt in. c. inter hec.
⁊. c. admonere. xxxiij. q. ij. Sed volēs ꝓuidere ma
ritis ſtatuit ꝙ vxores peccantes haberēt mariti po
teſta tē ligandi ⁊ eas moderate corrigendi. vt. vij.
q. j. ſicut. xxxiij. q. ij. placuit. ita ĩ ꝓpoſito papa im
probauit rigorē iuris ciuilis quatenus in teſtamē
tis exigebat ſeptē teſtes ⁊ prouidit falſitati ſtatuen
do ꝙ adhiberetur p̄ſñtia preſbri parochialis. Et ex
iſtis duas cōcluſiones elicio. Prima cōcluſio ꝙ te-
ſtamentũ corā duobus teſtib⁹ ⁊ preſbro parochia-
li ſeu corā quattuor teſtib⁹ ſine p̄ſñtia preſbri etiam
nō ad pias cauſas initum nedũ in foro canonico ſꝫ
etiam in foro ciuili roboris obtinet firmitatē. Ex q̃
infert̃ correlariũ ꝙ iura ciuilia ſeptem vel q̄nqꝫ te-
ſtes in teſtamentis de neceſſitate exigentia hodie
locũ ſibi minime vendicant. Secũda cōcluſio ꝙ licz
valeat teſtamentũ coraz duob⁹ teſtib⁹ ad pias cau
ſas conditũ. In alijs tamē ſi defuit parochialis p̄-
ſbyteri preſentia licet duo vl̃ tres teſtes adhibiti fu-
erunt nedum in foro ciuili ſed etiā canonico impu-
gnari pōt. Ex quo infertur correlarium ꝙ ad vali-
ditatē teſtamenti nō ſufficit ꝙ adhibeantur duo te
ſtes cũ vno preſbytero niſi iſte preſbr ſit ꝓprius ſa-
cerdos parochialis. Uenio ad q̄ōnes ⁊ primo que
ro nunq̄d ſi legat̃ res aliena ſcient̃ poſſit de iure ca
nonico peti illius rei eſtimatio. ⁊ primo videt̃ ꝙ nō
ꝑ. c. filius. ſ̃. eo. Do. in hoc varie ſunt opi. ⁊ varijs
modis illud. c. intelligit̃. nam glo. fi. ibi poſuit du-
as lecturas ad illum tex. Et prima lectura ē ꝙ illud
c. intelligit̃ de benignitate canonica vt ſic nō poſſit
peti eſtimatio licet de iure ciuili ſecus ſit. Do. An.
hic illam lecturā impugnat aſſerens illam nō elici
ex tex. q꞉ nō facit mentionē de rigore vel de equita
te ſed ſalua pace do. An. dico ꝙ illa lectura optime
colligit̃ ex tex. illo vt apparet ꝑ iſta verba. ſed quia
lege dei viuis nō aũt lege ſeculi. ⁊c̃. ⁊ ſic voluit imi-
tari equitatem cōtra rigorem iuris ciuilis. ⁊ cauſā
quare infra in reaſſumptione iſtius lec. plenius di
cam. Secũda lectura eſt ꝙ poſſit peti eſtimatio ſm
ꝙ de iure ciuili cauetur. Ad illuz tex. rñdetur ꝙ ibi
ſolum ꝓhibetur ne aliena res debeatur nō autē ꝙ
nō poſſit peti eſtimatio. ſed iſta lectura nō procedit
q꞉ ſm hoc nulla eſſet differentia iter ius ciuile ⁊ ius
canonicũ. tñ tex. ibi voluit denotare diuerſitatē in
ter iſta duo iura. Et hanc videt̃ tenere Hoſti. dicit
tamē ꝙ ſi heres nimis grauaret̃ totum preciuz ſol-
uendo etiam non debet illud cum intollerabili ſuo
grauamine extorqueri qḋ faceret ḋ iure ciuili. ⁊ ſo-
lum hunc legis rigorem intendit hic temperare pa
pa. ad hoc de cenſi. licet. ⁊. c. ex parte. xvij. q. iiij. c.
fi. de reg. iur. locupletari. li. vj. ⁊ dicit ſic intelligen-
dum qḋ no. in ſũma. eo. ti. ver. ad quid ꝓheres. ſꝫ il-
la lectura nō videtur ꝓcedere vt ex infra dicendis
apparebit. nec ob. quod dicit Hoſti. ꝙ hic papa vo
luit temperare rigorem iuris ciuilis per qḋ heres
nimiũ grauatur. q꞉ hoc eſt diuinare ad iſtum tex. ⁊
diuinare nō debem⁹. vt eccl̃. benefi. c. j. Itez ꝑ ſub-
auditionē ⁊ ſuppletionē nō debemus inducere iu-
ris correctionē. vt no. in. c. cupientes. in. §. ꝙ ſi per
xx. de elec. li. vj. in glo. Tertiaz lecturam poſuit ibi
Inno. ⁊ Jo. glo. in. c. ſi eṗs. xij. q. v. dicentes ꝙ illḋ
c. ꝓcedit qñ legat̃ res eccl̃ie nam tunc nō valet lega
tum quo ad rem nec quo ad eſtimationē. ⁊ ē ratio
q꞉ cum difficultate alienatur. x. q. ij. hoc ius. ⁊. xij.
q. ij. ſine exceptione. ſicut dicit̃ ĩ p̄dijs ceſaris. vt. l.
apud iulianũ. §. fi. ff. de leg. j. vnde ſi hoc p̄uilegiũ
habet res ceſaris multo fortius res eccl̃ie in quaꝝ
alienatione magna facultas ē vt ſupra dixi. Itez le
gari nō poſſunt ea que cōibus vſib⁹ deputata ſũt.
vt ꝑ ſalle. l. apud iulianũ. in. §. nō ſolũ. ſꝫ res eccleſie
ſunt hm̃oi. vt in. c. ratio nulla ꝑmittit. ſ̃. de prebē.
⁊ in. c. videntes. xij. q. j. ergo. ⁊c̃. Itē q꞉ rerũ eccl̃ie
nō eſt cōmerciũ inter laicos. xij. q. ij. non liceat. Et
ad illum tex. ibi lege dei viuis. ⁊c̃. rñdet ſatis retor
quendo vt dicam⁹ ꝙ res eccleſie nō ſũt cenſende ſi
cut alie res ſeculi. hanc lec. impugnat Hoſti. dicēs
ꝙ etiā vbi legat̃ res eccleſie valet legatuz quo ad h̃
ꝙ debeatur eſtimatio duz tñ illa res ſit in cōmertio
noſtro ⁊ puto ꝙ ꝑ iſta vltima verba voluerit exclu-
dere rem ſacrā. q꞉ ſi res ſacra legaret̃ non deberet
eius eſtimatio cũ nullo modo ſit ĩ cōmertio noſtro
vt in regula. ſemel deo dedicatũ. de regũ. iur. li. vj.
⁊ inſti. de inut. ſtipu. §. j. idem etiā dicit ⁊ tenet do.
An. dicens ꝙ licet ſit difficilis alienatio rei eccleſia-
ſtice nō tñ adeo ꝙ reputet̃ impoſſibilis qḋ requirit
lex dicens legatũ nō valere de talibus ſicut ſi legat̃
res ceſaris. tũc eñi nō debet̃ nec legatũ nec eſtima-
tio. q꞉ de talibus nō eſt cōmerciũ niſi iuſſu p̄ncipis
⁊ ſic eſt tanta difficultas ꝙ reputat̃ impoſſibilis nā
qḋ per principem tñ pōt explicari dicit̃ impoſſibi-
le. vt no. gl. ff. de ỽbo. ob. ꝯ nu⁹. §. cũ quis. ⁊ Dy. ĩ
d. regula. ſemel deo. li. vj. nō aũt ſic eſt in rebus ec-
cleſie q꞉ poſſunt alienari ſine cōſenſu principis im-
minente vtilitate. vt. xij. q. ij. ſine exceptiōe. ⁊ ſic nō
cōſiſtit alienatio in p̄tāte vnius tñ. Itē dico ꝙ etiā
ſi verũ eēt dictũ Inn. ꝙ ſi legat̃ res eccleſie non de
bet̃ eſtimatio ſicut dicit̃ in predijs ceſaris nō tamē
eēt ſatiſfactũ illi tex. nā ſm Inno. nulla eēt dr̃ia in-
ter ius canonicũ ⁊ ius ciuile. q꞉ idē de iure ciuili et
tamē tex. vt. ſ̃. dixi voluit denotare diuerſitatem.
Do. An. ſimpliciter inheret opi. Jo. ⁊ Inn. dicens
ꝙ inter ius ciuile ⁊ ius canonicũ nulla eſt dr̃ia in h̃
caſu. ⁊ ad iſtum tex. qui videtur velle facere dr̃iam
rñdet ꝙ fuit allegatio ptis. illud dictũ iudicio meo
nō procedit. nam ibi papa loquit̃ epo dicendo. q꞉
lege dei viuis. ⁊c̃. ⁊ ſic nō ſũt verba partis. Item ꝑ

iſta verba vt pꝫ ex dictione qꝛ papa voluit reddere
rónem ſue diffinitionis. ⁊ idͦ hoc nó placet. Itē qꝛ
diuinat ⁊ diuinare nó debem⁹. vt in. c. vt noſtrum
vt eccle. benefi. Quartam lecturam poſuit idē do.
An. dicens ꝙ illud. c. ꝓcedit qñ res eccleſie vni⁹ le-
gatur alteri eccleſie qꝛ tūc nó debeť legatum etiam
quo ad eſtimationē. ⁊ eſt ró qꝛ eccleſia non debet ſe
īmiſcere lucris odioſis. xvij. q. iiij. in. c. quicunqꝫ. ⁊
pro hoc inducit lrāꝫ que loquiť epō. ibi lege dei vi
uis. ſ. tu epiſcope. ſed hec lec. nó procedit quaten⁹
reſtringit iſtum tex. qñ legať res vnius eccleſie alte
ri eccleſie. nam in hoc narrať factū prout accidit vt
patet in littera. ⁊ ró ſuper qua ſe fundat papa habꝫ
locum nedū in eccl'ia ſed etiā in quibuſcunqꝫ ſubie
ctis eccleſiaſtice iuriſditioni. vt. j. dicam. Quintāꝫ
lec. poſuit Bal. in quadā ſua repetitione. vt ipſe po
nit in. l. j. C. de ſac. ſanc. eccl'. quā ſequūtur aliq̄ mo
derni vt dicať ꝙ illud. c. ꝓcedit qñ eccleſie fuit lega
tum rei aliene ignoranter. nā tunc de iure ciuili de
betur eſtimatio ſicut qñ legatur ꝯiuncte pſone etiā
ignoranť qꝛ valet vt. C. ð leg. cū aliena. nā eccl'ia dꝛ
eē ꝯiūcta pſona. ⁊ p h̄ fač. c. ſi qs iraſciť. xiij. q. ij. ⁊. c.
q̄ abſtulerit. xij. q. ij. vbi dixit tex. ꝙ eccl'ia ē mať no
ſtra ſed de benignitate canonica nó debeť ibi. ⁊ ſic
ꝓcedit tex. volens denotare iſtā diuerſitateꝫ inter
iſta duo iura. ⁊ licet iſta lec. videať colorata tñ tolli-
tur duabus rónibus efficacibus. Et prima ſit illa.
qꝛ. l. cū aliena. C. de lega. intelligit de coiunctis ra-
tione ſanguinis nó aūt de eccleſia licet largo modo
dicať ꝯiuncta pſona. vt ſentit glo. in ṗalle. c. filius. ⁊
expreſſius no. ibi. do. An. no. p doc. in. c. nónulli.
de reſcript. vbi ſentiūt ꝙ iura ꝑmittentia aliq̄d con
iunctis intelliguntť de cōiunctis róe ſanguinis nó
autē de cōiunctione accidentali ⁊ ficta. ⁊ tñ text. in
ṗalle. c. filius. habuit ꝓ indubitato ꝙ de iure ciuili
in illo caſu debereť eſtimatio. Secūda ró efficacioꝛ
eſt qꝛ illa ró que inducit vel mouet legem ad ſtatu-
endum ꝙ ſi legatur res aliena cōiuncte pſone etiaꝫ
ignoranter eadē ratio eſt quādo legať ignoranter
aliis legatis ꝙ debereť eſtimatio ea ró mouet legē
ad ſtatuendū generaliter ꝙ ſi legať ſcienter cuicun
qꝫ debetur eſtimatio. nā ró deciſionis in vtroqꝫ ca-
ſu eſt preſumpta voluntas teſtatoris ꝫ q̄ róne non
debetur legatum eccl'ie nec eius eſtimatio debetur
qñ ignoranter eadē róne qñ legatum ſit ſcienť. naꝫ
vbi eſt eadē ró idem ius debet eē. vt in. c. trāſlato.
de cōſti. ⁊. c. cum dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. cum
ſimilibus. quapropter ego indiſtincte adhereo pri
me lecture quā premiſi. quā ſentit glo. ibi licet non
clare. vt dicam⁹ ꝙ illud. c. ꝓcedit de equitate cano
nica. ⁊ ꝙ debeat ſeruari in foro eccleſiaſtico. nam
ſm rónem expreſſam ē quilibet tex. intelligend⁹ vt
in. c. intelligentia. ⁊. c. ṗterea. de v̄bo. ſig. ⁊ facit qd̄
no. Dy. in regula fi. de reg. iur. li. vj. Sed iſta ró q̄
ibi exprimitur habet locū in quocūqꝫ ſubiecto eccle
ſiaſtice iuriſditioni. ḡ. ⁊c. nam ibi dicit ꝙ idͦ non de
bet eſtimatio peti. qꝛ lege dei debebat viuē ille epſ
nó autē lege ſeculi. ⁊ itellige lege dei. i. lege diuina
⁊ canonica. nam lex canonica diciť lex dei. vt in. c.
qualiter ⁊ qñ. ij. de accuſa. ⁊ in. c. nimis. de iureiu.

ſm quas leges debēt viuere oēs ſubiecti eccl'iaſtice
iuriſditioni vt in. c. ſi duob⁹. de appella. ⁊. c. j. ⁊ qua
ſi per totū. iiij. di. ⁊ hanc diuerſitatē inter ius cano
nicū ⁊ ius ciuile aperte voluit iſte tex. duꝫ dicit ꝙ le
ges ſeculi habent vt heres ad ſoluendū cogatur ſi
eius auctor rem legauerit alienam. ꝫ qꝛ lege dei vi
uis nó aūt lege ſeculi. ⁊c. ⁊ ſic apte voluit facere dif
ferentiā quo ad ſoluēdā eſtimationē legati. ⁊ ꝙ ali
ud ſit de iure canonico aliud de iure ciuili tenet Ac
cur. i. l. cū alienā. C. ð lega. ⁊ pōt eē ró. nā ꝙ debeať
legatū vel eſtimatio hoc ꝓcedit ex tacita voluntate
teſtatoris nó autē ex expſſa. vñ ſi eccl'ia permitteret
ꝙ poſſet peti legatū vel eius eſtimatio ab herede i
uito ſaltim quo ad vulgi opinionē videreť inhiare
lucris odioſis ⁊ tpalibus a quib⁹ abſtinendū ē. vt
in. c. fi. xvij. q. iiij. vbi dicit Augu. Qui vult exhere
dato filio heredem facere eccl'iaꝫ aliā q̄rat q̄ꝫ Aug⁹
imo deo ꝓpitio neminē inueniet. ⁊ ꝓ h̄ optimus
tex. in. c. ex parte de cenſi. in fi. vbi propter iſtā rati
onē ſi eccl'ie ad diuerſas menſuras ſolui ſolet libe
ratur ſoluēs ad minorem qꝛ a iure eccl'iaſtico beni
gnius ſunt exigenda ne tanqꝫ exactores videātur
lucris tpalibus inhiare. ⁊ licet ró neceſſario conclu
dens reddi nó poſſet ſufficit tñ ita ſcriptū eē. vj. q.
iij. ſcriptū. Ex iſtis oībus talē elicio cōcluſionē. Le
gatū rei aliene ignoranter ſiue ſcienter factū de iu
re canonico nó debeť nec eius eſtimatio. Secūdo
ṗncipaliter quero nūquid clericus poſſit teſtari de
rebus tam ꝓprijs q̄ꝫ de fructib⁹ ſui beneficij. Sol'.
de bonis ꝓprijs nó ē dubiū qꝛ teſtari pōt. vt in. c. j
de teſta. ⁊. xij. q. v. c. j. ⁊. c. ſi epſ. ⁊ q̄ſi p totū de fru
ctib⁹ aūt ſui beneficij ſūt opiniones. nam aliq̄ glo.
videntur velle ꝙ clerici cōparenť vſurarijs. alique
ꝙ cōpentur vſufructuarijs. glo. in. c. duo ſunt. xij.
q. j. dicit ꝙ clerici ſūt dñi fructuū collectoꝝ. ⁊ ſubij-
cit ꝙ licet ꝓprietas fructuū ipoꝝū ſit tñ in morte nó
pñt eā alicui largiri róne teſtamenti ſed intuitu ele
moſyne ſic. vt in. c. qꝛ nos. ſ̄. co. ti. ⁊. c. ad hec. ſic he
res quilibet ⁊ ſic dñs rerum quaſi p fideicōmiſſum
reſtituere tenetur. alij tñ nihil pōt alienare. ff. ad
trebel. deducta. §. vltimo. ⁊. l. quidā. §. ſiquis. ⁊ gl.
vulgaris in. c. pſenti. de offi. ordi. li. vj. diſtinguit i
ter clericum habentē adminiſtrationē ⁊ nó haben
tem dicens ꝙ clericus adminiſtrationē hñs q̄ꝫdiu
viuit ⁊ ſanus eſt poteſt donare moderate tñ. vt l. c.
ceteꝝ. de dona. cōpat cū vſufructuario. qꝛ eius ius
morte finiť ſicut vſufructuarij. vt in. c. fi. de pecu.
clericoꝝ. ⁊. ſ̄. de dona. cōſultationib⁹. ⁊. ſ̄. de pig.
c. vlt. poteſt ergo dū viuit volūtatē ſuā facere dum
modo donet moderate. cū aūt incipit infirmari cō-
parať vſuario ⁊ ita nihil hꝫ niſi vſum. elemoſynaꝫ
tñ facere poteſt ꝫ teſtari nó. vt in. c. cū in officijs. et
c. ad hec. cū ſſlibus. ſ̄. e. ti. Si vero clericus ſit non
hñs adminiſtrationē ꝫ pſonaliť ⁊ ſimpliciter benefi
ciatus ⁊ in vita ⁊ in morte cōpatur vſufructuario.
quātū ad faciendū fructus ſuos ⁊ de ipſis poteſt te
ſtari ſm illam. ⁊ refert iſtam opi. tenere hoſtieñ. et
Gar. ⁊ ꝙ generalis cōſuetudo eam approbat ⁊ dicit
ꝙ iſta opinio ſatis probatur in. c. requiſiſti. in. §. il-
lud. j. eo. ti. ⁊ pro hac parte optime facit tex. qd̄ ibi

no.glo.in.c.fi.de pigno.ꝛ in.c.vnico.de cle.nõ re-
ſiden.li.vj.vbi videtur probari ꝙ canonicus facit
fructus ſuos. In cõtrariũ facit qd no. glo. in. c.fi.
de pig.ꝛ in.c.quia nos.ſ.co.ti.ꝛ in.c.ſi quis ſanc.
de pecu.clericoꝝ.ꝛ in.c.cum olim.de rerum pmu.
in quibus locis indiſtincte dicit ꝙ clericus eſt tãtuꝫ
vſuarius nõ autẽ vſufructuarius.qꝛ debent eẽ cõ-
tenti victu ꝛ veſtitu.nec de bonis eccl'ie valent con-
dere teſtamentũ.ad idẽ facit qd no. Jo.in.c. res ec
cleſie.xij.q.j.vbi dicit ꝙ de bonis eccl'ie illud ſolum
ẽ clericorũ qd ꝓbabili rõne cõſumunt. vnde infert
ꝙ ſi clericus emit equũ de bonis eccleſie ꝙ ille nõ ẽ
ſuus ſed eccleſie.idem videtur tenere Inno.in .c.
cum in officiis.ſ.co.vbi dicit ꝙ varias ꝛ delicatas
expenſas debet iudex deducere ſup bonis clerici.
ſolas autẽ expenſas approbabit iudex de bonis ec-
cleſie que facte ſũt in elemoſynam pauperũ vel ĩ re
demptionẽ captiuorum vel in hoſpitali vel alias
pias cauſas.xij.q.ij.aurum hꝫ.ꝛ.c.gloria epi. cuꝫ
ſi.ꝛ no.in.c.indecorum.de eta. ꝛ quali. vnde dicit
Hiero.vt habeť.xliiij.di.in prin. Sacerdos de al-
tari viuere nõ luxuriari querat.vnde dicit ibi glo.
ꝙ clericus tm̃ neceſſaria habere dꝫ ab eccleſia ꝛ illa
neceſſitas artať ad victum ꝛ veſtitum.vt in.c. epi-
ſcopus.xij.q.j.vnde dicit ꝙ ibi archidia.quẽ ſequi
tur Jo.de lig.in cle.gratie.de reſcrip. ꝙ ſi clericus
vltra debitũ aliquid expendit de bonis eccl'ie ꝙ te-
netur ad reſtitutionẽ.ꝛ ꝓ predictis optime faċ tex.
in.c.epi.xij.q.j. vbi dicit ꝙ quicq̃d de ꝓuiſione fu-
erit ſiue de agris ſiue fructibus ſiue de oblationi-
bus ꝙ omnia debent ↄſeruari eccleſie. ꝛ ꝙ ſi epus
aliter ↄ̃ſumpſerit poterit deponi.ſimile habeť in.c
epiſcopus.x. q.ij.vnde dici ↄſueuit ꝙ acquiſita de
bonis eccleſie põt eccl'ia vendicare.xij.q.iiij. ſacer-
dos.ꝛ.q.vlti.ſi rũ.ar.ea.cau.q.ij. apoſtolicos. ĩ fi.
vbi de hoc.et patet in eo qd legiť ꝛ no .ſ. de pecu.
cle.inquirendũ.ꝛ ꝓ predictis facit.c. clericus. ꝛ.c.
duo ſunt genera.xij.q.j.ꝛ.c.qꝛ tua in fi. ꝛ in hanc
partẽ inclinat archidia.in.c.ſtatutũ.in.§.aſſeſſorẽ.
de reſcrip.li.vj.ꝛ Jo.de lig.in cle.gratie.e.ti. ꝛ hãc
partem ego amplector.tum ꝓpter ſuperius alleg.
tum propter ſtatim alleganda.vnde eſt tex.in. c.j.
xij.q.iij.vbi indiſtincte de quolibet clerico dicit ꝙ
quecũq3 acquiſierit de bonis eccleſie debet cõferre
eccleſie al's punitur.vt ibi no .nam ſi facerent fru-
ctus ſuos non video quare de illis fructibus non
poſſunt ſibi emere predia.ꝛ pro h tex.in.§. fi.cũ. c.
ſe.xij.q.j.vbi expreſſe habeť de clerico nõ habente
adminiſtrationẽ.ꝛ diciť ibi ꝙ prebenda aſſignatur
canonico vt ip̃e ſibi ex illa neceſſaria percipiat ꝛ ſi q̃
ſuis neceſſitatibus ſupſunt in cõmunes vſus eccle-
ſie expendat.ſimilis tex.habeť in.§.his ita reſpon-
detur.xiij.q.j.vbi dicit aperte ꝙ canonicus vtitur
rebus eccleſie non tanq̃ ſuis ſ; tanq̃ ad diſpenſan-
dum ſibi creditis qꝛ ip̃e in rebus eccleſie eſt procu
rator.ꝛ ꝓ hac parte bon⁹ tex.in.c.videntes.xij.q.j
vbi diciť ꝙ ideo bona ſũt reſeruata eccl'ie nec vẽdũ
tur ꝓut olim fiebat vt ex ſumptib⁹ eoꝝ tribuerenť
neceſſaria egentib⁹ ꝛ cõmunẽ vitam ducentibus.
ꝛ ſic apparet ꝙ ĩdiſtincte ſiue clericus habeat admi-
niſtrationem ſiue nõ.nõ debet res eccl'ie vendere ſ;
ex ſumptibus earum cõmunem vitam cum fideli-
bus ducere.ꝛ pro predictis optime facit.c.fi. ꝺ his
que fiunt a maio.par.ca.vbi patet ꝙ maior ps ca-
nonicorum minori parte inuita poſſit ſtatuere ꝙ q̃
libet canonicus teneatur certam portionem ſuorũ
redditũ ad opus fabrice cõferre qd non eſſet ſi ca
nonici facerent fructus ſuos cum tunc nõ valeret
qd faceret maior pars imo potior eẽt conditio pro
hibentis vt in regula in re cõmuni.de regu. iur.li.
vj.ꝛ qd no.in.c.cũ omnes.de conſti.non poteſt er
go pcipere niſi tm̃ neceſſaria ꝛ ſic nõ poterit de fru
ctibus ſui bñficij teſtari.nec obſtat. ſi dicatur imo
habet vltra neceſſaria.nam poteſt facere de bonis
eccleſie elemoſynam. vt in.c.relatum.ij.ꝛ.c.ad hec
ſ.co.ꝛ etiam moderate donare ſi hoc habet con-
ſuetudo.vt in.c.ceterũ.ſ.de dona. nam reſpõdeo
ꝙ illud facit tanq̃ adminiſtrator eccleſie ad quẽ ſpe
ctat diſpenſatio.ſed teſtari videť nomine ſuo quia
de rebus alienis quis teſtari nõ poteſt.vt no. glo.
in.c.quia nos.ſ.co. Item qꝛ teſtamentũ cõfirmať
morte.vt in.c.cum marthe.de celebra.miſſa.ꝛ illo
tempore eccleſia eſt ſoluta a lege iſtius clerici ſicut
vxor a lege viri.vt in.c.fi.de ſecun.nupti. ¶ Ad in
ducta pro parte ↄ̃ria reſpondeo.ꝛ primo ad gl. in
c.preſenti.de offi.ordi.li.vj.ꝙ non eſt vera nec pro
batur aliquo iure.nam.c.requiſiſti.qd allegat po-
tius facit cõtra.nam ibi dicitur ꝙ ſi aliquid relinqť
nõ habenti adminiſtrationem ꝙ iſtud preſumitur
relictum intuitu perſone non intuitu eccleſie. et ſic
vult ꝓut ibi dicunt doc.ꝙ ſi per preſumptiones ꝓ-
babiles vel ꝑ ꝓbationes conſtaret ꝙ illud fuit reli-
ctuꝫ intuitu eccl'ie ꝙ iſte clericus nõ facit relictũ ſuũ
ꝛ ſic probat iſte tex.ꝙ nulla eſt dr̃ia inter clericũ ha-
bentem adminiſtrationem ꝛ nõ habenteꝫ niſi quo
ad preſumptionem. vnde ceſſante preſumptione
ambulant pari paſſu ergo male illa glo.allegauit il
lud.c.cum potius probat oꝑo. Ad.c.vnicũ de cle-
ri.non reſiden.li.vj.reſpondeo ꝙ clericus recipie-
do fructus ſui beneficij diciť illos facere ſuos quo
ad hoc vt ſibi prouideat prio ꝛ de ſupfluis diſpen-
ſet in vſus pios.vt in preallег.§.vlti.ꝛ.c.fi.xij.q.j.
nõ autẽ vt de ipſis poſſit teſtari vl̃ ꝓ libro volũtatĩ
facere.vt eſt bonus tex.in.c.ſi quos.de ſeruis.xij.
q.ij.vbi reuocať donatio facta de fructib⁹.ꝛ ꝓ hoc
c.iudicatũ.lxxix.di.vbi dicitur ꝙ ep̃atus eſt patri
monium epiſcopi ꝛ debet intelligi q̃tũ ad diſpen-
ſationem vt in iuribus prealle.ꝛ ſic debent intelli-
gi omnia iura que videntur velle ꝙ clerici ſunt do
mini fructuum.ſ.quo ad diſpenſationem.nam cle
rici ſunt diſpenſatores ꝛ habẽt poteſtatẽ bñ diſpen
ſandi res eccleſie.vt in.c.precipimus.xij.q.j.ꝛ pro
hoc.c.non ſatis.lxxxvj.di.nõ ob.p̃dictis. xij.q.ij.
ſi quis qualibet.ꝛ.q.v.ſi ep̃s.vbi diciť ꝙ ep̃us põt
rem eccleſie relinquere in teſtamento ſuo quia illa
iura procedunt in eis diciť q̃ñ ep̃s videť tantũdem
de ſuo ꝓprio cõferre eccleſie. Et pro p̃dictis ꝙ nul-
la in hoc ſit differentia inter habentem adminiſtra
tionẽ ꝛ nõ habentem induco etiam text.qui recte ĩ
tellectus iudicio meo ſingulariter probat ĩ triplici

loco.videlicet.c.relatum.el.ij.ſ.eo.iuncto.c. cũ in
officijs.ſ.eo.nam illud.c.relatum.venit declarati
ue.ad.c.cum in officijs.vt ibi pꝫ.⁊ ibi dicit̃ ꝙ acq̃ſi
ta ꝑ eccleſiam debẽt remanere penes ipam eccliaꝫ
ſiue clerici deceſſerint teſtati ſiue inteſtati.⁊ illud.c
debet intelligi tam in habente adminiſtrationẽ q̃ꝫ
in nõ habente.vt pꝫ in pꝛeallega.c.relatũ. ibi noie
eccleſie.⁊c.⁊ ſic expꝛeſſe patet ex illo tex.ꝙ clericus
nõ habens adminiſtrationẽ nõ põt i teſtamẽto di-
ſponere de talibus bonis cuius ꝯtrariũ tenuit gl.
in pꝛealle.c.preſenti. Et ſi velles inſtare ⁊ male di-
cendo ꝙ debet intelligi de acquiſitis ꝑ eccliam.i.đ
relictis ipi ecclie dico ꝙ iſta reſtrictio ſtare non põt
ꝑ tex.pꝛealle.c.relatũ.ibi.poſt acquirentis obituꝫ
⁊c.que verba clare declarant teſtm̃ ꝓcedere etiã in
acquiſitis ꝑ clericũ.ſ.ex redditib⁹ ipſi⁹ ecclie ſeu be
neficij vt pꝛobat tex.in.v̄.ceteꝝ.⁊ ad hoc nõ video
aliquã bonam reſponſionẽ. Scđo facit pꝛincipalit̃
ille tex.in.v̄.licet.vbi dicit̃ ꝙ tm̃ poteſt vigoꝛe ꝯſue
tudinis donare aliqua ītuitu elemoſyneꝫ ſic aper-
te innuit ꝙ teſtari nõ põt nec etiã de omnib⁹ diſpo-
nere donando.nec.ob.ꝙ dicit Jo.an.v̄.illuꝫ intel
ligendũ in clerico habente adminiſtrationeꝫ.quia
hoc ẽ diuinare. Itẽ aperte eſt cõtra illũ tex. qui to-
tus venit ad declarandũ.c.cũ in officijs.⁊ illud in-
telligi debet tam in clerico habente adminiſtratio
nẽ q̃ꝫ in nõ habente adminiſtrationẽ.vt ꝓbatur in
ꝑallega.c.relatum.in ver.noie ecclie. Iteꝫ venit cõ
tinnatiue ad illum ver.nomine.vbi ſimpliciter di-
cebatur ꝙ bona per eccleſiaꝫ acquiſita debẽt rema-
nere penes ipam eccliam.i.collegium ſiue ſucceſſo
rem.⁊ in ver.licet.dicit ꝙ ex cõſuetudine pñt aliq̃
donare intuitu elemoſyne.⁊ ſic dꝫ intelligi indiſtin
cte pꝛout loquit̃ ver.nomine. Tertio pꝛincipaliter
facit ille tex.in ver.ceterũ.vbi dicit̃ ꝙ talia bona de
bent diuidi inter eccleſias plures in quibus habe
bat beneficia ⁊ ꝓpꝛie venit cõtinuatiue ad ver.no
mine ⁊ declaratiue.ad.c.cum in officijs. vbi fiebat
mentio de habente eccleſiam vnã dũtaxat.⁊ ibi de
clarat quid iuris in habente beneficia ī diuerſis ec
cleſijs.⁊ dicit ꝙ debẽt diuidi.⁊c. ⁊ ſic apte loquitur
in clericis nõ habentib⁹ adminiſtrationẽ. Nec ob.
dictũ Jo.an.⁊ gl.ī ꝑalle.c.preſenti intelligẽdo illũ
ver.in decedente ſine teſtamento.qꝛ illud ẽ diuina
re. Itẽ ex quo venit declaratiue ad.c. cuꝫ ī officijs
debet intelligi indiſtincte ſicut loquit̃ iſte tex. Et ex
predictis cõclude ꝙ clericus beneficiatus etiaꝫ ſi ca
reat adminiſtratione lꝫ de reb⁹ ꝓpꝛijs teſtari poſ
ſit ex ſuo beneficio perceptis teſtm̃ condere nequit
¶ Tertio pꝛincipaliter quero nunq̃d ea q̃ acquiſi
uit clericus poſtq̃ꝫ fuit ꝓmotus ad bñficia efficiant̃
ſua ita ꝙ de ipis teſtari poſſit. Jo. Jo.an.in.c.ij.ſ
de pecu.cleri.diſtinguit.aut cõſtat eũ habuiſſe pꝛo
pꝛiũ tpe ꝓmotionis aut cõſtat non habuiſſe aut du
bitatur.pꝛimo caſu ꝓbet agens cõtra poſſidentem
facit.c.j.ſ.eo.⁊.c.ſi.j.de pecu.cleri. Secundo caſu
qñ conſtat nihil habuiſſe tempoꝛe pꝛomotiõis pꝛe
ſumit̃ ꝓ ecclia dicto .c.j. Tertio caſu.ſ.qñ dubitat̃
etiam preſumitur pꝛo eccleſia maxime ſi pꝛelat⁹ nõ
fecit inuentariũ tpe pꝛomotionis. ⁊ hanc opi. Jo.

an.ſequit̃ do.An.in.c.cum in officijs.ſ.eo.vbi di
cit ſic ſe conſuluiſſe per pꝛeallег.c.j.de pecu.cleri.⁊
xij.q.v.c.j.mihi videt̃ ꝙ pꝛimũ membꝛuꝫ iſtius di
ſtinctionis nõ poſſit ꝓcedere. nec tertium ita indi
ſtincte ꝓut ipſe ponit. Et pꝛimo dũ dicit ꝙ ſi cõſtat
clericũ aliquid habuiſſe tempoꝛe pꝛomotiõis ꝙ ꝑ
ipſo p̄ſumitur.dico ꝙ hoc ẽ contra caſum. c.j.xij.q
iiij.⁊ ibi optima glo.nam ibi legitur ⁊ nota. ꝙ ſi cle
ricus habẽs patrimoniũ ⁊ beneficium aliqua acq̃
rit in dubio preſumit̃ ꝙ fuerint acquiſita tã de bo
nis clerici q̃ꝫ de bonis beneficij.vnde in dubio de-
bent diuidi ſm̃ quantitatẽ patrimonij ⁊ rerũ eccle-
ſie. Nam ſi clericus ex fructibus ſui patrimonij ꝑ-
cipiebat centum.ex fructibus autem ſui beneficij ꝑ
cipiebat ducenta ſubtractis ſibi neceſſarijs nũc in
dubio de bonis per euꝫ acquiſitis eccleſia habebat
duas ptes ⁊ heres clerici tm̃ vnam ptem.⁊ h̄ videt̃
ſentire Inno.in ꝑalle.c.cum in officijs.ſ.eo.⁊ Ja.
de raſ.in auc.licentiam. C.de epi.⁊ cle. ⁊ ſic pꝫ ꝙ
pꝛimũ membꝛum ſupꝛa poſitum nõ ꝓcedit indiſti-
cte quatenus valebat ꝙ p̄ſumeret̃ ꝓ clerico ſi cõſta
bat ꝙ tẽpoꝛe ſue pꝛomotionis habebat aliqua bõa
Ad.c.j.de pecu.cleri.qđ inducit ꝓ ſe Jo.an. reſpõ
deo ꝙ ibi inquirit̃ ſi clericus nihil habebat tempo-
re ſue pꝛomotionis ad effectũ vt eccleſia oĩa poſſit
vendicare.non autem vt poſſit vendicare partem.
quia vt.ſ.dixi partem omnino habere debet etiaꝫ
ſi clericus aliq̃d ñ habebat. vt in pꝛealle. c.j.xij.q.
iiij. Item iſte tex.nõ facit niſi ſuperficialiter a cõtra
rio.⁊ arg.a contrario ſtandum non eſt vbi repitur
cõtrarium in iure cautum.vt in.c.a nobis.j.đ ſen.
excom. Ad.c.j.xij.q.v.qđ allegat do.An.pꝛo ſe di
co ꝙ potius facit contra.nam ibi mandatur ſi con-
ſtiterit ꝙ iſte epiſcopus acquiſiuit iſta bona in epi-
ſcopatu ꝙ oĩa taliter acquiſita cedant eccleſie.ſed ſi
dubiũ eẽt an iſta bona habuerit ante ſuã ꝓmotio-
nem vel poſtea acquiſiuerit tũc ſingularit̃ pꝛobat̃
ibi ꝙ ſucceſſoꝛ clerici defendet̃ in poſſeſſione q̃uſq̃ꝫ
ꝓbabitur ꝙ fuerint acq̃ſita poſt ſuã ꝓmotionẽ.⁊ ꝑ
hec ꝓxime dicta dico ꝙ tertiũ membꝛuꝫ diſtinctio-
nis Jo. an.ſ.poſitum nõ oĩno procedat quaten⁹
vult ꝙ ſi dubitatur an clericus habuerit aliq̃ bona
tpe ſue ꝓmotionis ꝙ p̄ſumit̃ pꝛo ecclia qꝛ dꝫ diſtin
gui ſm̃ pꝛedicta.ꝙ aut dubitatur an illa bona de q̃-
bus eſt cõtentio acquiſiuerit clericus p⁹ ſuã ꝓmoti
onem vel antea habebat ⁊ tũc nõ p̄ſumit̃ ꝓ eccleſia
ſꝫ poſſeſſoꝛ defendet̃ in poſſeſſione quouſq̃ꝫ pꝛoba-
tum ⁊ oſtenſum fuerit per eccleſiam ꝙ iſta bona fu
erint acquiſita poſt.vt in pꝛeallega.c.j.xij.q.v.vbi
optime pꝛobatum eſt.⁊ ibi etiam gl.tenet hoc. Aut
certum eſt ꝙ iſta bona fuerunt acq̃ſita poſt. Sꝫ du
bitatur an clericus habuerit aliqua bona ex quib⁹
potuiſſet poſtea acquirere iſta ⁊ tunc poteſt pꝛoce-
dere dictum Jo.an.ꝙ pꝛeſumit̃ pꝛo eccleſia q̃uſq̃ꝫ
conſtabit ꝙ clericus habebat aliqua bona. Ex quo
certum eſt de iure eccleſie.vt in.c.j.xij.q.iij.⁊ ī pꝛe-
allegã.c.j.de pecu.cleri.vnde cõpꝛehendẽdo oĩa
membꝛa plenius diſtinguo.ꝙ aut certum ẽ ꝙ cleri
cus habebat patrimonium tempoꝛe ſue ꝓmotiõis
aut certum ẽ ꝙ nõ habebat aut dubitabatur ⁊ hoc

vltimo caſu ſubdiſtinguo. ꝙ aut dubitaṫ an habuerit aliqua bona ex quibus potuerit acquirere iſta bona de eſt cõtentio vł poſtea acquiſiuerit. quo ad primũ membrum diſtinctionis. ſ. qñ certũ eſt ꝙ clericus habebat patrimonium ⁊ tunc aut poteſt conſtare ex quibus redditibus acquiſiuerit illa bona. ⁊ bona erant illius ex cuius redditibus fuerũt acquiſita. xij. q. iiij. c. quicunqꝫ. ⁊. ſ. de pecuł. cleri. in quirendum. ⁊. xij. q. j. ſint manifeſte. aut dubitaṫ ⁊ tunc cum ſacerdos fuerit in culpa ita permixtim vtendo rebus eccleſie ⁊ ꝓprijs. vt in. c. ſint manifeſte. xij. q. j. illa bona preſumunṫ acquiſita tã ex redditibus proprijs q̃ ex redditib⁹ eccleſie. ⁊ ideo debent diuidi inter eccleſiam ⁊ heredem clerici. h poſſunt intelligi quando facultas patrimonij ⁊ beneficij bonorum illam acq̃ſitionẽ patiebatur. iuxta nota. per Inno. in. c. cum in officijs. ſ. eo. titu. ⁊ facit quod in ſimili no. glo. in. l. cum oportet. C. de bo. que li. ⁊ ſpecu. in ti. de accuſa. §. j. v. quid ſi de peculio. ⁊ ſequiṫ in iſta queſtione an filius preſumatur acquiſiuiſſe de bonis patris an ex induſtria. Secũdo caſu diſtinctiõis. ſ. qñ certũ ẽ ꝙ nihil habebat ⁊ tũc ſi habebat aliqḋ artificiũ vel doctrinã ex q̃b⁹ potuiſſet acquirere. ⁊ idem dicẽdũ qḋ ſupra proximo caſu. ad hoc. c. relatũ. j. eodẽ. aut nõ habebat artificium aliquod ⁊ tunc preſumitur pro eccleſia. vt in c. j. ſ. de pecu. cleri. ⁊. xij. q. iij. c. j. aut dubitaṫ an aliquid habebat ⁊ tunc aut dubitaṫ vtrum habuerit aliqua bona ex quibus potuiſſet iſta bona acq̃rere. ⁊ preſumiṫ ꝓ eccłia vt ſupra. aut dubitatur an acquiſiuerit iſta bona de quib⁹ ẽ cõtentio añ ſuam ꝓmotionẽ vel poſt. ⁊ dico ꝙ ille qui eſt in poſſeſſione defendeṫ in ea quouſqꝫ probetur contrarium. vt. ſ. dixi. ⁊ de hoc optime probatur in preallė. c. j. xij. q. v. ¶ Sed contra predicta oppo. ⁊ videṫ ꝙ nũq̃ preſumendum ẽ pro eccleſia etiam ſi clericus nihil habebat tempore ſue promotiõis. ſicut dicim⁹ in tutore qui preſumitur acquiſiuiſſe bona ex propria induſtria nõ autẽ ḋ bonis pupilli. vt. C. arbi. tu. l. ſi defunctus. ⁊ qḋ no. in. c. ſint manifeſte. xij. q. j. Solue prout no. aliqui doc. ſ. de pecu. cleri. c. j. ⁊ Jo. de lig. in cle. gratie. de reſcrip. ꝙ aliud in tutore aliud in prelato. ⁊ eſt ratio q2 tutor eſt temporał p̃latus aũt perpetu⁹. Itẽ iſte tutor nõ vtiṫ ſic rebuſ pupilli ſicut prelatus qui habet liberaꝫ adminiſtrationẽ in bonis eccleſie. vt in. c. cum nobis. ſ. ḋ ele. ⁊ no. glo. in. c. fi. v. q. iij. vbi de hoc. Vł aliter ⁊ melius tutori licitum eſt negociari. ⁊ ideo potuit eẽ ꝙ iſta bona acquiſiuerit ex ſua negociatione ⁊ ſi p̃ſumeremus ꝙ acq̃ſiuit illa bona ex bonis pupilli tũc preſumeremus in eo crimen furti ꝙ nõ ẽ fiendum vt in. c. fi. de preſump. ⁊ de ſcruti. c. vno. clerico aũt nõ licet aliquo modo negociari. j. c. fi. ne cle. vł mona. ⁊ plene. xiiij. q. iij. in ſumma. ⁊ ideo p̃ſumẽduꝫ eſt ꝙ iſta bona fuerint acquiſita ex redditib⁹ beneficij alś autẽ in eo preſumereṫ peccatũ negociatiõis ⁊ ſic eadem eſt ratio quare ſecus p̃ſumiṫ in tutore q̃ in clerico. ſ. ne preſumaṫ crimen. Quid autẽ in acquiſitis nõ rõne beneficij nec oĩno rõne perſone ſ rõne dignitatis clericatus. vt quia ꝓmiſſis dicendis fuerunt ſibi legata centum. vel fuit capellanus alicui⁹ domini ⁊ ex hoc multa acquiſiuit an de iſtis poterit teſtari. Inn. in. c. q2 nos. ſ. eo. ſentit ꝙ nõ ⁊ idem de iſtis qḋ de acquiſitis cõſideratione ecclie ⁊ hoc ſentit in eo ꝙ ponit quandam gloſellam ſuã ſuper verbo conſideratione. ⁊c. Sed hoſti iſtam eandem glo. Inno. ponit ſuper verbo amicorum ex quo reſultat cõtrarius intellectus ibi Jo. an. trãſit recitando Jaco. butri. in. l. ſacroſan. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ Pe. in auẽ. licentiam. C. e. ſentiũt ꝙ de iſtis teſtari poterit. qḋ mihi placet. q2 hoc donatur ſibi vt ſit ſuum ⁊ non cõtemplatione ecclie cuꝫ nullam habeat. ⁊ ſic optime facit. c. requiſiſti. j. eodẽ. in fi. Item hoc videtur ſibi datũ in recõpenſationẽ dãnorum que ſuſtinuit trahendo ibi moram. nam interim ex aliquo artificio potuiſſet tantundem acq̃rere. ad hoc qḋ no. Inno. in. c. quoniam. ne prela. vi. ſuas. Et ex iſtis tales elicio cõcluſiones. Bona per clericum beneficiatum ⁊ patrimonium habentem acquiſita in dubio queſita preſumunṫ tam de redditibus ꝓprijs q̃ ecclie. ⁊ ideo de illis omnib⁹ teſtari nõ poteſt. Alia ſi dubitatur an bona clerico decedente dimiſſa fuerint acquiſita anteq̃ ad bñficium promouereṫ vel poſt heres clerici in eoꝝ poſſeſſione defendeṫ quouſqꝫ de iure eccleſie conſtiterit. ¶ Quarto principaliter quero nunquid clericus poſſit ſuis creditoribus de fructibus ſui beneficij ſatiſfacere. Do. hoſti. in. c. peruenit. ſ. de fide iuſſo. dicit ꝙ aut loquimur de redditibus quos clerici faciunt ſuos vt in beneficijs ſimplicibus ⁊ tunc de illis clericus ſatiſfacere poteſt alś autẽ nõ. ſic dicit fore intelligendũ iſtum tex. ⁊ pro h dicto hoſti. facit gl. in. c. duo ſũt genera. xij. q. j. que dicit ꝙ clerici ſunt domini fructuũ perceptorũ. ⁊ qḋ no. glo. in. c. preſenti. de offi. or. li. vj. Do. An. ibidẽ. ſ. in. c. peruenit. preallė. videṫ velle ꝙ nõ ſolũ is qui habꝫ ſimpliciter beneficium ſed etiam prelatus tenetur pro debito contracto pro ſe ⁊ nõ intuitu eccleſie ſatiſfacere de redditibus beneficij. ⁊ hoc per p̃alległ. c. peruenit. nec enĩ per hoc ſm eum preiudicaṫ eccleſie quia per ſe viuendo poterit ſatiſfacere etiam ſi ſit prelatus regularis habens reddit⁹ diſtinctos habet enim liberam adminiſtrationeꝫ in eis de reſcriptis. c. edoceri. Item alia opi. ſapit iniquitatem vel quia fraudarenṫ creditores ſi mutuarent vł clerici non inuenirent qui ſibi crederent ⁊ ſic eẽnt q̃ſi iudei inter chriſtianos cum tamẽ probant omnes ꝙ ſepe opus eſt ab illis mutuari. hanc opi. videṫ tenere do. An. in. c. olim. ij. de reſti. ſpo. vbi dicit fore caſum de hoc. nam ibi ſpectant creditores q̃uſqꝫ ille eps debitor reſtitutus fuerit ſuo epiſcopatui vt poſſit eiſdem ſatiſfacere. ſpe. in ti. de ſen. excom. §. ſequitur. v. quid ſi debitor. dicit ꝙ aut clericus nõ habet alia bona vnde poſſit ſoluere debitum ⁊ tũc poſſunt aſſignari redditus eccleſie ſue. aut hꝫ alia bona ⁊ tunc ſecus. Collectari⁹ in. c. Odoardus. de ſolu. dicit ꝙ vidit in curia ſeruari ꝙ clericus nihil habens de patrimonio ad mittiṫ cedens fructibuſ beneficij deducto eo ꝙ ſufficit pro adminiſtratione diuinorũ ⁊ de fructibus ſoluiṫ creditoribus. pro h

allegat dictũ.c.peruenit.de fideiuſſo. Archidia.i.c
ſtatutum.in.§.aſſeſſorem.de reſcrip.li.vj.tenet in
diſtincte ꝙ ſiue clericus habeat adminiſtrationem
ſiue nõ ꝙ non poteſt de fructibus ſui beneficij ſatiſ
facere ſuis creditoribus cũ ipſi habeant ſolũ vſũ vt
plene dixi.ſ.in.ij.q.⁊ ex ꝯtraria opi.ſequit̃ iniquũ
qꝺ eccleſia ſiue pauperes damnificarẽtur ex facto
illorũ clericorum cõtra id quod habetur de excep.
cum venerabilis.nam alteri per alterũ iniqua cõ
ditio afferri nõ debet.nam fructus qui ſupſunt cle
ricis ſũt eſuriẽtiũ.vt i.c.ſicut hi.xlvij.di. Ad.c.per
uenit.de fideiuſſo.alle.in contrariũ reſpondet ipſe
duobus modis. Primo ꝙ illud contingit ibi ex au
ctoritate ſine ſpeciali mandato pape.vel aliter ⁊ ve
rius ꝙ licet ibi papa mandet ſatiſfieri de redditibꝰ
illorum clericorũ nõ tamẽ ex hoc colligit̃ ꝙ illi red
ditus puenerint de bonis eccleſie ⁊ ſic non ob.iſta
decreta. Mihi autẽ in hac materia videt̃ diſtinguẽ
dum.ꝙ aut clericus cõtraxit debita ꝑ ſua ſuſtenta
tione vt ſe aleret ⁊ tunc dico ꝙ nedum in eius vita
ſed etiam poſt mortẽ de fructibus ſui beneficij de
bet ſatiſfieri creditoribꝰ.vt no.Jo.an.in.c.ex pſen
tium.ſ.de pigno.cuius dictũ cõmuniter ibi ſequũ
tur doc.⁊ pro hoc eſt caſus in.c.olim.ij.ſ.de reſti
tutione ſpolia.quod.c.ſic intelligo.nam ibi iſte epi
ſcopus fuerat ſpoliatus ſuo epiſcopatu ⁊ ſic non
habebat vnde viueret ⁊ ſic apparet ꝙ illa debita cõ
traxerat ibi pro ſua ſuſtentatione. Et per hoc ſit re
ſponſum ad iſtum tex.quem dicebat do. An.in cõ
trarium.aut nõ pro ſua ſuſtentatione ſed pro alia
ſua neceſſitate vt pro repandis ſuis domibus pro
prijs vel pro alio cõſimili caſu ⁊ tunc dico indiſtin
cte ꝙ de fructibus beneficij ſatiſfieri nõ debet etiã
parce viuendo.nam clerici habent ſolum vſum.vt
ſupra dixi ergo ſi debita nõ ſũt cõtracta ꝑ ſuo vſu
eccleſia nõ tenetur.⁊ pro hoc bonus text.in.c.j.de
ſolutio.vbi patet ꝙ tunc tm̃ tenet̃ ſucceſſor ſoluere
debita ꝑdeceſſoris quando pro neceſſitate eccleſie
ſunt cõtracta.ad idem facit preallegꝫ.c.ex preſenti
um.ſ.de pigno.vbi patet ꝙ non eccleſia ſed heres
clerici tenetur ad hoc.nõ ob.ratio quã allegat do.
An.dum dicit ꝙ ex quo habet adminiſtrationẽ in
rebus eccleſie poteſt de iſtis rebus ⁊ redditibus ſa
tiſfacere q̃ reſpondeo q̃ licet habeat adminiſtrati
onem debet tamẽ diſpenſare ad eum vſum ad quẽ
fuerunt inſtituti.⁊ ſi cõtrarium facit talis diſpenſa
tio reuocatur.vt in.c.ſi quos.de ſeruis.xij.q.ij.et
c.monemus.⁊.c.diaconi.xij.q.j. Ad.c.peruenit.re
ſpondeo vt reſpondet Archidia.in ſecũda ſua ſolu
tione videlicet ꝙ illud.c.non intelligitur de redditi
bus beneficij ſed de redditibus proprijs.⁊ pro hac
opi.optime facit glo.in.c.de multa.ſ.de preben.q̃
eſt ſuper verbo de ſuis prouentibus.⁊ qꝺ habetur
in.c.ſtatutum.in.§.aſſeſſorem.de reſcipt.li.vj.⁊ ꝑ
hac opi.facit quia mandat papa in ꝓallega.c.per
uenit.illos clericos ſuſpendi a beneficio ⁊ officio ſi
conſtiterit eos religionem fidei ⁊ iuramentum vio
laſſe.nam pendente ſuſpenſione fructus accreſcũt
eccleſie.vt no.glo.in.c.clericus victum.xcj.di.⁊ in
cle.j.de vita ⁊ hone.cle.vnde ex cõtraria opi.ſeqre

tur ꝙ eccleſia teneret̃ ſoluere debita ꝯtracta pro fa
cto prelati.qꝺ eſt contra.c.j.de ſolutio.c.ex preſen
tium.ſupra de pigno. Nec ob.ſi diceretur ꝙ ex quo
clericus poteſt modica donare ⁊ elemoſynã de re
bus eccleſie facere.ergo poteſt ſua debita ſoluere.
vt in.c.ad hoc.⁊ in.c.relatum.ij.ſ.eo.⁊.c.ij.de do
natio.a cõtrario.q̃ dico ꝙ illud facit tanq̃ admini
ſtrator eccleſie diſpenſando bona in pias cauſas.ſ
ſua debita ſolueret nõ tanq̃ adminiſtrator ſ potiꝰ
tanq̃ diſpenſator. Pro hoc qꝺ no.glo.in.c.ſi.xij.q
j.vbi dicit ꝙ clericus nõ bene adminiſtrando habe
tur loco predonis.ff.ꝓ emptore qui fundũ.§.ſed
tutor. Nec obſtat ſi diceret̃ ꝙ ad minus debet ſatiſ
facere de fructibus de quibus viuebat.q̃ reſpon
deo ꝙ hoc fieri nõ poteſt.nam clericus habet priui
legium ne conueniatur niſi inquantum facere põt
ſicut habet miles armate militie.ff.ꝺ re iudi.miles
Item q̃ nõ debet cogi mendicare in obprobrium
clericorũ ſi al's aſſet ſuſpenſus a beneficio propter
crimẽ tamen deberet inde habere moderatam ſu
ſtentationem vt no.glo.in.c.cũ wintonienſ.ſ.de
elec.⁊ in.c.ſtudeat.l.di. Ex quibus concludo ꝙ cle
ricus etiam ſi ſit ſimpliciter ⁊ perſonaliter benefici
atus ſuis creditoribus ꝺ fructibus ſui beneficij ſa
tiſfacere nequit niſi debita ꝑ ſua ſuſtentatione cõ
tracta fuiſſent ⁊ pro predicta concluſione alle.text.
vltra predicta in.c.peruenit.de arbi.vbi videtur ca
ſus. Ex quo infertur ꝙ beneficiatus fructus nõ fa
cit ſuos ſ tm̃ in eis ius obtinet canonice diſpenſan
di.⁊ pro hoc vltimo.xij.q.j.expedit.⁊.c.ꝑcipimus
⁊.c.epiſcopus.⁊.xij.q.j.§.ſi.xiiij.q.j.in.§.his ita.
¶ Quinto principaliter quero.nũquid papa poſ
ſit clerico poteſtatem indulgere vt de bonis intui
tu eccleſie acquiſitis poſſit libere teſtari. Pro ſoluti
one iſtius queſtionis eſt alia queſtio diſcutienda.
videlicet apud quem ſit dominium rerum eccleſia
ſticarum.glo.in.c.expedit.xij.q.j.ponit tres opi
niones. Prima ꝙ dominiũ ſit penes eccleſiam. Se
cunda ꝙ ſit penes deum.vt.xij.q.ij.qui chriſti.⁊.c
qui abſtulerit. Tertia habet ꝙ dominiũ ẽ apud cle
ricos ſicut dominiũ rerum vniuerſitatis ẽ apud ci
ues.inſtitu.de rerũ diui.in.§.vniuerſitatis.gl.in
c.cauſa.j.de vbo.ſig.tenet ꝙ illa bona eccleſiarum
ſunt dei licet omnia ſint eius.iſta tamẽ ſpecialiꝰ ha
bentur.j.q.iij.ſaluator.⁊.xxiij.q.viij.conuenior.
⁊ pro hoc de deci.tua.Inno.in.c.cum ſup.de cau
ſa poſ.⁊ proprie.ponit duas opiniones. Prima ẽ
ꝙ nõ prelatus ſ chriſtus dominiũ ⁊ poſſeſſionẽ re
rum eccleſie hꝫ vnde quecunq̃ hoies eccleſijs offe
runt dicunt̃ oblata deo.xij.q.ij.nulli liceat.⁊.c.q̃
abſtulerit.⁊.xij.q.j.res.⁊.c.videntes. Secunda
opinio eſt ꝙ eccleſia.i.cõgregatio fideliũ habꝫ poſ
ſeſſionem ⁊ proprietatem.vnde dicit Inno.ꝙ ſi ali
quando inueniant̃ hec bona deo oblata eẽ epiſco
porũ vel prelatorum vel capitulorũ debet intelligi
ꝙ ſunt eoꝝ quo ad gubernationem.dicuntur etiã
eſſe pauperũ quo ad ſuſtentationẽ.vt.xvj.q.j.in
c.quoniam.vbi de hoc ⁊ ſubijcit idẽ Inno.ꝙ ꝺ bo
na propter vtilitatẽ cõmunẽ diuiſa ſunt in eccleſijs
diuerſorum locorum auctoritate ſummoꝝ pontifi

cum ⁊ epiſcopis ⁊ alijs p̄latis conceſſa extitit ad-
miniſtratio eorum.xij.q.j.videntes.⁊.c.p̄cipimꝰ.
Ego puto ꝙ inter iſtas opiniones illa ſit p̄ſtantior
que habet ꝙ dominiū rerum eccleſie ſit penes deū
⁊ pro hoc eſt tex.optimus.in.c.cum ex eo.de elec.
li.vj.ibi de chriſti patrimonio ſublimati.⁊c.h̄ etiā
no.ibi gl.que eſt in verbo chriſti.facit.c.qui chriſti
⁊.c.qui abſtulerit.xij.q.ij. Item vt ſupra dixi ho-
mines offerentes eccleſie habēt reſpectū ad deum
vt in p̄allegl.c.nulli liceat.xij.q.ij.⁊ in.c.res eccle.
xij.q.j.ibi dño oblatis.⁊c.⁊ de rerum ꝑmuta.in.c.
mancipia.⁊.c.iniuſtum. ¶ Hoc p̄miſſio venio ad
ſolutionē p̄miſſe queſtionis.⁊ hic doctores non
tangunt ꝙ meminerim.tamē puto ꝙ papa ſine cā
hanc ptātem dare nō poteſt ⁊ hec bona ſunt dei.et
qd̄ noſtrum eſt ſine facto noſtro a nobis euelli nō
poteſt.vt in.c.ab eo.de elec.li.vj.nam qui dimittit
debita dei ſine cauſa profecto deū offendit.vt dic̄
tex.in.c.ſi is qui.xxiij.q.iiij.⁊ licet papa ſit vicariꝰ
chriſti tamē debet legitime adminiſtrare ⁊ potius
ꝯſeruare q̄ꝫ bona dei diſſipare.nam ex officio ſuſce
pto non licentiam peccandi ſed neceſſitatē bene vi
uendi aſſecutus eſt.vt in.§.j.xl.di. Item hec ſunt
bona eccleſie cōſeruata vt ex fructibus ipſorū ſub
ueniatur egentibꝰ.vt in.c.vidētes.xij.q.j.⁊ nulla
ratio permittit vt qd̄ pro cōmuni vtilitate datū eſſe
dinoſcitur vſibus cuiuſcꝫ applicetur.vt.s̄.de p̄bē.
in.c.ratio. Item qui ſubtrahit bona eccleſie dicit̄
homicida quia videtur necare illos pauperes qui
fuiſſent ex huiuſmodi bonis ſuſtentati.vt in.c.qui
chriſti.⁊.c.qui abſtulerit.xij.q.ij.ergo papa hoc fa
cere nō poteſt.cū vt.s̄.dixi licet a deo receperit po-
teſtatem ⁊ dignitatem pōtificatus nō tamen pote-
ſtatem peccandi.vt dicit tex.in.c.j.xl.di. nam vica
rius nō habet maiorē poteſtatē ⁊ dignitatē ponti-
ficatus q̄ꝫ ipſe deus.ſed deus peccare non poteſt.
vt de peni.di.ij.§.fi.ergo nec vicarius debet h̄ poſ
ſe.⁊ pro hoc opti.tex.in.c.nō liceat pape.xij.q.ij.
vbi expreſſe cauet̄ de papa ꝙ ei non licet oīa bona
eccleſie alienare ergo nec poteſtatem teſtandi dare
cum ex hoc ſequatur alienatio.⁊ licet clericus ſim-
pliciter de bonis eccleſie teſtari nō poſſit ſi tamē tā-
tundem de ſuo proprio eccleſie cōtulerit quantum
vult alienare hoc bene licebit.vt in.c.ſi epiſcopus.
xij.q.v.⁊.q.ij.in.c.ſi quis qualibet.⁊ hoc intellige
verum qñ ante alienationē rei eccleſiaſtice contulit
eccleſie tantum de ſuo ꝓprio ſecus autē ſi poſt.nā
tunc videt̄ dare in fraudem ne incurrat penam de-
poſitionis.de qua i.c.nouimus.xij.q.ij.⁊ talis re-
ſtauratio damni ⁊ compēſatio ſibi nō proderit ad
euadendum depoſitionē.vt no.in.c.ꝙ ſicut.s̄.de
elec.⁊ hoc ſentit glo.in p̄alle.c.ſi quis qualibet.⁊
cōtra hanc opi.facit qꝛ res eccleſiaſtica alienari nō
poteſt niſi cā pietatis neceſſitatis cōmoditatis vel
vtilitatis.ſed in iſto caſu non ſubeſt aliqua iſtarū
cauſarum.ergo.⁊c. Sol.poteſt dici ꝙ illud eſt pri-
uilegiū clericoꝝ ſeu rectorū eccleſie vt ſine meliora
tione eccleſie poſſit fieri permutatio ſicut obſeruat̄
in principe volente cum eccleſia ꝑmutare.vt in.c.j.
s̄.de rerū.ꝑmuta.⁊ hoc ſentit Gratianus.in.§.itē

ſi rectores.xij.q.ij. Et ex iſtis cōcludo ꝙ clerico be-
neficiato de rebus intuitu eccleſie acquiſitis vt te-
ſtamentum condere poſſit etiam papa ſine cā idul-
gere nō poteſt. Itē ꝙ licet clericus de bonis ſue ec
cleſie ſine recōpenſatione teſtari nequeat ſi tamen
tantūdem de ꝓprij patrimonij facultate eccleſie cō
tulerit teſtari licebit. ¶ Quero nunquid ep̄us poſ
ſit compellere indiſtincte executores vltimarū vo-
luntatū ad exequendū officium eius intuitu ⁊ per
eos ſuſceptū. Jo.glo.reperiunt̄ cōtrarie.nam gl.
in.c.ſi heredes.s̄.eo.videtur velle ꝙ ſic ſiue ſint de
putati ad pias cauſas ſiue nō.⁊ idem videtur tene
re Inno.in.c.nos quidem.s̄.eo.ſ3 glo.in.c.tua.e.
ti.expreſſe tenet cōtrarium.ſ.ꝙ ep̄s nō pōt ſe intro
mittere de executionibus ad nō pias cauſas.⁊ fac̄
illud.c.a cōtrario.Hoſti.in.c.Joannes.j.eo.tenet
ꝙ indiſtincte poſſit ⁊ hoc per illū tex.vbi cōpellit ex
ecutores etiam ad nō pias cauſas.⁊ pro hoc qꝛ q̄li-
bet vltima voluntas dicit̄ pia.vt.xiij.q.ij.vltīa vo
luntas.Jo.an.in p̄alle.c.Joannes.circa hoc di-
ſtinguit ꝙ aut agitur iudici officio ⁊ indiſtincte po-
teſt ſe intromittere.aut actione intentata ꝑ legata-
rios.⁊ tunc actor debet ſequi forum rei.⁊ ꝓ hac di
ſtinctōe Jo.an.facit ꝙ qñ cōpellit ex ſuo officio nō
agitur principaliter de vtilitate priuata ſed in vim
cōſequentie.ſed qñ agitur intentata actione princi
paliter agit̄ ad cōmodū priuatū ergo cā nō eſt pia.et
pro hoc qd̄ no.Inno.in.c.ad noſtram.ij.s̄.de iu-
reiuran. Ego puto opi.glo.⁊ Hoſti.veriorem indi
ſtincte videlicet ꝙ ep̄s pōt ſe intromittere ſiue ꝓce-
dat ex officio ſiue actione intentata per legatarios
nam executio cuiuſlibet voluntatis ſpectat ad ep̄m
vt pꝫ in p̄alle.c.Joannes.⁊.c.indicāte.s̄.e.⁊ nota
in.c.ſilueſter.xj.q.j.⁊ in.c.ep̄s.lxxxviij.di.⁊ fac̄ ꝑ-
allega.c.vltima voluntas.xiij.q.ij.ergo rōne pie
cauſe poteſt adiri per laicum ⁊ contra laicos ſic ob-
ſeruatur in alijs cauſis ſpectantibus ad forū eccle-
ſie.vt in.c.ſuper quibuſdā.j.de ver.ſig.⁊.lxxxvij.
di.in.c.j.⁊.ij.nam ſi defendere orphanos ⁊ vidu-
as ⁊ alias miſerabiles ꝑſonas ſpectat ad eccleſiam
vt in p̄alle.c.ſup quibuſdā.⁊ in p̄alle.c.j.⁊.ij.mul-
toſortius defenſio ⁊ executio defunctorum qui pe-
nitus ſunt deſtituti defenſoribus.⁊ pro hoc videt̄
tex.i.c.deſolati.al's incipit defenſionis.lxxxvij.di.
vbi dicit tex.ꝙ proprie defenſionis auxilio deſola-
ti ſpectant ad forum eccleſie.nec obſtat rō ſuperiꝰ
allegata videlicet quando agitur actione intenta-
ta ꝙ principaliter agitur ad cōmodum actionē in-
tentantis.nam negari nō poteſt qui ex hoc implea
tur defuncti voluntas. Itē ſufficit ꝙ cā ſpectat ad
eccliam vt.s̄.dixi.nam modis omnibus vltima vo
luntas ē ſeruanda.vt.xiij.q.ij.vltima volūtas.nō
q̄ꝫ habere debemꝰ reſpectū ad modū agendi ſ3 ſuffi
cit ꝙ agat vt vltima volūtas adimpleat̄.ꝑ h̄.xxiij.q.
v.ꝓdeſt. Ex p̄dictis cōcludo ꝙ ep̄s vltimaꝝ volūta
tū executores ex officio ſuo ſeu actiōe ꝑ legatarios
intentata cōpellere poteſt vt ſuſceptū ab eis officiū
debite exequat̄ etiā ſi nō ad pias cauſas deputati
extiterit. Ex q̄ infert̄ ꝙ executio vltime voluntatis

etiā ad nō pias cauſas ad epm̄ lapſo āno deuoluit
Quero nūquid annus prefixus executori ad ex-
equendū teſtamētū currat etiam executore impedi
to. Sol. videtur primo ꝙ nō. qꝛ non valenti agere
nō currit tempus. vt in. c. qꝛ diuerſitatē. de conceſ.
preben. ꝛ in regula imputari. de re iudi. in. vj. ꝯtra
rium tenet ſpe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc aliqua. v̄
quid ſi executor impotentia. ꝛ inducit. l. nulli. ꝛ. l. ſi
quis ad declinandam. C. de epi. ꝛ cle. que hoc non
probant. dictum tamen videtur verū. ꝛ pro hoc qꝛ
omne tempus eſt cōtinuum niſi aliud appareat. ff.
de vſuca. l. nunq̄. §. in vſucapionibꝰ. no. glo. ff. de
diuerſis ꝛ tempo. preſcrip. l. j. in fi. ꝛ in rubrica. ꝛ ꝓ
hoc qđ no. Jo. an. in. c. ſuper eo. de appella. execu-
tor tamē qui impeditus nō exequitur nō priuatur
legato licet alś priuaretur quando volūtarie. i. cō
tumaciter non exequeretur. vt i auc̄. ꝺ here. et fal.
§. ſi quis autem nō implēs. ꝛ pro hoc induco tex.
cum glo. ſingulari. in. c. ſtatutum. de preben. li. vj.
vbi nota. ꝙ quādo tempus ſtatuitur nō in odium
negligentis ſed in fauorem alicuius ꝙ tempus cur
rit etiā ignorāti ꝛ ñ negligēti. vñ cū annꝰ p̄fixꝰ executo
ri ñ ſit p̄fixꝰ nō i ſui odiū ẜ potiꝰ i fauorē defuncti vt
colligit in. c. nos quidē. in fi. ſ̄. eo. debet currere eti
am executore nō negligente ꝛ pro hoc qꝛ nō agitur
de ſuo magno preiudicio. nec refert per quē fiat ex
ecutio. ꝛ per hoc respondet ad contrarium duz di
citur ꝙ nō valenti agere. ꝛc̄. nā debet intelligi quā
do tempus eſt ſtatutū in odium negligentis ꝛ quā
do agit de magno ſuo p̄iudicio. Sed predictis nō
obſtantibꝰ credo ꝙ primū dictū ſit verius. ſ. ꝙ iſtō
tempus non currat impedito. ꝛ primo per regulaz
generalem ꝙ nō valenti agere. ꝛc̄. vnde dic̄ Hoſti.
in. c. quoniam. de iurepatro. ꝙ iſta regula ſemper
vendicat ſibi locum niſi in caſu in quo leſio repiat
ſed in iſto caſu nulla reperit leſio imo potius inue
nitur contrarium. vt. j. dicam. ergo. ꝛc̄. ꝛ ꝙ in iſto
caſu tempus non currat impedito probat in p̄alle.
c. nos quidem. i triplici loco. nam primo papa ibi
mandat admonitionē fieri qđ nō fieret ſi tempus
curreret etiam impedito. nam admonitio fit vt ap
pareat de negligentia. vt in. c. j. de ſupplen. negli.
prela. ꝛ. xij. q. ij. indigne. Scđo in. v̄. ꝙ ſi. vbi man
dat papa tunc executionē fieri per epm̄ cum execu
tor adimplere neglexerit. ꝛ quis non dicitur negli
gere quādo legitime ē impeditꝰ. vt aperte probat
in. c. qꝛ diuerſitatem. de cōceſ. preben. Tertio pro
batur ibidem in ver. ſic enim. vbi dicit text. ꝙ volū
tas dilatata debet epiſcopali ſtudio adimpleri. ꝛ ſic
requiritur ꝙ executor diſtulerit executionem ad h̄
ꝙ talis poteſtas deuoluatur ad epm̄. ſed iſte qui ē
impeditus nō dicit differre. vt no. glo. in. c. quā ſit
de elec. li. vj. ꝛ probat in. c. ij. iuncto. c. qꝛ diuerſita
tem. de cōceſ. preben. nō ob. qđ dicit ꝙ om̄e tempꝰ
ē cōtinuū niſi aliud appareat. nam hic ē expreſſum
vt. ſ̄. probaui ꝙ tempus nō currat impedito. Non
ob. qđ dicit ꝙ quādo tempus ſtatuit in fauorez ali
cuius ꝙ currit impedito. nam illud procedit quan
do ſimpliciter ſtatuitur in fauorem ſecus ſi in fauo
rem vnius ꝛ in odium alteriꝰ. qꝛ tunc nō currit im
pedito. vt in p̄allega. c. quia diuerſitatem. ꝛ ſic ē h̄.
nam iſtud tempus anni ſtatuit nō ſolum in fauorē
defuncti ſed etiam in odium executoris negligētis
vt patet hic dum mandat illuz primo admoneri. ꝛ
ſi adimplere neglexerit ꝙ eps̄ exequatur. ꝛ h̄ idem
comperi poſtea tenere Frede. conſil. cxxiiij. ꝛ alle
gat Hoſti. ſ̄. eo. nos. ꝛ ex iſtis concluditur ꝙ annꝰ
executori ad exequendum teſtamentū a iure prefi
xus minime currit executore legitīe īpedito. Deo
gratias. Finis repetitionis. c. cum eſſes.

R Elatum. Valet vltima voluntas
ad pias cauſas corā duo
bus teſtibus ꝛ eſt ſingularis caſus. Primo
ponitur factū reprehenſibile quod ſecūdo corrigi
mandat. ibi. mandamus. ꝛ mandatum. tertio pro
bat. ibi. quoniam. Nota ex tex. iuncta ſubſcripti
one ꝙ relictum factu eccleſie poteſt peti coram iudi
ce ſeculari ꝛ qđ iudex ſecularis debet talem caſum
determinare ſm̄ canones ꝛ non ſm̄ leges. ꝛ lz tex.
iſte loquatur in terris eccleſie tamē idem dicenduz
in terris imperij. per ea que no. in. c. eccl̄ia. de con
ſti. ꝛ in. c. quod clericis. de foro compe. ꝛ ibi plene
de materia. No. ibi aliqua cauſa talis. ꝙ in reli
ctis ad pias cauſas nō eſt ſeruanda ſolennitas iuri
ciuilis. an autē hoc ſit verū indiſtincte Bar. in. l. j.
C. de ſac ſanc. eccle. dicit ꝙ ſic ꝛ dicit hoc ꝓcedere ꝺ
iure ciuili per illum tex. qui dat liberam facultatez
relinquendi eccleſijs ꝛ ſic pia voluntas eſt libera a
ſolennitatibꝰ iuris ciuilis. ẜ certe iſte tex. videt con
tra opi. Bar. nam p̄ſupponit ꝙ de iure ciuili requi-
rebant quinq̄ vel ſeptē teſtes. hinc eſt ꝙ papa mā
dat talem cauſam tractari ſm̄ decretorum ſtatuta.
ꝛ nō ſm̄ leges ergo leges requirunt ſeptē vel quin
q̄ teſtes. aut aliā ſolennitatē ſicut in relictis ad nō
pias cauſas. ꝛ contra Bar. tenuit ibi Bal. fatetur
tamen Bal. ꝙ de iure canonico dictum eſt verum
per iſtum tex. vnde concludit non requiri i iſtis re-
lictis ad pias cauſas ꝙ teſtes ſint rogati vł ꝙ om̄s
ſint maſculi nec alia ſolennitas iuris ciuilis qđ be-
ne no. nam doc. noſtri videntur multū ſtricte intel
ligere iſtū tex. dicentes iſtum tex. ſolum prouidere
reſpectu numeri teſtium nō reſpectu alterius ſolē-
nitatis requiſite a iure ciuili. vnde dicitur ꝙ Fran.
de aretio conſuluit teſtes eſſe rogatos. quia non
debemus recedere a iure ciuili niſi quatenus repe
ritur contrariuz cautū de iure canonico. Sed ego
quidē ſequēdo primā opi. cōcludo ꝙ iſte tex. ſatis
probat primū dictū. nā licet ꝑpoſitio fuerit facta ꝺ
numero teſtiū tamē papa tradidit poſtea generalē
doctrinā vt hec cā nō tractet ſm̄ leges ẜ ſm̄ decre-
toꝝ ſtatuta. ꝛ ita hodie cōiter ſeruat ꝛ h̄ procedit vt
dixi de iure canonico ꝛ nō de iure ciuili. Nā ius ci-
uile ſolū voluit ꝓuidere vt chriſtianꝰ habeat liberā
facultatē donandi eccl̄ie. qꝛ tunc tempore cōſtanti-
ni chriſtiani nō audebāt ſe publice ꝯgregare nec ec
cleſijs relinq̄re. vnde ſatis ē ꝙ illud priuilegiū ꝯſtā
tini opet p̄mū nō aūt voluit tollere ſolēnitatē iuri
ciuilis. ſed de iure canonico ē bene h̄ ſeruandū in
om̄i foro. Sed q̄ro q̄d in donatione facta eccl̄ijs
nunquid requiratur inſinuatio vltra qningentos

aureos.i.vt fiat coram iudice ⁊ ſcribatur in act pu
blicis ſm ꝙ videtur requirere ius ciuile.vt in.l.ſan
cimus.C.de dona.doc.aperte nõ tangunt.⁊ Bar
in.d.l.ſancimus.⁊ in.l.penul.co.ti.vbi tractat ma
teria nihil dicit.ſed videtur potius tranſire cũ glo.
vt requiratur inſinuatio.Sed reperi ꝙ i extraneo
loco ponit opi.ſuaꝫ dicendo ꝙ in donatione facta
ad piam cauſam nõ requiritur inſinuatio.⁊ h po-
ſuit in.l.illud.C.de ſac.ſan.eccle.motus per.l.pe-
nult.preallе.quaſi velit dicere ꝙ ſicut in redempti-
one captiuorũ eſt ſublata ſolennitas inſinuationis
per illum tex.ita ⁊ eadem rõne dicendũ in qualibꝫ
pia cauſa qḋ ſatis mihi placet.ſed ceſſante lege ego
idẽ cõcluderẽ p iſtũ tex.⁊ ſic ſepe de facto fui inter
rogatus.⁊ reſpondi ꝙ eadẽ eſt rõ in donatione in-
ter viuos que eſt in vltima voluntate.vnde queãd
modũ papa fuit hic motus per illã auctoritateꝫ.in
orꝫ duorũ.⁊c. Jta dicendũ in donatione inter vi
uos.nam cõcurrit fauor religionis.⁊ ratio.c.⁊ vbi
eadẽ eſt ratio debet eſſe eadem iuris diſpoſitio ma
xime in cõcernentibus animam.vt in.c.cum dile-
lecta.de cõfir.vti.vel inutili.⁊ hoc ſemper no. Et
ex his infero ad aliam queſtionem quotidianam ⁊
notabilem.ſtatuto in multis locis cauetur vt femi-
na non poſſit teſtari vel ſe obligare ſine preſentia
duorum agnatorum queritur nũquid poſſit teſta-
ri vel bona ſua ecclie donare ſeu ad ꝑiam cauſam
ſine hac ſolennitate.⁊ videtur ꝙ ſic per iſtum text.
qꝛ huiuſmodi relicta vel donata pro anima nõ de-
bent determinari ſm leges ciuiles ſed ſm canones
ſed ſtatutum eſt pars iuris ciuilis.l.omnes popu-
li.ff.de iuſti.⁊ iur. Jtem nõ valet ſtatutum laicorũ
impediens quodãmodo liberam facultatẽ donan-
di pro anima.vt no.in.l.j.C.de ſac.ſanc.eccle.fac
quod no.Jo.an.in.c.fi.de immu.eccle.lib.vj.vbi
dicit ꝙ non obſtante ſtatuto quo cauetur vt bona
mobilia nõ poſſint alienari in forenſes vel nõ ſub-
iectos iuriſdictioni ſtatuentium poterit quis dona-
re talia bona eccleſie.quia ſtatutũ inferiorum nõ
poteſt tollere priuilegium indultum eccleſijs p pn-
cipalem.hãc opi.reperio apertiſſime fauere Bal.
in.l.generali.C.de ſac.ſanc.eccle.⁊ idem Bal.in
auc.caſſa.ponit aliam notabilem queſtionem.ſta-
tuto cauetur ꝙ niſi teſtamentum inſinuet infra ſex
menſes per heredem ſit ipſo iure nullum cleric⁹ fu
it inſtitutus heres ⁊ nõ inſinuari fecit teſtamentuꝫ
queritur nunquid teſtamentum ſit nullum.⁊ con-
cludit ꝙ non.mouetur quia ſtatutum nõ aſtringit
clericũ.fortius hoc dicendũ quando eccleſia eſſet
inſtituta.⁊ per predicta poſſunt decidi infinite que
ſtiones ⁊ maxime illa quotidiana nunquid legata
ad pias cauſas non adita hereditate debeantur et
maxime ſi heres repudiat vel renunciat heredita-
ti.Et dicendum ꝙ ſic quia hec legata nõ ſubiacent
ſolennitati iuris ciuilis vt dixi.ſed ꝙ legata nõ de
beantur hereditate nõ adita ex teſtamẽto eſt ſolen
nitas iuris ciuilis.⁊ idem dic in multis ſimilibus.
Ultimo aduerte ꝙ licet tex.iſte loquatur de reli
ctis factis eccleſie idem tamen eſt obſeruandũ ſm
Jnno.in oĩbus relictis ad pias cauſas.⁊ dicuntur
relicta ad pias cauſas oĩa que relinquũtur p aĩa.⁊
ſentit glo.no.⁊ clarius ibi Bar.in.l.ſi quis titio.ff
de lega.ij.facit.c.requiſiſti.j.co.Et ex dictis Jnn.
collige ꝙ relicta ad pias cauſas gaudent codeꝫ pri
uilegio cũ relicto facto ecclie.ratio poteſt eẽ idem-
titas diſpoſitionis ſeu rationis.nam ecclia priuile-
giatur propter animam ⁊ contemplatione dei.fac
quod no.Jo.an.in.c.j.de in integ.reſti.lib.vj.vbi
ſingulariter voluit ꝙ ſicut eccleſie poſſũt petere re-
ſtitutionem in integrũ ita ⁊ alia pia loca. Jn gl.
ij.ibi ad eccleſiaſticũ iudicẽ.no.gl.ſingulariter ex
qua collige ꝙ in relictis ad pias cauſas põt etiã he-
res adire iudicem eccliaſticum ſiue heres ſit ſecula
ris ſiue eccleſiaſticus colligit ex tex.qꝛ papa hanc
cauſam qualificat ⁊ decernit eam tractandã nõ ſm
leges ſ ſm decretorum ſtatuta.ḡ eſt eccliaſtica quia
papa aĩs nõ potuiſſet ſe impedire tollendo diſpoſi
tionẽ legalem dic tñ ꝙ eſt mixti fori.nam eſt in opti
one actoris quẽ iudicẽ velit adire ſecularem ſcꝫ an
eccleſiaſticum.⁊ de ſeculari probat hic.nam coraꝫ
eo hec cauſa tractabatur.

Relatum eſt. De proprijs põt te
ſtari clericus in ac-
quiſitis per eccliam etiaꝫ ſi ſint mobilia ſuc
cedit eccleſia.i.cõmunis congregatio vel ſucceſſor
põt tamẽ aliqua ſeruitoribus vel pauperib⁹ clargi
ri.Si autẽ defunct⁹ habeat plures eccleſias ſeu be
neficia fiet eque diuiſio inter illa.⁊ quinqꝫ ſũt par-
tes.ſecũda ibi in noĩe.tertia ibi licet.quarta ibi.ce-
terũ.quinta ibi.quia vero.⁊ venit hoc.c.ad decla-
rationẽ.c.cum in officijs.ſ̃.co. Nota primo ex
iſto tex.iuncto.c.cũ in officijs.ſ̃.e.ꝙ appellatõe bo
norũ nõ ſolũ veniũt bona mobilia ſ etiã immobilia
⁊ oĩa alia cuiuſcunqꝫ qualitatis ſint vnde compre-
hendunt actiones ſeu nomina debitorum.nã bo-
na dicunt.quia beant hoc eſt beatos faciũt in h ſe-
culo.vel qꝛ proſunt.⁊ hec habentur in.l.bonorũ a
populo.ff.de ṽbo.ſig.vñ puto ꝙ ob hanc cauſam
papa rñdet hic generalius q̃ꝫ fuit queſitũ.nã que-
rebatur an appellatione bonorũ venirent tñ imo-
bilia an etiã mobilia.⁊ papa rñdet ꝙ veniũt bona
quelibet quaſi dicat non ſolum mobilia ⁊ immobi-
lia ſ etiã alia puta iura incorporalia q̃ proprie non
dicũt mobilia vel imobilia ſ faciunt tertiã ſpeciem
de q̃ plene dixi in.c.nulli.de reb⁹ eccl.nõ ali. No.
ſcḋo ibi poſt acq̃rentis obitũ.ꝙ bona dicunt acqui
ſita p eccliam iꝫ rector eccleſie acquiſiuerit ex q̃ tam
intuitu eccleſie ſucceſſit acquiſitio.⁊ iõ ſi cleric⁹ de
reddintibus eccleſie emat equũ vel predium h poſ-
ſunt dici acquiſita p eccliam vnde ſunt ecclie ⁊ non
clerici.vide bo.gl.xij.q.j.c.res.⁊ tex.in.c.fixũ.ca.
cã.⁊.q. No.in ṽbo nomine.ꝙ appellatione eccle
ſie nõ venit ſemp corp⁹ inanimatum ipius eccleſie
ſ q̃nqꝫ capitulũ ecclie q̃nqꝫ ſucceſſor.⁊ de varijs ſi-
gnificationibus.vide bo.glo.in.c.querelã.j.ne p̃-
lati vices ſuas. No.⁊ tene mẽti ſp ꝙ nõ ẽ alibi ꝙ
acq̃ſita p canonicũ intuitu ecclie ſeu p̃bende nõ ce-
dũt ſucceſſori in p̃benda ſ capitulo ipius ecclie.vbi
autẽ beneficiarius nõ eſt de cõgregatione ſ hꝫ bene
ficium oĩno ſeparatum.puta qꝛ eſt rector ecclie pa-

rochialis vel prepoſitus vel archidiaconus nō be
neficiatus a capitulo. tunc bona acquiſita intuitu
beneficij cedunt ſucceſſori nō capitulo. rōnē diuer-
ſitatis nemo ponit qđ viderim. ſed ego puto hanc
diuerſitatis rationem eſſe. canonico datur preben
da ex bonis cōmunibus capituli principaliter vt in
de ſumat neceſſaria nō autem datur vt ſit admini-
ſtrator eccleſie. ideo ſi aliqua remanent vltra prebē
dam debent cedere capitulo cuius bona ſunt p̄bē-
darum. nam ſatis eſt q̄ ſucceſſor habeat corpus p̄-
bende. quia vt dixi datur ſibi vt inde viuat ⁊ capi-
tulum adminiſtrabit bona acquiſita ſicut alia bōa
cōia. Sed in alio beneficiato per ſe extra cōgrega-
tionem datur beneficium tanq̄ adminiſtratori ipi⁹
eccleſie. vnde quēadmodū hꝫ adminiſtrare oīa bo
na eccleſie ita ⁊ hec queſita intuitu eccl'ie. Nota
ibi canonicam diſtributionē ⁊ curam. ⁊c. quid de-
beat facere caplm de bonis relictis p canonicū de-
functū. nam debet canonice diſtribuere vel ſi vult
retinere in bonis cōib⁹ debet habere curā ſicut de
alijs bonis. Ex hoc videnť inferre doct. q̄ iſta bōa
nō debent diuidi inter canonicos. ego dicerem q̄ ſi
vellent diuidere ſm q̄ canones pmittūt poterūt vt
patet ex illis verbis canonicā diſtributionē. No
ta ibi cū dei timore diſpenſent q̄ bona acq̄ſita p pre
deceſſorem nō cedūt lucro ſucceſſoris vt inde poſſit
ad libitū adminiſtrationē habere. ſed cuꝫ dei timo
re debet diſpenſare ſicut diſpenſat alia bona eccl'ie

Nota in. v̄. licet. q̄ clericus etiā in egritudine de
qua poſtmodū deceſſit poteſt aliqua mobilia eccle
ſie cōferre religioſis locis ⁊ pauperib⁹. Item his q̄
ſibi ſeruiunt ſiue cōſanguinei ſiue extranei ſm ſer-
uitij meritū. Ex quibus verbis inferť q̄ in paupi-
bus ⁊ locis religioſis ſufficit ad erogationē facien-
dam ſola charitas. ſed in alijs qui nō ſunt paupes
vel nō ſunt loca religioſa reqritur q̄ p̄ceſſerit aliqđ
ſeruitiū. Ex quo ſcđo infero q̄ cōſanguineo diuiti
qui nō ſeruiuit eccl'ie vel p̄lato nō pōt p̄latus aliqđ
cōferre etiā de mobilib⁹ eccleſie. ⁊ pondera verbuꝫ
ibi aliqua qđ denotat quādā moderationē. nō enī
debet oīa mobilia eccl'ie diſpenſare in egritudine.

Itē nota ex hoc ⁊ ex tex. q̄ ſeruitiū impenſū p̄la
to videť impenſū eccl'ie adeo q̄ de bonis eccl'ie pōt
fieri remuneratio. facit. c. p tuas. ⁊ qđ ibi dixi ꝺ do-
na. No. in v̄bo ceterū. tex. aptū q̄ habēs bn̄ficiū
licite exercet aliqđ artificiū vel doctrinā ī docendo
alios ⁊ lucrū inde ꝓueniens cedit ſibi ⁊ nō eccleſie.
Et ex h̄ ⁊ ex tex. colligiť q̄ clericus pōt eē artifex et
licite ſumere officiū docendi alios. ⁊ intellige de ar
tificio ꝯgruenti clericatus ordini. vide bonā gl. i. c.
canonū. xiiij. q. iiij. q̄ dicit q̄ emat coriū ⁊ faciat ſo-
tulares. No. in v̄bo q2 v̄o. q̄ ſi cleric⁹ q̄ aliqua q̄
ſiuit habeat plura bn̄ficia debēt illa bona p eſtima-
tionē ꝯgruam diuidi inter illa. ⁊ pōt ītelligi iſte. v̄.
multipliciter. Primo in bonis ꝓprijs clericorum q̄
deceſſerūt ſine teſtamēto ⁊ ꝯſanguineis. nā tūc bo-
na veniunt ad eccl'iaꝫ vel ad eccleſias ſi plēs habuit
xij. q. v. c. fi. Sed iſte intellect⁹ licet ſit verus ī ſe nō
tn̄ placꝫ quo ad iſtū tex. nam venit aduerſatiue ad
precedentia ⁊ declaratiue. ad. c. cum in officijs.
ſupra eodem. ſed illud. c. cum in officijs. et etiam
p̄cedentia hic in tex. vt pꝫ in verbo ceteruꝫ. loquū
tur ſiue clericus deceſſerit teſtatus ſiue inteſtat⁹. et
ſic inferendū q̄ iſte. v̄. ꝓcedit etiā in clericis decedē
tibus teſtatis. Hoſti. videť intelligere q̄ procedit ī
bonis eccl'ie ꝟ loquiť in habentibus adminiſtratio-
nē vel qn̄ deceſſerūt ſine teſtamēto. ⁊ ſic videť etiaꝫ
tranſire Io. an. ⁊ h̄ faciūt vt ſuſtentēt opinionem
poſitā p gl. in. c. pn̄ti. de offi. ordi. li. vj. vbi diciť q̄
ſi clericus nō hꝫ adminiſtrationē puta q2 eſt canoni
cus licite teſtať de fructib⁹ q̄ſitis rōne p̄bende. ſec⁹
ſi hꝫ adminiſtrationē. d. c. cū in officijs. ⁊ ſic etiā re
ſtringunt illū tex. ꝟ certe reſtrictio nō eſt bona. q2 ſi
iſte tex. bene ponderet apte cōfundit opi. illius gl.
Primo facit iſte tex. in prin. in eo q̄ venit declarati
ue ad. c. cū in officijs. ⁊ qđ illud. c. habeat locū etiā
in beneficiatis in cōgregatione vt pꝫ hic in. v̄. no-
mine. ⁊ illud. c. loquiť ſiue decedat teſtatus ipe cle-
ricus ſiue inteſtatus ꝫ bona queſita ſeu reddit⁹ re
cepti ex p̄benda ſi ſupſunt cedunt cōgregationi nō
obſtante teſtamento canonici cum bona p̄bēde ſūt
eccleſie vt dixi. ⁊ ꝓbať. xij. q. j. in. §. fi. cum. c. ſe. Se
cūdo facit iſte tex. in. v̄. licet. nā loquēs de omnib⁹
clericis vt pꝫ ex verbo precedenti dicit q̄ paupib⁹
ſeu ſeruitoribus pōt aliqua donare ꝫ nō pōt ꝺ his
teſtari. Tertio facit. v̄. cetex. qui pmittit diſpenſati-
onē in acquiſitis intuitu pſone. ſecus ergo in acq̄ſi
tis intuitu p̄bende. Ultimo hanc ſniam aptiſſime
approbat tex. in. v̄. q2 v̄o. p̄alle. qui loquiť de cleri-
cis habentibus beneficia in eccl'ijs ⁊ vult q̄ bona il
la diuidanť inter illas eccleſias ſm ꝯgruam eſtima
tionem. vtputa aliquis erat canonicus bononien
ſis et parmenſis. et ex canonicatu Bononienſi ha
buit centū ⁊ ex parmenſ. ducentos. bononia habꝫ
vnā partem bonoruꝫ ⁊ parma habet duas partes
q2 in dubio preſumuntur queſita ex facultatib⁹ hu
iuſmodi beneficioruꝫ. ⁊ dic q̄ loquiť iſte. v̄. qn̄ cleri-
cus decedit ab inteſtato vt volunt Hoſti. ⁊ Io. an.
⁊ eſt aperte cōtra iſtum tex. vt. ſ̄. dixi. Itē nulla rō
pōt perſuadere hanc diuerſitatem inter canonicū
⁊ alium habentem adminiſtrationem puta curatū
nam cuꝫ curatus habeat maiores labores q̄ cano
nicus. ergo debet mag' priuilegiari ī bonis eccl'ie
argu. hic ibi iuxta ſeruitij meritum. ⁊c. Item bona
prebendarum ſunt eccleſie quāq̄ ſunt diuiſa p pre-
bendas. vnde per hanc diuiſionem non perdunt
bona naturam ſuam quia bona eccleſie cedūt pijs
vſibus non autem vt canonicus poſſit teſtari ad li-
bitum. ⁊ pro hoc vide tex. apertum in. d. §. fi. cum
c. ſequen. dico latius in repetione. c. cum eſſes. ſ̄.
eo. ⁊ vide omnino in. c. nouum genus. de deci.
In glo. in verbo tantū vnus. ibi dicas q̄ nō. ⁊ vide
hodie tex. clarum in. c. ſepe. de elec. li. vj. ⁊ de. ſtatu
tum. eo. ti. vbi reuocantur priuilegia ⁊ conſuetudi
nes ⁊ ſtatuta in contrarium. Et in fi. glo. intelligo
glo. nō ſolum quādo ſunt bona cōmunia indiuiſa
inter archidiaconum ⁊ capitulum ſed etiam quan-
do ſūt diuiſa ꝟ omnia bona eccleſie ſūt capituli. pu-
ta q2 capitulū de bonis cōmunib⁹ aſſignauit cuiq̄
etiam archidiacono certam prebendam. nā etiam

tunc puto ꝙ bona acquiſita ꝑ archidiaconū cedāt
capitulo ſicut dicimus in canonicis. naꝫ iſte tex. lo
quitur qñ ꝓbende eēnt diuiſe ptꝫ qꝛ ſi nō eēnt diui
ſe nō eēt dare ſucceſſorē in prebenda. vt i. c. dilecto
de ꝓben. ⁊ tñ iſte text. ꝓſupponit ꝙ canonicus habe
at ſucceſſorē. nam licet bona ſint diuiſa ꝑ ꝓbendas
nihilominus ſunt capituli ſm doc. qḋ no. Si autēꝫ
bona archidiaconatus eēnt ſepara a bonis capitu
li puta qꝛ fuerūt archidiaconatui donata vł digni
tas dotata aliunde ⁊ tūc venit ad ſucceſſorē qḋ eti
am vult hic Inno. dicens ꝙ hoc caſu eps̄ habebit
cuſtodiā bonoꝝ archidiaconatus vacantis. Ex q̄
tacite ſentit ꝙ vbi archidiaconus eēt beneficiatꝰ in
capitulo capitulū habebit cuſtodiā bonoꝝ vacan
tiū ſicut alioꝝ bonoꝝ capituli qḋ no. Ex quo infe
ro vnū notabile dictū ꝙ cuſtodiā bonoꝝ prebende
vacantis habet capitulū ⁊ nō eps̄. ꝓbo ꝑ predictaꝫ
rōnem qꝛ oīa ſunt bona capituli licet diuiſa ꝑ ꝓben
das ⁊ ita in dubio ꝓſumendū ē. ar. in. d. §. fi. In
glo. fi. ibi a qua plus ꝑcipit. intellige ſm doct. in du
bio qñ nō cōſtat intuitu cuius bñficij illa bona q̄ſi
uit. nam ſi cōſtaret quecꝫ eccl̄ia habebit bona que
ſita intuitu ſuo. ſ; in dubio qñ nō cōſtat quō q̄ſiuit
habet locū iſte tex. vt ei plꝰ deꝛ a qua maiores red
ditus percipiebat. qꝛ veriſimile ē ꝙ de redditibus
cuiuſlibet acquiſiuerit. ideꝫ poteſt dici qñ habebat
patrimoniū vt habeatur rō reddituuꝫ patrimonij
⁊ ꝓ rata datur portio heredibꝰ. vt vult notabiliter
glo. xij. q. iiij. c. j. Sequēs autē cōſideratio glo. nō
ꝓcederet vbi clericus nō tenebaꝛ ad reſidentiam.
Item quia debemus habere reſpectū ad locū vñ ꝓ
ceſſerūt pecunie acquiſite. Ultimo hic queritur
extra glo. quid ſi clericus aliqua acq̄ſiuit ex illicita
aduocatione vel negociatione inhoneſta ſeu ex lu
do. dicit Hoſtiē. primo ſedandos eſſe clamores ſi
qui apparent. credo ꝙ vult dicere ſi apparent repe-
tentes eſt primo eis indulgendum alˀs autem fie-
ret diſtributio per epm̄ inter pauperes. arg. in. l.
nulli. C. de epi. ⁊ de. ⁊ melius facit. xiiij. q. v. q̄ ha-
betis. ⁊ qḋ no. Inno. in. c. qꝛ plerīqꝫ. de imu. eccle.
Sed dubito vtrū hec cōſideratio ſit indiſtincte ve-
ra. nam puto eā indiſtincte veram vbi illicite q̄ſitū
ſubiaceret reſtitutioni qꝛ tunc in defectū debentiū
recipere ſuccedūt paupēs vt in. c. cum tu. de vſur.
ſed vbi bona nō ſubiacēt reſtitutioni licet illicite ac
quiſiuerit cū poſſint aliter penitere de peccato ſine
reſtitutione nō video quare clericus debeat impe-
diri vt de his bonis nō faciat ad voluntatē ſuā. vi-
de ad predicta bo. gl. in. c. ex tranſmiſſa. j. de deci.
⁊. iiij. q. v. in ſumma. ⁊. j. q. j. nō eſt putanda.

c **Um tibi.** Uario modo legiꝛ. ſed ſm intellectuꝫ notabilio
rem. h. d. Tenet teſtamētū ſi quis extremā
voluntatem ſuaꝫ alterius diſpoſitioni cōmittit. Et
diciꝛ teſtatus ad pias cauſas. Primo deciſa conſul
tatio. ſcḋo reſponſio. ibi in ſecūda. Nota primo
ꝙ iſte tex. eſt multum allegabilis ⁊ frequentatꝰ tam
per canoniſtas q̄ꝫ per legiſtas. ⁊ eſt breuis deciſio.
ſed aliquantulum obſcura. ideo nota bene ipſum
⁊ tene menti quia quotidianus. Pro intellectu
c. ⁊ gl. oppo. dupliciter cōtra tex. videtur enim ꝙ cō
mittendo vltimam voluntatem alterīꝰ diſpoſitio-
ni nō dicitur quis decedere teſtatus. Primo qꝛ nō
tenet teſtamentū ſi teſtatoꝛ non exprimit nomē he
redis oꝛe ꝓprio aut per ſcripturā ſuā. l. iubemus.
⁊ in. l. hac cōſultiſſima. C. eo. hic aūt nō fuit expſſū
nomen heredis per teſtatorem. ḡ. ⁊c. Secundo
oppo. ad idem. diſpoſitio heredis nō poteſt ꝯferri
in alterius voluntatem nō enim poſſum inſtituere
illum heredem quē alius voluerit. talis enim volū
tas dicitur captatoria. i. adulatoria ſm glo. ſ; meliꝰ
diciꝛ deceptoria qꝛ plerūqꝫ decipiuntur hi quos te
ſtatoꝛ inſtituere credebat. Item vt dicit glo. no. in
l. illa. de heredi. inſti. cum effectus teſtamenti cōfe-
ratur poſt mortem ⁊ ſic in tempus quo teſtatoꝛ nō
eſt futurus dominus ſatis eſt vt ſibi ꝑmittaꝛ vt poſ
ſit heredē inſtituere quē vult nō aūt debet extende
re hanc ꝑmiſſionē ⁊ cōferre in voluntatē alterius.
ſed hic iſte cōmiſit diſpoſitioni alterius diſpoſitio-
nem hereditatis ḡ nō debet valere teſtamentū qḋ
ē cōtra iſtū tex. in fi. So. hec ſūt fortiſſima cōtraria
ad tex. propter que iſtud. c. vario modo legiꝛ. glo.
noſtra locuta eſt ita generaliter vt ex ea vix poteſt
elici quid intelligit. nam diciꝛ in effectu ꝙ de beni-
gnitate canonica valet teſtamentū nutu factuꝫ. ſic
videtur ſoluere primū cōtrariū. ⁊ videꝛ intelligere
do. An. glo. ꝙ in caſu noſtro iſte fecit teſtamentum
nutu. qꝛ alius interrogauit vtrū vellet inſtituere ta
lem heredē ⁊ ipſe annuit ꝙ ſic. ⁊ tūc tex. debet expo-
ni alterius diſpoſitioni. i. interrogationi. ⁊ ſm iſtū
intellectū eēt caſus notabilis ꝙ ḋ benignitate cano
nica valet teſtamentū nutu factū. Sed vere iſte in-
tellectus nō videꝛ ꝙ ſit cōſentaneus littere que diē
ꝙ cōmiſit diſpoſitioni nō interrogationi. nā ille q̄
interrogat nō diſponit nec teſtatoꝛ annuendo dici
tur cōmittere diſpoſitioni alterīꝰ ſed potīꝰ reſpōde
re ad interrogationē alterius. ſed omiſſis alijs di-
uinationibus puto ꝙ glo. habuerit hūc intellectuꝫ
ꝙ qualitercunqꝫ appareat de mente teſtatoris vale-
at teſtamentuꝫ. vnde vtendo verbis generalibꝰ vi
detur q̄dāmodo nutu heredem inſtituere. ⁊ forte
ob hoc glo. facit mentionē de nutu. ⁊ ꝑ hoc tollitur
primū ꝯriū. h; etiā videꝛ placere Hoſti. qui dicit nō
referre quid ex equipollentibꝰ v̄bis fiat. vt in. c. lꝫ
ex quadā. de teſtibꝰ. ſicut etiam ſufficit ſi teſtatoꝛ di
cat hereditatꝫ mee dñs eſto valet teſtm̄. l. his v̄bis.
ff. de here. inſti. ita dꝫ valere ſi vtiꝛ alijs v̄bis gene
ralibꝰ puta oīa bona mea cōmitto diſpoſitioni tue
⁊ ꝑ h; tolliꝛ ſcḋm ꝯriū. nō eni cōmiſit teſtatoꝛ diſpo-
ſitioni alterīꝰ vt alium heredē inſtitueret vel elige-
ret. ſ; hoc potius ꝯtulit in diſpoſitionē ipīꝰ heredis
qḋ valet vt in iuribꝰ alle. in glo. ⁊ hec lectura ſatꝫ vi-
detur colorata ⁊ benigna. Alij aliter legūt. ſ; Inn.
inter cetera ponit vnā lec. quā poſtea magꝫ declara-
uit in quadā additione que cōiter teneꝛ per cano-
niſtas ⁊ legiſtas vt ꝓferens dicta v̄ba generalia vi
deaꝛ velle decedē teſtatꝰ ad pias cauſas ⁊ ꝙ ille cuꝰ
diſpoſitiōi ꝯmittiꝛ ſit heres noīe. ⁊ ꝑ h; fac illḋ v̄bū
diſpoſitioni tue. videꝛ enim elegiſſe vt bona diſtri-
buanꝛ. ⁊ de h; per Bar. in. l. j. C. de ſac. ſanc. eccle.

qui ſequēdo hunc intellectū dixit hic fore caſum ꝙ
voluntas captatoria ad pias cauſas valet. vnde di
cit ꝙ ſi teſtator dixit cōmitto bona mea arbitrio ti-
tij vel diſpoſitioni titij valet ꝙ agit ⁊ ille tenetur di-
ſtribuere bona ad pias cauſas ⁊ nō ꝓphanas .naꝫ
in prophanis nulla eſt regula voluntatē limitans
ſed in relictis ad pias cauſas ē regula iuris huma-
ni ⁊ gentium ⁊ etiā diuini.ſ.vt debeamꝰ ꝑ omnibꝰ
religionē deo ⁊ peccata elemoſynis redimere. xiij.
q.ij.anime defunctoꝝ.de pe.di.j.medicina. vñ re-
linquendo pie cauſe bona in voluntate alterius
nō pōt ille aliud velle ſuadente rōne naturali ⁊ re-
gula de qua.ſ.dixi.ſed in alijs relictis poſſet aliud
velle ⁊ ſic volūtas eēt incerta ⁊ captatoria.⁊ de hoc
dicedū plenius vt no.ibi ꝑ eum.⁊ Bal.in.l.illa iſti
tutio.ff.de here.inſti.an autē ⁊ qñ legatū poſſit cō
ferri in voluntatē alteriꝰ plenius ꝙ̄ hic no.in.l.j.ff
de lega.ij. Unū tamē nolo omittere qđ ponit Jo.
an.in addi.ſpe.co.ti.ver.quid ſi.vbi dicit ꝙ licꝫ va
leat legatū nutu factū nō tamē teſtamentū ⁊ ſic vi-
detur tenere cōtra iſtā glo.in prin.dicit etiā pꝰ Al-
bertū papien.ꝙ ſi quis ad interrogationē alterius
puta dicentis vis tu talē heredē inſtituere ⁊ ille re-
ſpōdit ꝙ ſic ñ valet teſtamentū licet gl.teneat ꝯtra
rium in.d.l.iubemus.mouetur ipſe quia teſtator
debet exprimere nomen heredis. ⁊ in infirmitate
q̄s de facili reſpondet ad omnia.⁊ ſic do. An.tenet
ꝙ de benignitate canonica pōt ꝓcedere dictum gl.
ſed de rigore poteſt procedere cōtrarium. ſed vide
Bal.in.l.j.C.de ſac.ſanc.eccl.vbi allegat iſtam gl.
ſingu.cōcludens ꝙ ad pias cauſas valet teſtamētū
nutu factum qđ placet in hmōi relictis per ea que
dixi in.c.relatum.el.j.ſ.eo.ſed in alijs poſſet dubi
tari tamē dici poſſet ꝙ ſi conſtat de voluntate ſua ꝑ
ſigna vrgentia ꝙ valet teſtamentuꝫ de benignitate
canonica.ar.h ⁊ in.c.cū apud.de ſpon. de alijs le-
cturis nō curo q̄ cōmuniter nō tenentur.

o **Ficij** De relictis eccl'ie petit eps ꝑ-
tem ſuam licet aliquid fuerit
ſibi a teſtatore relictū niſi eo modo ⁊ nō in
fraudem fuerit relictū a teſtatore qđ maneret ea ꝑ-
te cōtentus ⁊ legatū agnouerit.cōis diuiſio.ſecun-
da ibi.conſultationi. No .primo ꝙ de relicto ſcō
eccleſijs vł monaſterio debet epo canonica portio
⁊ hec portio diuerſificat ſm diuerſas cōſuetudines
locoꝝ.vnde reſpectu quote attendenda ē cōſuetu-
do loci.vt in.c.certificari.de ſepul.vtrū aūt conſue
tudo poſſit in totū tollere dicam in.c.ſe. No. ibi
propriam portionē.ar.ꝙ eps debet habere certam
portionē ex bonis teſtatoris ſed contrarium puto
verum.nō enim eſt iure cautum ꝙ dioceſanus te-
neatur aliquid relinquere epo loci.nam iura dant
portionem epo ex relictis factis eccl'ie.vt in.c. ſe.et
x.q.j.c.de his.⁊.c.antiquos.vnde intelligerē iſtuꝫ
tex.dum dicit ꝓpriam.ſ.reſpectu alioꝝ relictoꝝ
alijs eccleſijs factorum. Item ſi teſtator nihil reliqt
eccleſie nullam portionem poteſt epus petere ⁊ ſic
errant teſtatores qui credentes ad hoc teneri legāt
indiſtincte epiſcopo aliquid pro ſua canonica por-
tione. Nota ꝙ legatum epiſcopo ſimpliciter ſcm̄

nō diminuit portionem ſibi debitam ex relictis fa-
ctis eccleſijs. Sed contra hoc ⁊ contra tex.oppo.
vbicūqꝫ debitor reliquerit aliquid ſuo creditori vi
detur in dubio relinquere animo cōpenſandi cuꝫ
debito.l.ſi cum dotem.§.ſi pater.ff.ſo.ma.vbi dici
tur ꝙ ſi pater tenebatur dare dotem filie ⁊ aliquid
relinquit filie in teſtamento nō poteſt filia petere le
gatum integruꝫ ⁊ dotē.q̄ videtur legaſſe aīo com
penſandi cū dote debita.ſed in caſu noſtro canoni
ca portio debetur epo ex diſpoſitione iuris vt ī iu-
ribus ſuperius allegatis.ꝗ teſtator legando aliqd
ſimpliciter epo videtur legaſſe animo cōpenſandi
cū portione canonica.Sol. Bar.i.d.§.ſi pat.⁊ mo
derni doc.hic diſtinguūt.ꝙ qñqꝫ relictū ſit per de-
bitorem neceſſariū q̄ ex neceſſitate iuris tenet ad
debitū.qñqꝫ ſit ꝑ debitorem voluntariū q̄ ex volū
tate ſua quis ſe ad debitum obligauit. Primo caſu
in dubio videtur legatum factum aīo cōpenſandi
vt in.d.§.ſi pater.Secūdo caſu nō videt factū ani-
mo cōpenſandi niſi ſit expreſſum.vt ꝓbat in.l.vni
ca.§.ſciendū.C.de rei vxo.acti. vbi habet ꝙ ſi ma
ritus qui tenetur reſtituere vxori dotē poſt morteꝫ
aliquid ſimpliciter legauit vxori poterit vxor vtrū
qꝫ petere ſed per hoc nō ſoluitur cōtrarium ſupra
formatum.nam iſta portio debetur epo neceſſario
ex diſpoſitione iuris ergo in dubio relictū ſibi ſcm̄
debet cenſeri ꝙ animo compenſandi cuius cōtrari
um innuit iſte tex.So.dicit Bar.in.d.§.ſi pat.ꝙ h
voluntarie iſte teſtator incidit in hoc debitum quia
voluntarie reliquit eccl'ie.hec ſo.mihi nō placet. q̄
licet voluntarie reliquiſſet tamē imediate ex diſpo
ſitione iuris debetur neceſſario ipſi epo ſua portio
vnde ſolue ⁊ aliter ꝙ teſtator nō eſt debitor epi nec
neceſſarius nec volūtarius q̄ portio dat epo nō a
teſtatore ſed ab eccleſijs quibus factū eſt relictū.vt
in.c.ſe.vnde ſi teſtator aliqd reliquit ſimplicit epi
ſcopo nō poterit dici ꝙ reliquerit aīo cōpēſandi cū
debito cū ipſe nō ſit debitor epiſcopi. oportet ergo
vt apponat modū in legato ſi vult cōpenſationē fie
ri.ſ.vt eps ſit cōtentus illa portione.⁊ hoc notabili
ter voluit ille tex.⁊ per hoc poteſt dari optima limi
tatio ad ſupradictā diſtinctionē Bar.predicta ꝓce
dunt in relicto facto epo ⁊ eccleſie inferiori. Sed
inſurgit dubiū notabilius ⁊ fortius nūquid diſpo
ſitio huius tex.locū habet ī relicto facto ꝑ parochia
num eccleſie parochiali qui alibi elegit ſepulturam
vt poſſit p̄ſbyter ꝓchial' capere relictū ſibi a teſtato
re factū.⁊ de relictis factis eccl'ie ſepulture petere
canonicā portionē.Et videtur primo ꝙ ſic.ar.huiꝰ
tex.⁊.c.ſe.Item iura ſimpliciter mandant vt de oī
bus obuentionibꝰ eccl'iaꝝ ſepulture occaſiōe fune-
ris debeat quarta eccl'ia parochiali.de ſepul.qua-
ſi ꝑ totū.⁊ in cle.dudū.co.ti.⁊ maxīe facit ibi tex.in
verbo integre.in cōtrariū facit hec ratio multuꝫ vr
gens.eccl'ie parochiali debet quarta ab eccleſia ſe-
pulture aut in recōpenſationē onerum que ſubijt
adminiſtrando ſacramēta parochiano ſuo. aut in
ſatiſfactionē iniurie q̄ relicta ꝓpria eccl'ia elegit ali
bi ſepulturā.vt in.c.j.⁊.ij.de ſepul.ſed vtroqꝫ caſu
ſatis ꝓuiſum ē ſi ipſe teſtator reliqt ꝓpriā portiōeꝫ

parochiali eccleſie. Item iura mandant vt eligens alibi ſepulturā debeat relinq̄re eccl'ie ſue tertiā ptē ſui iudicij. vt in. c. j. ⁊. ij. ꝑall. ẜ ſi reliquit certā portionē illi eccl'e prochiali videt̄ ſatiſfeciſſe iuri ꝗ ſi pt ab eccl'a ſepulture aliud peti niſi vt ſuppleat̄ vſq; ad quartā. nā vt. §. dixi debitor neceſſariꝰ videt̄ relinquere creditori aīo cōpenſandi. d. §. ſi pater. hāc. q bū examinat Fre. cōſi. iij. Et ibi refert Io. an. in. cle. dudū. in glo. in. v̄. integre. tenere vt indiſtincte debeat̄ quarta ab eccleſia ſepulture. ipe tū Fre. dic ꝙ ſibi magis placeret opi. cōtraria niſi obuiaret ſibi auctoritas Io. an. ⁊ ad illā cle. rn̄det ꝙ debet intelligi cū ſit ius nouū ſm diſpoſitionē iuriū antiq̄ꝝ videlicet qn̄ nihil eſt relictū eccl'ie parochiali a teſtatore ⁊ ibi vide latiꝰ. Mihi placet hec opi. ⁊ adduco tex. ꝑ alios nō adductū in. c. de his. ꝺ ſepul. ī a ꝯrio ſenſu vbi ponderat̄ ꝙ eccleſie parochiali fuerat relictū a teſtatore. Itē iudicio meo nō videt̄ hec qō multū dubitabilis. q2 iura nō ſimplicit̄ faciūt teſtatorē debitorē ẜ dicūt ꝙ debet relinquere quartā ꝑtem ſui iudicij eccl'ie parochiali. ſi ꝗ reliquit fruſtra querimꝰ vtrū relinquit aīo cōpenſandi cū ſatiſfecerit iuri in ꝓprijs terminis. ⁊ ſic ſumꝰ extra no. i. d. §. ſi pat̄. Nō ob. iura q̄ dicūt ꝙ ab eccl'ia ſepulture debet̄ quarta q2 illa debet̄ i ſubſidiū qn̄. ſ. teſtator nō ſeruauit diſpōem iuris ſolū difficile ē reſpondere ad dictā cle. dudū. ad quā rn̄deo multipl'r. Prio ꝙ loquit̄ in ſubſidiū qn̄ teſtator nō ſeruauit diſpoſitionē iuris. Scđo pōt intelligi ꝙ ꝓcedit in fratribus minoribꝰ ⁊ p̄dicatoribꝰ. nā cū habeant multa priuilegia in preiudiciū eccl'iarū parochialiū q2 audiūt cōfeſſiones p̄dicāt habēt ſepulturā que oīa ſunt de iure parochiali voluit papa in recōpenſationē vt de oībus eis obuenientibꝰ occaſione funeris debeat̄ quarta integra eccl'ie parochiali. Itē ⁊ tertio ſi bene ponderet̄ illa glo. nō ſentit ibi Io. an. ꝙ relictū factū a teſtatore nō veniat in recōpenſationē. ẜ ſolū vult ꝙ ſi aliq̄d obuenit eccleſie parochiali ex funere priꝰ delato ad ipam eccl'iam ꝙ non veniat in recōpenſationē ⁊ ſic teſtator ex ſe nil reliquit eccl'ie parochiali. merito de relicti eccl'ie ſepulture dꝫ habere quartā integrā. Nec ob. iſte tex̄. q2 loquit̄ in ep̄o q̄ reputat̄ extraneꝰ q̄ ad teſtatorē cuꝫ nihil teneat̄ ſibi relinquere ẜ quartā quā conſequit̄ ab eccleſia legataria ẜ eccl'ia parochialis nō reputatur extranea imo ē creditrix ex diſpoſitione iuris. q2 ius vult ꝙ teſtator relinquat eccleſie parochiali ⁊ ſic videt̄ reliquiſſe aīo ſatiſfaciēdi iuri. Quero q2 tex. dicit ꝙ ex relicto facto monaſterijs vel eccleſijs debet̄ ep̄o canonica portio nunq̄d hoc ꝓcedit reſpectu oīm eccleſiaꝝ etiā ſi ſint exempte a iuriſdictione ep̄i. Inno. ⁊ cōiter doc. tenēt ꝙ ſolū debetur ab eccleſijs ep̄o ſubiectis. exempte vō debēt ſoluere quartā pape ſm Pe. cū quo tranſeunt hic cōmuniter doc. ꝑ hoc q2 papa cenſet̄ ordinariꝰ et ep̄s exemptoꝝ. vt no. xcij. di. nullā. ⁊ in. c. auctoritate. de p̄uil̄. li. vj. quidā tū voluerūt tenere ꝙ ab oībꝰ eccleſijs dioceſis etiā exemptis debeat̄ iſta quarta. q2 iura loquunt̄ generalit̄. ẜ primū dictū ē cōmuniꝰ ⁊ verius. nā hec quarta debet̄ ep̄o ꝓpter cōionē q̄ ē inter ep̄m ⁊ eccl'iam ſibi ſubiectā. vt in. c. ſe. in. v̄. ſecus. ẜ hec cōio ceſſat inter ep̄m ⁊ eccl'iam exemptā. Itē poteſt deberi rōne oneris qō ſuſtinet ep̄s circa curā eccl'iarum ſibi ſubiectarū que rō ceſſat etiā in exemptis. Poteſt deberi ⁊ tertio in recognitionē ſupioris. ſicut in ſimili dicit Inno. in ꝓcuratiōe in c. j. de cenſi. li. vj. ⁊ hec etiā rō ceſſat in exempti. ⁊ videt̄ hꝫ cōfirmare ꝑ cle. dudū. ꝑalle. q̄ loquēs de fratribus qui ſunt exempti excludit oēs p̄latos a petitione cuiuſcūq; portionis niſi ſolū reſpectu quarte que debet̄ eccl'ie parochiali. hinc dicit ibi glo. no. ſup verbo quartā. ꝙ ſi teſtator nō ſepelit̄ apud fratres nō tenent̄ fratres ſoluere quartā ꝺ relicto eis facto qō no. Sꝫ dubitat̄ quid de relictis facti hoſpitalibus. So. ſi hoſpitalia ſūt religioſa auctoritate. ſ. ep̄i ꝯſtructa tūc in dubio debet̄ quarta. ꝓbat̄ j. in. c. ſe. in. v̄. ſecus. qō ꝓcedit ſm Io. an. etiā ſi relictū ſit factū paupibus certi hoſpitalis q2 videt̄ habuiſſe reſpectū ad locū ⁊ nō ad pſonas paupes. ſecus vbi relictū eēt factū paupibꝰ ſine determinatione alicuius loci q2 tunc nil debet̄ ep̄o. vt not. glo. quā tenē mēti in. c. ij. j. de ſepul. ꝓ hoc q2 illud nullo iure cauet̄ imo potiꝰ innuit̄ oppoſitū in. l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad declinandā. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ꝺ hꝫ ꝑ Io. an. in. c. dudum. de cōuer. ꝯiu. Si vero hoſpitalia nō ſunt religioſa ē magnū dubiū. nā cū queſtio eēt de facto Bal. ⁊ duo alij doc. cōſuluerūt vt nō deberetur quarta quaſi iſta a locis pijs debet̄ vt. j. c. ſe. v̄. ſecus. ſed hec loca nō dicunt̄ pia q2 priuata pſona non poteſt facere locum pium aut religioſum ẜ oportet vt interueniat auctoritas epiſcopi. de ꝯſe. di. j. nemo. ⁊. c. ad hec. de reli. domi. ſed do. Pe. de puſio frater Bal. ⁊ quidā Car. de tuderto qui fecit tractatum de huiuſmodi quarta tenuerunt oppoſitū ⁊ induxerūt in oppoſitum dictum ſpe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc aliqua. ver̄. ſcias. vbi dicit ꝙ loca pia ſunt hoſpitalia monaſteria ⁊ alia loca in quibꝰ debiles ⁊ infirmi requieſcunt ⁊ habitant. Item locus auctoritate epiſcopi non edificatus non debet gaudere maiori priuilegio q̄ꝫ locus oīo religioſus. ⁊ per hoc dicebat p̄dictus do. Pe. ꝙ ex relicto facto alicui fraternitati debetur quarta ep̄o q2 fraternitas eſt collegiū a iure approbatū. allegat Archi. in c. ſi quis. xlij. di. ego alle. Bar. in. l. fi. ff. de colleg. illici. ſ. ꝙ iſte fraternitates faciūt collegiū licitum. Sed vtrum debeatur quarta non ſtarem ſimpliciter opi. iſtorum ſed diſtinguerem. ꝙ aut hoſpitale fuerit edificatū auctoritate teſtatoris iam defuncti ⁊ tunc epiſcopus habebit quartam. adduco tex. in auc. de eccle. ti. in. §. ſi quis edificationem. vbi dicitur ꝙ epiſcopus debet habere curam de tali hoſpitali. non enim poteſt amplius deduci ad prophanum. ⁊ ſic rationes prealleg. quare debetur iſta q̄rta vendicāt ſibi locum in iſto caſu. ſed vbi ille q̄ edificauit adhuc viueret forte ſecus eēt dicendū quia dominus ſeu patronus loci pōt de illo hoſpitali diſponere ad libitum. vt no. Inn. i. c. inter dilectos. de dona. vnde ille locus tanq̄ oīno priuatus non videt̄ capax relicti. vnde potius relictū videtur factū paupibus q̄ꝫ loco. Item epiſcopus non viſitat

huiuſmodi loca. vide Fred. cōſil. ccxxv. vbi dicit ꝙ
ab hoſpitalibus nō religioſis eṗs non pōt exigere
iura epiſcopalia qđ bene notabis. De relicto autē
facto fraternitati potius crederem ꝙ nō debeatur
quarta qꝛ nō videt̄ facta loco cū nō ſit capax ſ̄ poti
us ipſis de fraternitate vt diſponāt in piam cauſaꝫ
ꝛ ceſſant in eis rōnes ſuperius allegate.

r **Equiſiſti.** Relictū eṗo cōtemplatione pſone nō diuidit̄
cū eccleſia cathedrali. ſecus ſi cōtemplatiōe
eccleſie ſiue nihil relinquatur eccleſie ſiue aliq̄d ſi-
ue cōiunctim ſiue ſepatim. ſi autem ſoli eccleſie ē fa
ctum relictum eṗs habebit portionem canonicā. p̄
ſumit̄ aūt relictū cōtemplatione eccleſie factū quā-
do fit ab extraneo habenti adminiſtrationē. ſec⁹ ſi
fiat ab adminiſtrationē nō habenti. cū eccleſijs ꝟo
inferioribus eṗs nō diuidit ſibi relictū qꝛ nō ē ſibi
tanta cōio cū eccleſijs inferioribus ſicut cū eccleſia
cathedrali. h. d. vſqꝫ ad finē. Diuidit̄. nā pmo que-
ſtio. ſecūdo generalis ſolutio. ibi. ꝛ quidem. tertio
ſpecialis. ibi conſiderandū. ꝛ ibi diſtinguit quattu
or membra que patent in tex. Primo not̄. ꝙ reli-
ctū factū eccleſijs ſeu alijs pijs locis vel habenti ad
miniſtrationē eccleſie p̄ſumit̄ in dubio factū intui-
tu aīe. ꝛ ſic dicit̄ relictū factū ad pias cauſas. nā re-
gulariter oē relictū fcm̄ p aīa dicit̄ ad pias cauſas.
vt no. gl. ꝛ Bar. in. l. ſi quis titio. ff. de lega. ij. ꝛ vi-
de qđ dixi in. c. relatū. el. j. ſ̄. c. Scđo no. ꝙ ď reli
cto facto eṗo debet ecclia cathedralis habere cano
nicam portionē ſicut ecōtra licet hoc de facto non
ſeruet̄ qꝛ eṗi fere oīa iura capitulorum p̄ſcripſerūt
An aūt ex toto valeat iſta p̄ſcriptio. j. ſubijciam.
Nota tertio vnā p̄eminentiā nō modicā quā habet
eccleſia cathedralis p̄ alijs inferiorib⁹. nā ecclie in-
feriores cōicant eṗo relicta eis facta. ſed eṗus reli-
ctū ſibi nō cōicat eis ſed eccleſie cathedrali. ꝛ ratio
diuerſitatis ponit̄ in lr̄a qꝛ maior eſt cōio int̄ eṗm ꝛ
eccleſiā cathedralē cū cōſtituant vnū corpus. vt in
c. nouit. ꝛ. c. quāto. de his que fiūt a prela. ꝙ̄ ſit int̄
eṗm ꝛ ecclias inferiores. No. quarto illud gene
rale ꝙ teſtator in ſuo teſtamēto non pōt diſponere
ꝯ ius publicū. cōcor. c. tua. j. eo. ꝛ. l. nemo pōt. ff. ď
lega. j. No. quinto ibi dimittit̄ aut donat̄ ꝙ do
natio facta p̄lato inter viuos ab extraneo videt̄ fa
cta cōtēplatione ecclie niſi ex cōiecturis p̄ſumat̄ cō
trariū. Nota in ꝟbo ſi ꝟo reliquat̄. ꝙ vbi diſpo
ſitio pōt eē realis ꝛ pſonalis vt qꝛ potuit habere re
ſpectū ad dignitatē ꝛ nō ad pſonā debem⁹ ī dubio
recurrere ad cōiecturas nō autē conſiderare an ſit
expreſſum nomē ꝓpriū an appellatiuum ſeu digni
tas. nā vides hic ꝙ ſi relictū ſit eṗo a ꝯſanguineo p̄
ſumit̄ intuitu pſone licet ſit expſſum nomē dignita
tis qđ ſemp no. nā ad illā diſtinctionē de expſſione
nois ꝓprij vel appellatiui dꝫ ſolū recurri qn̄ diſpo
ſitio p oīa pariter ē ꝓportionabilis pſone vl̄ digni
tati. vbi aūt ſūt ꝯiecture magis vrgētes ꝙ fuerit cō
tēplata pſona diſpō erit pſonalis ſ̄ dignitas erit re
alis. h̄ pbat̄ clariſſime h̄. nā relictū factuꝫ ab extra
neo p̄ſumit̄ factū intuitu ecclie ſ̄ a ꝓpinquo p̄ſumi
tur factū intuitu pſone. nec diſtinguit tex. vtruꝫ ſit

expreſſū nomē appellatiuū vel ꝓpriū imo ſp loquit̄
in noie dignitatis. ꝛ h̄ etiā voluit Jo. an. in regula
p̄uilegiū. de reg. iur. li. vj. in mercu. pleniſſime teti
gi in. c. qm̄ abbas. de offi. deleg. ꝛ ibi de hoc. ꝛ p h̄
qđ dicit̄ in glo. in. ꝟ. nō ē. No. in ver. ſecus. ꝙ ď
relictis factis nō ſolū eccleſijs ſ̄ etiā monaſterijs et
alijs pijs locis puta hoſpitalib⁹ debet̄ eṗo canoni
ca portio. ꝛ in h̄ iſtū tex. no. qꝛ nō recordor de alio
ita clare. ꝛ intellige vt dixi. ſ̄. c. pxi. No. ꝙ inter
eṗm ꝛ eccleſiā inferiorē ꝛ quelibet alia loca pia eſt
cōio licet nō tanta ſicut int̄ eṗm ꝛ eccliam cathedra
lem. ꝛ dicit Inno. ꝙ ꝓpter hanc cōmunionem nō
pn̄t ecclie inferiores facere ſtatutū ſine ꝯſenſu eṗi.
c. cū cōſuetudinis. de cōſue. Et no. ſingularit̄ h̄
qꝛ ille tex. loquit̄ de eccleſia cathedrali ſ̄ Inno. h̄ ꝛ
bn̄ extendit ad ecclias inferiores. ꝛ intellige de ſta-
tutis cōcernentibus ſtatuꝫ ecclie. de quo vide ple-
ne Inno. in. d. c. cū ꝯſuetudinis. ꝛ bonā glo. in. c.
cōſtitutionē. de ꝟbo. ſig. li. vj. Itē dicit Inno. h̄ in
locationibus vt nō poſſint ecclie inferiores locare
bona eccleſie ſine cōſenſu eṗi. ꝛ hoc intellige qn̄ lo
catio fieret ad magnū tp̄s. ſecus ſi ad modicū puta
ſi ad. ix. vel ad. x. annos. ꝓ hoc vide tex. cū glo. i. c.
querelā. ne prela. vices ſuas. ꝛ meliorem tex. ī cle. j
de rebus eccl̄. nō alie. Itē ob hanc cōionem nō pn̄t
eccleſie inferiores quelibet ardua negocia ſine cō-
ſenſu eṗi explicare. ar. ſ̄. de iudi. in. c. cām. ꝛ. xvij.
q. iiij. in venditionib⁹. ꝛ in. c. j. de pcu. que dicta be
ne notabis. ꝛ adduco bo. tex. x. q. j. c. regenda. ꝛ. c.
nouerint. Itē no. ex hoc. ꝟ. ꝙ cōio inter eṗm ꝛ ec-
cleſiam ē cā cōionis ſeu diuiſionis relicti. de q̄ dic
latius vt dixi in. c. p̄cedenti. Nota ibi cui ē ſpūa-
li cōiugio. ꝙ eṗs dicit̄ ꝯhere matrimoniū ſpūale cū
ecclia ſua cathedrali dūtaxat ꝛ nō cū alijs inferiori
bus. No. in. §. illud. ꝙ relictū factū ei qui nō pōt
ꝓprium poſſidere vt religioſo acquirit̄ ecclie ꝛ nō
pſone cui factum eſt. l. deo nobis. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ
xviij. q. j. c. vnico. Itē no. ꝙ relictū factū non ha
benti p̄latione vel adminiſtrationeꝫ ecclie lꝫ alſ ſit
bn̄ficiar⁹ p̄ſumit̄ factū intuitu pſone ꝛ non intuitu
eccleſie vbi eſt beneficiatus. pone exemplū in cano
nicis. nam canonicus non hꝫ adminiſtrationē nec
p̄lationē eccleſie. vnde in dubio relinquēdo cano-
nico nō videtur teſtator habuiſſe reſpectū ad eccle-
ſiā. qꝛ nō eſt veriſil̄e ꝙ reliquiſſet intuitu ecclie ei q̄
nō hꝫ adminiſtrationē ecclie. h̄ vex niſi ex cōiectu-
ris ꝓbaret̄ ꝯriū. vt in lr̄a. Et ex h̄ ego induco iſtuꝫ
tex. de directo ꝯ gl. in. c. pn̄ti. de offi. ordi. li. vj. quā
videt̄ h̄ ſeq̄ do. An. in eo ꝙ illa gl. dicit ꝙ bn̄ficiar⁹ n̄
hn̄s adminiſtrationē pōt teſtari de fructib⁹ pcepꝉ
occaſione ſui bn̄ficij. ſec⁹ dicit ſi hꝫ adminiſtrationē
ꝛ mouet̄ p̄ncipalit̄ p iſtū. §. ſ̄ certe vt dixi iſte tex. ꝓ-
bat oppoſitū. nā ſolū vult facere dr̄iam int̄ habentē
adminiſtrationē ꝛ nō habētē reſpectu ꝯiecturandi
mētē teſtatoris. ſ̄ vbi pōt apparere ꝙ teſtator habuit
reſpectū ad eccliam relictū acq̄rit̄ ecclie. nec ē dr̄ia
inter habētē ꝛ nō habētē adminiſtrationē ſ̄ de fru
ctib⁹ bn̄ficij certū ē ꝙ obuenerūt ītuitu ecclie ꝛ ď bo
nis ecclie. ḡ nō ē fienda dr̄ia inter p̄dictos. vn̄ eccle
ſia poterit petere p⁹ mortē ſuā vt clare ꝓbat iſta lr̄a

in.ꝟ.niſi probatio in ꝯrium appareret. Quis autē
dicaꝛ hr̄e p̄lationē ſeu adminiſtrationē.dicūt doc.
ꝙ verbū p̄latio ſumiꝛ h̄ large vt cōp̄hendat etiam
habētes eccl'iam curatā.ar.in.c.cum ab eccl'iaꝝ.de
offi.ord. ꝟbū aūt adminiſtratio verificaꝛ in eo qui
hꝫ aliquā dignitatē ſeu miniſteriū in eccl'ia ſeparatuꝫ
a ꝯgregatione.vl'ſm abbatē ꝺꝛ q̄s habere p̄latiōeꝫ
qn̄ hꝫ adminiſtrationē ꝑpetuā.diciꝛ habere admi-
niſtraſtrationē qn̄ hꝫ tp̄alem puta ē vicarius tp̄alis
alicuius eccl'ie ſeu cōmendatari⁹ ꝛ vtraqꝫ expoſitō
ē bona.Stricto vero modo quis diciꝛ prelatus di-
xi in.c.ij.de iudi. In glo.j.in fi. hec gl. ꝛ ſequēs
glo.nituꝛ adducere iura antiqua in q̄bus caueꝛ
de tertia vel quarta debita epiſcopo. Sed tu ꝯcor-
dando multa iura que varie in hac mā videnꝛ loq̄
ſcias ꝙ olim de oībus redditibus nedū de mortua
rijs eccl'iaꝝ inferioꝝ debebaꝛ tertia ps ep̄o loci. vt
habeꝛ in.c.ꝯſtitutū.xvj.q.j.ꝛ fuit illud inductū ꝑ-
pter inopiā epiſcopatuū. Cū ꝟo poſtea facultates
ep̄atuū inceperunt excreſcere fuit ſtatutū vt medie
tates omniū oblationū fiendaꝝ in eccleſijs inferio
ribus deberenꝛ ep̄o.vt i.c.antiq̄s.x.q.j.poſtmodū
fuit ſtatutū de tertia pte dūtaxat.c.de his.ea.ca.ꝛ
q.Sed cū ep̄atus poſtmodū bn̄ dotarenꝛ fuit ꝯſti-
tutū vt p̄ter cathedraticū.i.duos ſolidos forte au-
reos nihil debereꝛ ep̄o ab eccleſijs inferiorib⁹ ita ꝙ
de iure oīs eccl'ia dꝫ ſoluere ep̄o annuati cathedra
ticū ſic appellatū qꝛ dat in honoreꝫ cathedre ep̄alis
hec habenꝛ.x.q.iij.c.j.ꝛ.ij.fuit tn̄ ſtatutū ꝙ ſi ep̄us
vellet ſubire onus fabrice eccl'ie inferioris poſſit ca
pere tertiā ptē omniū reddituū.vt in.c.vno.ea.cā
ꝛ.q.nec iſtud hodie reperiꝛ imutatū niſi ex ꝯſuetu-
dine. intelligo tn̄ ꝙ illa tertia ps debebaꝛ ſi relique
due ptes ſufficiebant p̄ſbro.nā primo p̄ſbr eccl'ie dꝫ
ali ꝛ de eo qđ ſupeſt dꝫ eccl'ia repari.vt ē tex. no.in
c.de his.de eccleſijs edificandis. ꝛ vide qđ ibi no.
ꝛ in.c.j.eo.ti.poſtremo fuit ſtatutū vt de omnibus
mortuarijs ꝛ decimis ep̄o loci debereꝛ quarta q̄ ē
hodie debita ꝛ ꝯputaꝛ inter iura ep̄alia.vt ē caſus
in.c.cōquerente.de offi.ordi. Un̄ nūc eſt exq̄rē-
dū quid hodie debeaꝛ ep̄o ꝛ nūq̄d de oībus obue-
nientibus eccleſijs inferiorib⁹ ſiue in morte alicui⁹
ſiue in vita. Do. An. videꝛ h̄ velle ꝙ de oībus reli-
ctis ꝛ donatis tam in morte q̄ȝ in vita ac oblatiōib⁹
debeaꝛ iſta q̄rta ep̄o.ꝑfunctorie tn̄ loquiꝛ nec vide
tur multa iura antiqua nec alioꝝ dicta ruminaſſe.
nā primo dico ꝙ de redditib⁹ eccl'iaꝝ nihil debetur
ep̄o p̄ter cathedraticū ꝑ tex .exp̄ſſum.in.c.j. ꝛ.ij.x.
q.iij.ideꝫ dico de oblationib⁹ fiendis in aliq̄ eccl'ia
vt ē tex.no.j.de ſta.reg.c.j.vbi clare poniꝛ de reli-
gioſis.facit.c.nimis.el.j.j.de exceſ.prela. Item ꝑ-
baꝛ in.c.cōquerente.s̄.alleg.vbi enumeranꝛ iura
ep̄alia ꝛ nulla fit mentio de oblationib⁹. vn̄ dico ꝙ
de iure antiquo debebaꝛ ſibi ps oblationū qđ ho-
die reuocatū ē ꝑ illud.c.j.x.q.iij.ꝛ alia.s̄.alleg. ſed
quarta mortuarioꝝ.i.coꝝ q̄ veniūt rōne funeri ſeu
relictoꝝ in morte ꝛ quarta decimaꝝ debeꝛ ep̄o.vt
hic ꝛ in.d.c.ꝯquerente.ſ; dubitatio remanet in do-
nati inter viuos. pone ꝙ aliquis ſan⁹ corpe ꝛ mēte
donauit aliq̄d eccl'ie nūquid q̄rta ps debeaꝛ ep̄o.ꝛ
videꝛ p̄mo ꝙ ſic ꝑ iſtū tex.in.ꝟ. nec eſt. ibi dimittiꝛ
aut donaꝛ. Itē eadē rō videꝛ in donatis inꝛ viuos
ſicut i vltima volūtate ſ; ꝯcludo ꝯriuꝫ iudicio meo
Et p̄mo adduco.d.c.j.x.q.iij.vbi diciꝛ ꝙ ex quacū
qꝫ oblatione facta eccl'ie inferiori nihil dꝫ ep̄s vēdi
care.noīe aūt oblatiōis venit q̄cquid donaꝛ eccl'ie
etiā in rebus imobilib⁹.vt ꝑbaꝛ.xij.q.j.vidētes.c
cū inter.de ꝟbo.ſig.Scđo ꝑbo ꝑ.c.conquerēte.s̄.
alle.vbi inꝛ iura ep̄alia nulla fit mentio de dona.in
ter viuos.Tertio ꝑbo ꝑ no.in.c.j.de ſta. reg.ꝛ ibi
glo.exp̄ſſe tenet quā no.Quarto adduco in ar.c.
de his.j.de ſepul.hoc idē ſentit Hoſti.in ſūma.de
ſepul.§.qđ ſi dono.facit glo.ꝛ arhi.in.d.c.de his.
Itē facit tex.in.c.p̄cedenti.vbi ſolū ꝺꝛ de relictis in
teſtō. Itē iſte tex.in p̄n.ibi q̄ teſtator ꝑ aīa ſua. ꝛc.
Nec ob.iſte tex.in.d.ꝟ.nec ē.qꝛ nō loquiꝛ in quar-
ta debenda ab eccl'ia inferiori ſ; recitat tenorē.c. pō
tifices.xij.q.iij.vbi ſolū diſponiꝛ ꝺ relicto vl' dona-
to ep̄o.ꝛ ꝺꝛ ꝙ fuerit donatū in dubio cōtēplatione
eccl'ie.ꝛ ſic ſumus extra caſum de q̄ querim⁹. Et ſi
diceres quare aliud in donatione inꝛ viuos. dico
ꝙ iura noluerūt tn̄ aggrauare eccl'ias inferiores.
nā cū ſuſtentenꝛ ex oblationib⁹ fideliū durū eēt ꝙ
ep̄s haberet quartā ptē oīm ſ; nō tn̄ p̄iudiciū fit in
relictis in vltima voluntate ꝛ ſic al's in facto ꝯſului
lati⁹ hunc articulū ꝓſequēdo. Sed ē qđ no. ꝛ q̄-
tidiana nunq̄d iſta quarta mortuarioꝝ ſeu relicto
rū poſſit tolli cōſuetudine. Uin. ꝛ Io. ſentiūt ꝙ ſic
ꝛ idē Inno.ſ; Hoſti.refert Inn.mutaſſe ſn̄iam cuꝫ
queſtio de facto acciderit inter quēdā ep̄m ꝛ quan
dam eccl'iam inferiorē.ꝛ dicit ipſe Inno.fuiſſe iter
locutū ꝙ nō ob.cōſuetudine debereꝛ q̄rta.alij dixe
runt ꝙ portio pōt diminui ſ; nō in totū tolli.Hoſti.
videꝛ magis inclinare in ptē vt valeat ꝯſuetudo.ꝛ
clari⁹ h̄ tenet in ſūma in ti.de ſepul. in.§. an licite.
ꝟ.quid ſi ꝯſuetudo. Idē tenet do.me⁹ do.Car.hic
hanc ſn̄iaꝫ puto veriſſimā ꝛ allego glo.or.ſꝑ menti
tenendā.i.c.j.de ſta.reg.ꝛ iudicio meo credo ꝙ h̄
ꝓbetur in.c.de quarta.de preſcrip. Sed dubita
ri pōt q̄d ſi nō appareat de cōſuetudine quota por-
tio debeaꝛ.dicit Inn.ꝙ pōt peti quarta qꝛ iura vi-
denꝛ in hoc ꝯuenire ego dico ꝙ circūſcripta oīn̄i cō
ſuetudine quarta ps debeꝛ ep̄o ꝛ ſic in dubio pro-
cedit libellus ſuꝑ quarta pte.tex.ē in.c.ꝯquerente.
preall'. In glo.in.ꝟ.p̄ſumiꝛ ibi ſi magna vl' lōga
fuit dilectio.ꝛc. No.gl.ꝙ cōtra p̄ſumptionē iuri vi
detur admitti ꝓbatio etiā ꝑ ꝯiecturas dūmodo cō-
iecture ſint vehementiores illis ſuꝑ quibus ius fū
dauit p̄ſumptionē.nā vna p̄ſumptio tolliꝛ ꝑ aliam
vehementiorē.vt no.in.c.l'ras.de p̄ſumpt. Ideꝫ di
cunt doc.qn̄ ex qualitate rei pōt p̄ſumi ꝙ ꝑſona fu-
it cōtemplata ꝛ nō dignitas vt qꝛ aliquis reliq̄t vel
donauit ep̄o falconē vel canem venaticū in quibus
delectabaꝛ.ꝛ idem dic in ſimilibus. In gl. in.ꝟ.ſe-
cus.ibi.ꝛ cū aliq̄d daꝛ eccl'ie.ꝛc. ex iſta p̄ticula vſqꝫ
ad finē collige tertiā ſolutionē que eſt verior prece-
dentib⁹ quā ſic declara.qn̄ relictū fit eccl'ie q̄ȝuis ap
ponaꝛ dictio taxatiua tn̄ nihilomin⁹ intuitu eccl'ie
fit relictū nō aūt intuitu ꝑſone alicui⁹.cū aūt bona
acquirunꝛ eccleſie non poteſt ep̄s excludi quia eēt

eũ excludere ab adminiſtratione ⁊ alimẽtis que ſibi debent iure publico quod quidẽ ius priuata diſpoſitio teſtatoris imutare nõ põt. Ex quo infero ꝙ teſtator qui diſpoſuit bñficiũ fundandũ pᵒ mortẽ ſuã nõ põt ſtatuere vt confirmatio ſeu ſubiectio ſpectet ad aliũ ꝙ̃ ad epm qꝛ nõ põt mutare generalẽ cõſtitutionẽ canonũ. de quo vide bonũ tex. cum ibi no. in. c. cũ dilectus. de ꝯſue. ſ; qñ relinquit̃ epo tñ videt̃ cõtemplata pſona ⁊ non dignitas. nec aliquid cõmittit̃ cõtra ius. qꝛ nullo iure cauet̃ vt ð relicto facto pſone epi debeat̃ portio eccłie imo poti⁹ innuit̃ ꝯ̃rium. vt hic patet in relicto facto a propinquo. ⁊ hanc ſolutionẽ ſentit etiam Inno. alij aliter ſoluũt ſed predicta ſufficiunt. ¶ In glo. in ṽbo nec eſt ſibi ſub ꝓprio noĩe. no. ſingulariter hanc particulam glo. vult ꝙ relictũ factũ ab extraneo habenti adminiſtrationẽ eccleſie noĩe ꝓprio pſumit̃ relictũ intuitu eccleſie ⁊ bñ ꝓbat hoc dictũ. l. annua alleg. in glo. ſm vnũ intellectũ ⁊ licet do. me⁹ do. Car. intelligat dictũ procedere qñ fuit expreſſũ etiã nomẽ appellatiuũ. ſ. dicẽdo relinq̃ hoc Pet. epo puſienſi ego idẽ tñ dico eẽ ſi nomẽ ꝓprium dũtaxat fuit expreſſum. ⁊ hoc voluit iſta glo. ⁊ ꝓbo ꝑ iſtum tex. inducendo ſic relictũ factũ a ꝓpinquo expreſſo noĩe dignitatis tñ pſumit̃ relictũ cõtemplatione pſone ꝓpter cõiecturã ꝓpinquitatis. ita ⁊ forti⁹ debem⁹ dicere ꝙ ſi relictum ſit ab extraneo noĩe ꝓprio expſſo tñ ꝙ pſumatur relictũ intuitu eccleſie qꝛ non eſt veriſiſẽ ꝙ ab extraneo fiat relictũ habenti adminiſtrationẽ ꝯtẽplatione pſone qꝛ nemo pſumit̃ iactare ſuum. l. cum de indebito. ff. de ꝓba. c. ſup hoc. ð renun. facit qð no. gl. no. in. l. cũ quid. ff. ſi cer. pe. ⁊ vide ad idẽ glo. no. in. c. ij. ꝟ. eo. tit. li. vj. vbi dicit̃ ꝙ ſi quis reliquerit executorẽ teſtamẽti amicũ ſuũ ſub noĩe dignitatis mortuo iſto executore officiũ nõ tranſeat in ſucceſſorẽ in dignitate. Et no. ex illa glo. ⁊ ex iſta ꝙ id qð diſponit̃ rõe affectionis ꝓpinquitatis vendicat ſibi locum in amico. ¶ In eadẽ glo. ibi ſec⁹ ſi aliquid det̃. aduerte qꝛ glo. h̃ inepte loquit̃ iudicio meo licet habeat bonũ ſenſum. nam primo formauit q̃õnem q̃d in relicto facto ab extraneo ⁊ nũc dicit ſecus ſi aliq̃d det̃ epo inter viuos intuitu amicitie. ⁊c. nam videt̃ tacite velle ꝙ aliud ſit in donato inter viuos ꝙ̃ in relicto in vltima voluntate qð falſũ eſt quo ad caſuꝫ noſtrũ. nã ſi extrane⁹ teſtator habuiſſet lõgã ⁊ magnã amicitiaꝫ cum prelato relictũ pſumit̃ factũ ĩtuitu pſone vt ꝓuoluit gl. ŝ. in verbo pſumunt̃. ¶ In glo. ibi. ſancim⁹. gl. nõ ſoluit. ſ; dic ꝙ illud. c. loquit̃ in dubio. naꝫ donatio ſeu relictũ factũ ꝑ ꝑlatũ ab extraneo pſumit̃ ĩtuitu eccłie. h̃ verum niſi alie cõiecture ſint in ꝯ̃riuꝫ vt h̃ apparet rõne ꝓpinq̃tatis. Et in fi. gl. vult ꝙ gl. ꝙ aliud ſit relinquere canonicis eccłie ꝙ̃ ipi eccleſie. in ꝯ̃riũ facit. l. ciuib⁹ alle. in gl. vbi dꝛ ꝙ relictũ factuꝫ ciuib⁹ videt̃ factũ ciuitati ⁊ ĩ hoc varia ſcribunt̃ h̃. ⁊ in. d. l. ciuib⁹. ⁊ vide glo. in. c. pontifices. xij. q. iij põt dici ꝙ aut relictũ factũ ẽ canonicis marie aliq̃bus ⁊ pſertim expſſis noĩbus ꝓprijs. ⁊ tũc relictuꝫ nõ acquirit̃ eccłie. ⁊ hoc forte voluit glo. in. d. c. põtifices dũ ponit exẽplum qñ teſtator dicit relinq̃ canonicis iſtis. ⁊ facit h̃ tex. i. §. illud. qñq; relictũ eſt factũ ſimpſr canonicis eccłie ⁊ tunc reſpectu acq̃ſitionis forte ẽ dña inter hoc relictũ ⁊ relictũ factuꝫ eccleſie qꝛ ſoli canonici nõ repſentãt totã eccłiaꝫ cum ſint ibi habẽtes dignitatẽ capellã ⁊ ſilẽs ſ; ſolum acquirit̃ ipis canonicis. ar. opti. in. c. ꝑ exemptioneꝫ. de ꝓuil. li. vj. vbi aliud ẽ eximere eccłiaꝫ ꝙ̃ eximere canonicos. ſ; reſpectu q̃rte debite epo nõ puto differentiã. nec ob. l. ciuib⁹. qꝛ ciuitas reſpectu acq̃ſitionis ſolũmõ repſentat̃ ꝑ ciues nõ ſic eccłia ꝑ canonicos tñ. ¶ Extra gl. q̃ro ſupra viſũ ẽ quã portionẽ debet hr̃e eps de relictis factis eccleſie inferiori ¶ Nunc quero quã portionẽ dꝫ hr̃e de relictis factis eccłie cathedrali ⁊ q̃d ecõtra. Inno. dicit ꝙ q̃rtam. Hoſti. dicit ꝙ dimidiã. Vincẽ. dicit ꝙ relictuꝫ dꝫ diuidi inter epm ⁊ eccłiam ſicut alia bona eccłie ⁊ h̃ mihi placet. nã quicq̃d ꝑuenit eccłie cathedrali ſm iura debet diuidi ĩ quattuor ꝑtes quaꝝ vna debetur epo ꝓ ſe ⁊ ꝓ familia ſua. ſcða clericis ſeruiẽtibus. vt canonicis ⁊ alijs. tertia pauperib⁹. quarta fabrice. xij. q. ij. c. quattuor. ⁊. c. conceſſo. ⁊ forte ob hoc dicit tex. in ꝑncipio ꝙ eps dꝫ habere tertiaꝫ vel quartã ſm diuerſas ꝯſuetudines. ita ꝙ iſte tex. in ꝑncipio videt̃ de directo ꝯ̃ Hoſti. nã hic papa diſponẽs ꝑncipalit̃ ſuꝑ relictis factis eccłie cathedrali vel epo dicit ꝙ regulariter debet̃ tertia vel quarta ſm ꝯſuetudinẽ. ⁊ in hoc ꝯcordat cũ iuribus antiquis. qꝛ vt dixi de bonis eccleſie epus habet ſolum quartam partem.

r **Rainutius.** In bonis patris matris ⁊ auie habet q̃s debitã iure nature in q̃ grauari neq̃t ⁊ fili⁹ rogatus de reſtituenda hereditate ſub ꝯditione detrahit debitũ iure nature ⁊ trebellianicã in q̃ cõputant̃ fructus p⁹ litis ꝯte. ꝑcepti. Primo factuꝫ. ſcðo auditoris dari ꝑ papã ꝓnũciatio. ibi. cũ aũt. tertio ꝓnũciationis ꝑ papã ꝯfirmatio. ibi. nos igit̃. ꝑma ⁊ ſcða ps ſubdiuidi pñt ĩ ꝑtes patẽt in tex. ¶ No. ꝑmo ex ꝑncipio ꝙ fili⁹ qñq; denoĩat̃ a mr̃e ſicut iſte qui vocabat̃ rainuti⁹ de clera. ꝯ̃rium tñ dꝫ eẽ de iure. dꝫ eni fili⁹ denoĩari a pr̃e ⁊ nõ a mr̃e. c. raynald⁹ ꝟ. eo. ⁊ h̃ qꝛ ſeq̃t̃ familiã ⁊ agnationẽ prĩs ⁊ ñ mr̃is. c. ij. de ꝯuerſ. infideliũ. ⁊ inſti. de legi. agna. tute. §. j. ſ; iſtð de q̃ h̃ põt ꝯtingere ſꝫ Io. an. aut ꝓpter faſtũ ſuꝑbie qꝛ mat̃ erat nobilis vel qꝛ forte dudũ deceſſerat pr̃ ⁊ ſic denoĩat⁹ fuit a mr̃e alr̃ nõ. Et ex h̃ ⁊ ex tex. no. ꝙ in diſpoſitiõe filij ſit qñq; mentio de pr̃e vel de mr̃e nõ ꝙ diſpoſitio vel ei⁹ effect⁹ ꝯferat̃ in prẽm vel in mr̃eꝫ ſ; cã demonſtratiõis. Et iõ placet Bar. ſnia in. l. cũ aliq̃s. C. de iure delibe. vbi dicit ꝙ ſi legatũ ſit filio martini nõ videt̃ relictũ contẽplatione prĩs ſ; poti⁹ ſit mentio de pr̃e cã demõſtrationis. ⁊ marie qñ exprimeret̃ nomẽ ꝓprium filij. nec ob. d. l. cũ aliq̃s. qꝛ loquit̃ in ſeruo ⁊ ſic fuit expſſa q̃litas q̃ ſi eẽt vera relictũ de iure acq̃rit̃ dño ⁊ ſic legando ſeruo alicui⁹ videt̃ relictũ ꝯtẽplatõe domini ſ; ſec⁹ in filio qꝛ qualitas filiatiõis nõ facit relictũ acq̃ri prĩ qꝛ poſſet eẽ emancipat⁹ ⁊ marie hodie cũ filiofa. acquirat̃ ꝓprietas in aduẽticijs. ſ; ſi fieret mentio de pr̃e ⁊ de patria poteſtate tũc idẽ in filio

qd dixi in ſeruo ſm Bar. ibi. ſ ego adhuc hodie du
bitarē ꝑpter rōnē pmiſſam. qꝛ q̄litas ꝑpꝛie patrie
ptātis neceſſario nō infert vt relictuꝫ acquirat pr̄i
niſi ſoluꝫ q̄ ad vſufructū. ¶ No. ibi relinqt certa bo-
na ſua ꝙ verbū relinq̄ adiectū vniuerſitati bonoꝝ
inducit inſtitutionē pꝫ hic. nā non dicit ꝙ inſtituit
adiectaꝫ heredem in bonis ſuis ſ ꝙ relinqt ſibi certa
bona ſua qd debet intelligi iure inſtitutiōis alˀs nō
eēt teſtm̄. quia ſine herede ceſſat teſtamamentum.
vt inſtit. de lega. §. ante heredis. Aduerte qꝛ plus
videt probare ſingularit iſte tex. ꝙ v̄bū reliquo re
latū ad ꝑſonā q̄ de iure cōi dꝫ inſtitui opat inſtituti
onē ꝛ nō ſimplex legatū. ꝑbat qꝛ iſte relinqt altbero
che domū. ꝛc. nec dixit iure inſtitutiōis ꝛ nihilomi
nus valuit teſtm̄ qd nō valuiſſet ſi nō fuiſſet filia in
ſtituta heres ſaltē in reliq̄ re. vt in auc. vt cū de ap-
pellatione cogſcit. in. §. aliud q̄ꝫ capꝫ. ꝛ q̄ꝫ Bar.
ſentiat oppoſitū in. l. cogi. in. §. ꝛ generaliter. ff. ad
trebel. tn̄ Bal. ſequit primū dictū de q̄ in. l. qtiens.
C. de heredi. inſti. ꝛ ſatis ꝑbat h̄ nō ſupplēdo put
glo. videt ſupplere ꝛ maxime h̄ ē admittendū pro-
pter equitatē qꝛ iuris imperiti neſciunt dicere reli-
quo iure inſtitutionis ꝛ verba intelligenda ſūt ſm
qualitates ꝑſonaꝝ inter q̄s ꝑferunt. c. magne. j. d
voto. ſac. c. ſ. ꝑrimū. vbi ponderat an relictū fiat
a cōſanguineo an ab extraneo. ¶ No. ibi domū ꝛ
quēdā hortū. ꝙ legata domo nō venit hortus niſi
exprimat ſ intellige qñ hortus nō coheret domui
alˀs ſecus. vide gl. cū ꝯcor. ibi alle. xij. q. ij. in. c. ſi.
¶ Itē nota ꝙ ſubſtitutō facta in ꝑſonas duoꝝ qui
ſunt diſparis gradus videt facta eq̄liter videlicet
vt q̄ſqꝫ admittat ꝑ pte dimidia. nā h̄ altherocha ꝛ
filiꝰ erāt diſparis gradꝰ reſpectu teſtatoris ꝛ nihilo
minus vident ſubſtituti eq̄lit. ꝛ plus ꝑbat iſte tex.
ꝙ ſubſtitutio facta in ꝑſonā pr̄is ꝛ filij nō videt fa-
cta ordine ſucceſſiuo vt priꝰ habeat pat ꝛ poſtea fili
us ſ equaliter ꝛ eodē tpe admittant ad effectū ſub
ſtitutionis. de mā plene ꝑ Bar. in. l. gallus. §. ꝛ q̄d
ſi tm̄. ff. de libe. ꝛ poſtu. nam h̄ altherocha ꝛ filiꝰ q̄
fuerūt ſimplr̄ ſubſtituti piter ꝛ eodē tpe petebāt bo
na ex cā fideicōmiſſi. ¶ No. vlteriꝰ ꝙ ſubſtitutio cō
pendioſa facta ꝑ verbū cōe vt ꝑ verbū ſuccedat tra
hit ad fideicōmiſ. ſi inſtituᷤ morit pꝰ pubertatem
etiā ſi nō ſit appoſita dictio qñcūqꝫ. nā hic fuit facta
ſimplr̄ ſubſtitutio vt ſi adiecta decederet abſqꝫ libe
ris altherocha ꝛ ſoboles ſibi ſuccederēt nec expira-
uit ſubſtitutio iſta ꝑ aduentū pubertatis qd bene
no. qꝛ cōiter ſolet apponi illa dictio qñcūqꝫ. ꝛ hoc d
clara vt. j. latiꝰ dicā. No. in v̄bo mortuo. ar. opti.
ꝛ qñ expſſū ꝙ tutores pſſit conſtituere dotē pupille.
ꝛ ꝑ h̄ hodie vide bo. tex. in. l. tam dementis. C. de
epi. audi. vbi dꝛ ꝙ ſi pat ē demens vel furioſus pſſit
ipſius tutores vel curatores ꝯſtituere dotē filiabus
ipſius dementis. Et intellige ꝙ iſta adiecta tpe q̄ fue
rat tradita nuptui erat viri potēs ita ꝙ malicia ſup
plebat etatē alˀs nō valuiſſet mr̄imoniū. vt in. c. con
tinebat. de deſpon. impu. ſ adhuc nō ꝑfecerat. xij.
annos. qd pꝫ ex eo qꝛ erat ſub tutoris ptāte. nā offi
ciū tutoris extinguit ꝑ aduentū pubertatis de quo
in. l. j. ꝛ. ij. C. qñ tuto. vel cura. eē deſināt. Ex q̄ infe

ro ꝙ viri potentia ꝛ malicia ſupplet defectū annoꝝ
q̄ ad ꝯhendū mr̄imoniū ſ nō q̄ ad hoc vt eximat a
tutoris ptāte ſ opoꝛtet ꝙ femina ꝯpleuerit. xij. an-
nū maſculus. xiiij. idē dicimꝰ q̄ ad facultatē teſtan-
di put le. ꝛ no. in. l. qua etate. ff. eo. ti. ¶ No. ꝙ iu-
diciū pōt fundari in ꝑſonā tutoris noīe pupilloꝝ.
nā ſolus tutoꝛ fuit cōdēnatꝰ h̄ pōt etiā fundari i ꝑ-
ſonā pupilloꝝ cum auctē tutoris. de q̄ in. l. j. ff. de
admi. tu. ¶ No. ꝙ ab eadē ſnīa pōt vtraqꝫ ps appel
lare. qñqꝫ tn̄ interdicit vni pti appellatio ſi altera ps
appellauit. vt in. l. oēm honorē. C. qñ ꝑuo. nō ē ne.
ſ ponit caſū ſpālem reſpectu expenſaꝝ tm̄ ſ regula
riter ſi ſnīa ꝯtinet pl̄es articulos q̄libet ps pōt ap-
pellare. de quo vide qd legi. ꝛ no. in. c. ſignificaue-
rūt de exceptionibꝰ. ¶ No. in v̄bo cū aūt ꝙ iudex
appellationis pōt nō ſolū ꝑnunciare male vel bene
appellatū ſ etiā de nouo cōdēnare ſi iudex a q̄ omi-
ſit cōdēnationē iuridicā. Ex q̄ infert ꝙ ſi actoꝛ ap-
pellauit a ſnīa abſolutoria iudex appellationis non
ſolū ꝑnunciabit male iudicatū ꝛ bn̄ appellatū ſ etiā
cōdēnabit reum actori ſi de iure venit cōdēnandꝰ
ꝛ ꝑ hoc tex. opti. in. c. cām. de re iudi. ꝛ in. l. cū apd
ff. iudi. ſol. ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ cū hoc tpamento debēt in
telligi notata ꝑ eū. in. l. eos. C. de appell. ꝛ ſic limita
tex. ij. q. vj. in ſi. imo plus eleganter ꝑbat iſte tex. ſ.
ꝙ iudex appellatiōis pōt reformare ſnīam vbi ꝑpē-
dit eā de iure reformandā etiā ſi nō alleget ꝑ partē
hoc elicit ex tex. h̄ modo. nā de quarta debita iure
nature adiecte filie teſtatoris nulla fuit facta mētio
ꝑ tutorē ſ ſolū dicebat de tota hereditate deducen-
dā quartā trebellianicā ꝛ tertiaꝫ clere ꝛ addclaſie ſ
iudex appellationis ꝑpendens ꝙ etiaꝫ quarta iure
nature ſibi debita erat etiā deducēda ſuppleuit de
fectū ptis ꝛ ꝑnunciauit eā deducēdā ꝛ retinendam
qd ē valde notabile. ꝛ expſſe h̄ ſentit Inno. h̄ in ſi.
apparatus ſui dicēs ꝙ iſta ē ſuppletio iuris ꝛ non fa
cti. nec putes h̄ ſpeciale in iudice appellatiōis. nam
fortiꝰ hoc ꝑcedit in quolibet iudice. ¶ Et ex p̄dictis
infero ad vnū generale ꝙ vbicunqꝫ aliqd ius ex de
ductis in iudiciū cōpetit pti. lꝫ ps ignoret pōt ꝛ dꝫ
iudex ex offō ſupplere qꝛ illud ē ſibi notū ꝛ notoriū
vt iudici. facit qd legi. ꝛ no. in. l. j. C. vt que deſunt
aduoca. ꝛ in. c. bone. el. j. de poſtu. p̄la. bn̄ facit. c.
cū. dilectus. de conſue. ¶ Nota ꝙ in legitima q̄ de
bet filio nō pōt aliqd grauamē a patre apponi. Itē
no. ꝙ cōſuetudo poteſt diminuere portionem de-
bitā filio ex bonis paternis ꝛ maternis. ꝛ dic abbas
alibi nō ita bene ꝑbari. Sed certe vt etiā ſentit Jo.
an. tex. iſte h̄ apte nō ꝑbat ſ ſolū ꝑbat vt ꝯſuetudo
poſſit inducere de q̄bꝰ rebꝰ ſit detrahenda legitiā
filij ita ꝙ portio nō detrahat vel diminuat in quali
tate. forte enī habebat ꝯſuetudo vt tota legitiā de-
traheret ſolū de bonis imobilibꝰ ꝛ nō de mobilibꝰ
Et h̄ facit ꝑ ſtatutis q̄tidianis in q̄bꝰ cauet vt filia
dotata nō ſuccedat cū fratribus nūq̄d valeat h̄ ſta
tutū cū diminuat portionem ſibi debitā. ꝛ poſſet q̄
ri generalit nūquid ſtatutum vel cōſuetudo poſſit
tollere hanc legitimā debitā filio. Ricardus malū-
bre diſputauit vt refert Cy. in. l. ſancimꝰ. C. d nup.
ꝛ finaliter cōcludit ꝙ poteſt diminui nō aūt in totū

tolli q2 eēt cōtra equitatem naturalē. Itē quia hec
portio ſuccedit in locū alimentoꝝ que de iure natu
rali debent filijs ab ipis parentibus. ſ. di. ius natu
rale. facit. l. cuꝫ rō. ff. de bonis. dāna. ſed Cy. ibi re
probat ⁊ ſequit Bar. ⁊ ſentit Dy. in regula indul-
tum. de reg. iur. li. vj. ⁊ vide per Bar. in. l. titio cen
tū. §. fi. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. mouent iſti pncipaliter
q2 iſta portio ē de iure ciuili ꝙ pōt tolli p ius ciuile.
ſtatutū aūt eſt ps iuris ciuilis. l. oēs populi. ff. d iu-
ſti. ⁊ iure. ⁊. j. di. ius ciuile. Itē nō eſt veꝝ ſimplicit
ꝙ iſta portio ſuccedat loco alimentoꝝ que debent
iure naturali. q2 ſi hoc eēt verū ſequeret ꝙ mat nō
teneret aliquid dimittere filio ⁊ fortius nec auia cū
pat teneat alere filios. l. ſi quis a liberis. ff. de libe.
agno. Itē pater tenet maritare filias ⁊ nō mater vt
no. in. l. fi. in fi. C. de do. ꝓmiſ. Itē pone ꝙ fili9 ſit i-
duſtrioſus ita ꝙ pōt ſibi querere alimēta q casu pa
ter nō tenet alere filiū. d. l. ſi qs a liberis. ꝙ ſequere
tur ꝙ pat vel mat nō tenerent aliqd dimittere filio.
q2 ceſſat cā alimentoꝝ. ⁊ ſic cōcludūt iſti ꝙ de rigore
iuris cōſuetudo vel ſtatutū pōt in totū tollere iſtaꝫ
legitimā ⁊ ſic fortius valebit ſtatutū in terminis ꝓ-
alle. vt dote cōtenta. ⁊c. ꝫ dñi de rota decis. xviij. at
tingūt hanc qōnem ⁊ referūt ꝯrias opiniones. ſed
Collector deciſionū cōcludit ſtatutū vl ꝯſuetudinē
valere dūmodo nō multū abſorbeat debitum iure
nature. ⁊ ſic videt quaſi ſentire cū Ricardo. ⁊ hāc
opi. videt hic ſequi do. An. licet multū ſuccincte at
tingat iſtā queſtionē. Ego crederē ꝙ vbi filius non
haberet als vñ viueret nō valeret ſtatutū in totum
abſorbens. moueor. nam de iure ciuili ſpurio nihil
debet. vt in auc. ex cōplexu. C. de inceſt. nup. ⁊ tñ
ius canonicū ſequēdo eqtatē naturalē diſponit vt
ſpurio debeant alimēta. c. cū haberet. j. de eo q du
xit in matrimoniū. ⁊c. ꝙ forti9 hoc idē dicendū in le
gitimis vt ſi ius ciuile vult excludere poſſit ius ca-
nonicū illū rigorē tollē ⁊ ꝑare. nā i iſtis ſtādū ē iuri
canōico. vt no. i. d. c. cū hēret ꝫ vbi fili9 hēret als vñ vi
ueret ꝓcederet opi. ꝯria vt valeat cōſuetudo vl ſta-
tutū etiā in totū abſorbēs legitimā q2 ceſſat eqtas
naturalis. de qua. ſ. ⁊ militat alia rō quā licituꝫ dꝫ
eē patri ſicē cuilibet ē licitū diſponere de re ꝓpria ad
libitū q2 in re ſua quilibet ē licit9 moderator ⁊ arbi
ter. inſti. de reꝝ diui. in. §. p traditionē. ⁊ l. c. de his
de ſepul. qd no. ¶ In gl. j. ibi. valuit qnquaginta
quattuor. h dicit glo. cā exēpli. nā idē fuiſſet iudica-
tū ſi plus vel min9 valuiſſet. Et vt det mā neſcienti
bus diuidendi alias hereditates diuidamus iſtaꝫ
Raynutij ⁊ ꝓſuppoſito ꝙ dicit glo. ꝙ hec hereditas
valuiſſet quinquagintaquattuor. primo debet de-
duci tertia matris. ſ. clere. q ſibi debebat iure ſpāli
q2 ſupuixit marito ſuo patri Raynutij ⁊ hec tertia
cōſiſtit in. xviij. ⁊ ſic remāſerūt. xxxvj. ex quib9 etiā
venit deducēda tertia adelaſie vxoris Raynutij.
q2 ſupuixit marito ſuo ⁊ hoc iure ſpāli. vt. ſ. dixi. ⁊
hec tertia ē. xij. ⁊ ſic remanſerūt in hereditate Ray
nutij. xxiiij. dūtaxat expediam9 pmo illas duas ter
tias. ex tertia clere debent iure nature altheroche
tria. nam ambabus nepṫibus d iure cōi ꝓ legitima
debet tertia ꝫ ex. xviij. que fuerūt clere tertia ē ſex.

⁊ ſic tria debet altheroche iure nature. quindecim
vero tā iure nature ꝙ rōne donationis ptinent ad
adiectā. Ex tertia adelaſie debent duo altheroche
qꝛ tertia ſua ꝯſiſtebat in. xij. Tertia vero ps q de-
bet nepṫib9 iure nature erūt qttuor ⁊ ſic duo ꝓ ſua
pte tangebant altherocham. x. vo iure nature ⁊ ꝓ-
pter venditionē reſidui tangebant aliā ptē ⁊ ſic ex
his duabus tertijs qncꝫ ſolum debent altheroche
xxv. heredibus adiecte ⁊ in illis qncꝫ fuit reforma-
ta ſnīa primi iudicis q male ꝓnunciauit illas duas
tertias integraliter deducēdas. ¶ Nūc deſcendam9
ad hereditatē Raynutij q vt dixi cōſiſtebat in vigi-
tiquattuor ex quib9 dꝫ primo detrahi tertia debita
filiabus iure nature in qua nō potuerūt grauari ⁊
ſic octo quoꝝ qttuor debent altheroche i qbus dꝫ
ꝯputare relictū ſibi factū reliq qttuor ptinēt ad ad
iectā remanſerunt ſedecim in quib9 adiecta fuit in-
ſtituta heres ⁊ rogata vt reſtitueret ſorori ſi dece-
deret ſine liberis ⁊ adueniēte caſu reſtitutionis de
trahit quartā trebellianicā q eſt qttuor. ⁊ ſic. xij. ve
niunt reſtituēda ex cā fideicōmiſſi. habebit ꝙ althe-
rocha iſta. xij. iure inſtitutionis ⁊ quattuor iure na
ture. ⁊ ſic. xvj. ⁊. v. ex illis duab9 tertijs ⁊ ſic. xxj. ad
adiecta vero habebit. xxv. ex illis duab9 tertijs ⁊ qt
tuor de iure nature ⁊ ſic. xxix. alia qttuor p trebelt.
⁊ ſic trigintatria. Sed. xxxiij. ⁊. xxj. ꝯſtituūt. liiij. ⁊
ſic habes totā hereditatē Raynutij ⁊ iſto modo ca
piūt iuuenes modū diuidēdi alias hereditates de
functoꝝ. ¶ In gl. in vbo relinquēs ibi ſūt ille due
auc. vna incipit nouiſſima. alia ſm qſdā incipit nō
liceat. hec tñ nō ē in illo ti. de inoffi. teſta. ideo glo.
errauit ſed ē. C. de liberis pteritis. Et in fi. glo. nō
intelligas ꝙ inſtitut9 in re certa habeat p oīa loco
legatarij ꝫ quo ad qdā habet loco legatarij ⁊ q ad
quedā loco heredis. de q dicēdū vt in. l. qtiēs. alle.
i gl. ⁊ inter ceteros effectus opat vnū notabilē effe
ctū inſtitutio in re certa q2 coherede vniuerſali no-
lente adire hereditatē iſte inſtitut9 in re certa habe
bit hereditatē in totū q2 nō pōt teſtator ꝓ pte dece-
dere teſtatus ⁊ ꝓ pte inteſtat9. l. j. §. ſi ex fundo. ff. d
heredi. inſti. quā vtilitatē nō ꝯſequeret iſte ſi foret
pur9 legatari9 imo pderet legatū ex q ex teſtamēto
nō adit hereditas. C. ſi omiſſa cā teſta. qſi p totum
¶ In gl. iij. ibi fuerit cōpendioſa. h gl. videt velle i
iſto pncipio ꝙ hec ſubſtitutio fuerit cōpendioſa. ꝫ
infra quaſi in medio dicit ꝙ fuit fideicōmiſſaria ⁊ h
q2 adiecta que fuit heres pmo loco inſtituta detra-
xit quartā trebellianicā in reſtitutōe q ſolū detrahi
tur ex ſubſtitutione fideicōmiſſaria vt pꝫ inſti. de fi
deicōmiſſa. heredi. p totū. ¶ Sꝫ vt intelligas māꝫ
⁊ habeas intellectū hui9. c. ⁊. c. ſi pater. e. ti. li. vj. ſci
as ꝙ ſubſtitutio ē ſcda vel vlterior inſtitutio. nā in-
ſtitutio fit de eo q in pmo gradu ē inſtitut9 heres.
ſubſtitutio fit de eo q ē ſubſtitutus. i. loco ſcdo inſti
tut9 vel tertio vel vlteriori. nā teſtator pōt facē plēs
gradus in teſtō. oportet enī pmo ncčio ꝙ inſtituat
heredē ſine q nō ē teſtm in. §. ante heredis. inſti. d
lega. ſi vo vult ꝓcedere ad vlteriora pōt. Sꝫ qncꝫ
vult ſibi ꝓuidere in caſu in q heres nō vellet adire
vel alio mō ſibi ꝓuidere ⁊ ob h facit ſubſtitutioneꝫ

⁊ hec ſubſtitutio ē duplex. quedā directa ⁊ quedaꝫ
indirecta ſeu obliqua. directa ē illa ꝑ quā ſubſtitu-
tus capit hereditatē ſine facto alteriꝰ ex diſpōne te-
ſtatoris. ita ꝙ nō oportet recurrere ad ꝑmū hēdeꝫ
ſed adeundo hereditatē efficit dn̄s. l. cuꝫ heredes.
ff. de acq̄r. poſ. exēplum inſtituo titium heredē ⁊ ſi
nō erit heres ſempronius ſit heres h̄ caſu nihil de-
trahit ꝑ primū heredē. ⁊ idē dic in q̄libꝫ directa ſb-
ſtitutione. nā ex ea nō detrahit aliq̄ quarta ꝑ ꝑmū
heredē. vt in. d. c. ſi pater. vbi venūt oīa bona ad
paupes directe ſubſtitutos ſine deductione alicu-
ius quarte. Indirecta ſeu obliqua eſt illa ꝑ quā he
reditas capit ꝑ manꝰ ꝑmi heredis. vn̄ d̄r indirecta
qꝛ imediate nō ſuccedit teſtatori ſ capit de manu al
teriꝰ ⁊ ex hmōi hereditate capit heres ꝑmo inſtitu-
tus quartā ptē totiꝰ q̄ appellat trebellianica ex no-
mine actoris q̄ induxit illā. exēplū huiꝰ fideicōmiſ-
ſarie. pone vt in glo. capit aūt iſta q̄rta ꝓpter one-
ra q̄ ſubijt primꝰ heres. vn̄ ne fruſtra ſit heres ꝓui
dit ille trebellianꝰ vt in reſtitutiōe poſſit deducere
quartā ptē totius ⁊ appellat iſta fideicōmiſſaria. qꝛ
cōmittebat olim in totū fidei ꝑmi heredis. nō enim
cogebat reſtituere ſ hodie cogit. l. pe. C. ad trebel.
⁊ inſti. de fideicōmiſ. heredi. in ꝑn. hec eadē appella
tur obliqua ꝑ rōnem ꝑdictā qꝛ ꝑ obliquuꝫ ſuccedit
ꝑmo teſtatori ⁊ nō directe. appellat etiā ꝑcaria vt h̄
in gl. qꝛ ſit verbis ꝑcarijs. i. rogatorijs. exemplum
inſtituo te hēdē ⁊ rogo vt pꝰ mortē tuā reſtituas he
reditatē meā ſempronio vel in euētu alteriꝰ ꝯditio-
nis vel pure vl' ad certā diē ſicut ē placitū ipi teſta-
tori. Subſtitutio directa diuidit in q̄nqꝫ. nā quedā
ē vulgaris. quedaꝫ pupillaris. alia exēplaris. alia
breuiloqua ſeu reciproca quā omiſit h̄ glo. alia eſt
ꝯpendioſa. ꝑma. ſ. vulgaris ē duplex. q̄dā expſſa ⁊
quedā tacita. ⁊ pone exēplū vt in gl. ⁊ latiꝰ habetur
in. l. iā h̄ iure. ff. de vulg. ⁊ pupilla. ſubſti. ⁊ appellāt
vulgaris multis reſpectibꝰ ſ ꝑncipalit qꝛ oībus pꝫ
nā quilibꝫ pōt ſubſtituere illo mō. Iteꝫ qꝛ ſit ꝑ v̄ba
ſcita ⁊ vſitata. h̄ aūt vulgaris expirat adita heredi-
tate ꝑ primū heredē. vt in. l. pꝰ aditā. alle. in gl. ſcd̄a
ē pupillari q̄ ſit dūtaxat pupillo. maſculis vſqꝫ ad
xiiij. ⁊ feminis vſqꝫ ad. xij. nā iura ꝓuiderūt vt pat
poſſit teſtari ꝑ filio ꝓprio vſqꝫ ad aduentū puber-
tatis nō vltra cū poſſit tūc filiꝰ teſtari iure ꝓprio. ⁊ i
hac req̄runt plura ⁊ int cetera requirit ꝙ pr̄ faciat
ſibi etiā teſtm̄ ⁊ ꝙ filiꝰ ſit ſub ptāte ipiꝰ ⁊ ꝙ illū inſti-
tuat heredē hinc ē ꝙ tale teſtm̄ nō ē ꝓprie filij ſ po-
tius paternū vl' ps paterni. vt in. d. c. ſi pat. e. ti. li.
vj. ⁊ exemplū huiꝰ ſubſtōnis pupillaris pone vt in
gl. ⁊ in. l. j. de vulg. ⁊ pupilla. hinc ē ꝙ pr̄ teſtādo ꝑ
filio excludit mr̄em. vbi filiꝰ ex ſe teſtando nō poſſꝫ
excludere eā q̄ minꝰ ſibi dimittat legitimā. vt in. d.
c. ſi pr̄. ⁊ hec ſubſtō expirat ꝑ aduentū pubertat' qꝛ
vt dixi maiori nō pōt directe ſubſtitui cū poſſit ſibi
facere teſtm̄. vt in. l. i pupillari. ff. de vul. ⁊ pupilla.
Tertia ē exēplaris q̄ ſit furioſo ſeu mētecapto ⁊ d̄r
exēplaris qꝛ fuit inducta ad inſtar ſeu ad exemplū
pupillaris. nā ea eq̄tate q̄ fuit motū ius ad ꝯceden
dū pr̄i vt poſſit teſtari ꝑ impubere nō valēte ſibi fa
cere teſtm̄ eadē eq̄tate fuit motū idē ius ad cōcedē
dū pr̄i vt poſſit teſtari ꝑ filio mētecapto vl' furioſo
q̄ nō valet ſibi facere teſtm̄. vt. l. humanitatis. C. d̄
impube. ⁊ alijs ſubſti. plene no. in. l. ex facto. ff. de
vul. ⁊ pupil. vbi etiā no. nūquid eadē rōne pōt pat
teſtari ꝑ ſurdo ⁊ muto ⁊ ꝓdigo in caſibꝰ in quibus
ſibi nō valēt facere teſtm̄. ⁊ ſunt varie opi. ⁊ cōiter
tenet ꝙ ſic q̄d mihi placet. nā ius ſingulare equum
extendit ꝑ idētitatē rōnis. ad h̄. c. cū dilecta. de cō-
fir. vti. vl' inuti. Quarta ē reciproca ſeu breuiloq̄ q̄
ſit his verbis. filios meos ipuberes mihi heredes
inſtituo ⁊ eos adinuicē ſubſtituo. ⁊ habet h̄ in. d. l
iam h̄ iure. ⁊ d̄r breuiloqua qꝛ ſub breuitate v̄borū
ꝯtinet. iiij. ſubſtitutiones. duas in ꝑſonas cuiuſcū-
qꝫ filioꝝ. ſ. pupillarē ⁊ vulgarē. nā intelligit ꝙ ſi al
ter nō erit heres alius ſuccedat. vel ſi alter decedat
infra tp̄s pupillaris reliquꝰ erit heres ⁊ ita econtra
in ꝑſonā alterius vocat reciproca qꝛ repetit de vna
ꝑſona in aliā. vt. ſ. dixi. Quinta ⁊ vltima ē cōpen-
dioſa ⁊ in iſta eſt difficultas ⁊ cōſiſtit intellectꝰ huiꝰ
c. ⁊ c. ſi pater. ⁊ multoꝝ iuriū ciuiliū. Et ꝓ itellectu
ꝑmitto ꝙ quedā ſunt verba mere directa ⁊ ciuilia.
vt verbū ſit heres vel verbuꝫ inſtituo. nā iſte de iu
re dicunt mere directa ⁊ ciuilia qꝛ important ex ſe
vt hereditas nō capiat a manu alterius ſed ab ipo
teſtatore imediate. Quedā ſunt v̄ba indirecta ſiue
obliqua. vt illa rogo volo mando vt reſtituas here
ditatē tali. nā hereditas nō capit directe a manu te
ſtatoris ſed a primo herede. Quedā ſunt v̄ba com
munia que pn̄t trahi ex ꝓprio ſignificato ad ſubſti
tutionē directā ⁊ indirectā. vt ē verbū ſubſtituo vl'
verbū moriat tali. Exemplū inſtituo te heredem ⁊
volo ꝙ ſi iſte heres meꝰ decedat ſine liberis moria-
tur ſempronio. nā hoc v̄bum pōt intelligi directe
⁊ indirecte vt moriat ſempronio. i. ꝙ ſemproniꝰ ſit
heres meus vl' vt moriat ſempronio. i. ad vtilitatē
ſempronij in effectu vt capiat hereditatē de manu
primi heredis. idē ē de v̄bo ſuccedat vt hic. ideꝫ de
verbo accipiat. vt no. Bar. in. l. cēturio. ff. d̄ vulg.
⁊ pupilla. His premiſſis aduertendum ē ꝙ q̄nqꝫ cō
pendioſa ſubſtitutō ſit a milite teſtante in re milita
ri. q̄nqꝫ ſit a pagano. i. nō milite. Primo caſu cōmu
niter glo. vtriuſqꝫ iuris diſtinxerūt vt ſi ſit ꝑ verba
directa filio īpuberi ſi decedat filiꝰ infra pubertatē
valet iure directo q̄ ad bona pr̄is ⁊ bōa filij ⁊ ſic ſb-
ſtitutus capiat totā hereditatē ſine deductione ali-
cuius quarte. Si vero decedat poſt pubertatē va-
let iure directo in bonis patris priuilegio militari.
ſed in bonis filij nō procedit ſubſtitutio directa. qꝛ
in rebus filij nō poteſt pater etiam miles ſubſtitue
re ſeu facere teſtm̄ poſt pubertatem. iſte eſt tex. i. d.
l. centurio. ⁊ procedunt hec ſm opi. gl. vt no. in. d.
l. precibus. C. de impube. ⁊ alijs ſubſtit. ⁊ in dicta
l. centurio. quādo mat filij ſubſtituti nō ē in medio
Si autē mater viueret voluerunt glo. ꝙ poſt aduē
tum pubertatis obliquetur ſubſtitutio q̄ ad ipa bo
na paterna. ⁊ h̄ per. l. ꝑcibus. ſm vnū intellectum.
ſed Bar. in. d. l. centurio. ſentit ꝙ. d. l. precibus ꝓ-
cedit qn̄ ſubſtitutio ē facta ꝑ verba cōīa vt ſic. l. cen-
turio ex toto remaneat ſalua ⁊ loquatur qn̄ ſit ſub-
ſtitutio ꝑ verba directa. ſ Jo. an. nō tn̄ attingendo

ſpecifice hunc caſum ſentit in.d.c.ſi pater ĩ nouella
ꝙ.l.precibus.loquit̃ in ſubſtitutione ꝑ verba dire-
cta.vnde in glo.ſua in.d.c.ſi pater.ſequit̃ in h̃ the-
oricam glo.iuris ciuilis pcalle.⁊ qꝛ non eſt ꝓpria
materia noſtra ⁊ raro fit teſtamentũ iure militari.
qꝛ iſti noſtri milites nõ gaudent illo priuilegio cuꝫ
nõ pugnent pro republica.⁊c̃.vt in.l.j.C.de iur.⁊
fac.igno.⁊ ibi no.remitto ad.d.l.centurio. Quñqꝫ
hec ſubſtitutio cõpendioſa fit a non milite ⁊ eſt ca-
ſus noſter ⁊ ſi fit impuberi ꝑ verba directa.exẽplũ
inſtituo heredem filium meũ impuberem ⁊ qñcun
qꝫ deceſſerit ſine liberis filius meus ſempronıꝰ ſit
heres.⁊ hoc caſu cõmuniter voluerũt glo.iuris ci-
uilis.⁊ gl.in.d.c.ſi pater.⁊ gl.hic in verbo vel ſub
ſtitutiõis.ꝙ ſi impubes morit̃ infra tempus pupil
lare valet iure directo vnde ſubſtitutus capiet to-
tam hereditatem ſine deductiõe quarte.ad h̃.d.l.
cẽturio.⁊.c.ſi pater.ſi vero moritur poſt tempus
pubertatis expirat in totum.ꝑ.l.in pupillari.⁊.l.
verbis ciuilibus.ff.de vul.⁊ pupilla.ſed Io.an.ali
ter ſentit in.d.c.ſi pater.vt.j.ſubijciam. Quñqꝫ fit h̃
ſubſtitutio per verba cõia.exemplum inſtituo filiũ
meũ impuberẽ heredem ⁊ qñcũqꝫ deceſſerit ſubſti
tuo ſempronium.⁊ hoc caſu glo.iuris ciuilis repe-
riuntur cõtrarie.nam in.l.precibus.⁊ i.l.centurio
pcalle.voluit vt hec ſubſtitutio valeat ſemper vt fi
deicõmiſſaria ⁊ hoc ſentit glo.noſtra.mouent̃ glo.
iuris ciuilis.qꝛ ex quo iſtud verbum ſubſtituo põt
trahi ad directam ⁊ indirectã ſubſtitutionẽ.& ſi tra
heretur ad directam extinguit̃ ꝑ aduentum puber
tatis vt.s̃.dixi.ſi vero ad indirectã valet ſemper vt
fideicõmiſſaria.ergo in dubio debemꝰ cape illum
intellectum ſm quẽ ſemꝑ valeat. Et ex hoc itellectu
infert̃ ꝙ ſi iſta adiecta deceſſiſſet infra tempꝰ puber
tatis potuiſſet eodẽ modo detrahere quartã trebel
lianicam ſicut detraxit nunc poſt aduentũ puber-
tatis.nã verbũ ſuccedat poſitũ hic nõ eſt obliquuꝫ
ſꝫ cõe ⁊ hanc theoricã ſecuta ẽ cõiter gl.in.d.c.ſi pr̃.
Sed alia glo.iuris ciuilis tenuit aliã opi.magĩ ſub
tilem videlicet ꝙ hec ſubſtitutio cõpendioſa facta ꝑ
verbum cõe valeat iure directo infra tempꝰ puber
tatis ſed poſt aduentũ pubertatis obliquatur ⁊ va
let iure fideicõmiſſi hoc voluit glo.no.inſti.de pu-
pil.ſubſtitu.in glo.magna in fi. Et ex hoc infertur
ad intellectuꝫ huius.c.ꝙ ſi adiecta deceſſiſſet infra
tp̃s pubertatis non potuiſſet detrahi trebellianica
qꝛ valuiſſet iure directo. Quñqꝫ ⁊ tertio fit hec ſubſti
tutio cõpendioſa per verba indirecta ſeu obliqua
⁊ tunc in dubio ſemꝑ valet vt fideicõmiſſaria.exẽ-
plum inſtituo heredẽ filium meũ impuberem ⁊ qñ
cunqꝫ deceſſerit volo ꝙ reſtituat hereditatem ſem-
pronio ⁊ hoc caſu ſemꝑ in reſtitutione detraheret̃
quarta trebellianica ex ꝗ hereditas capit̃ de manu
ſua.vt in.l.coheredi.§.cũ filie.ff.d̃ vul.⁊ pupil.no-
uiſſime ſuperueniens.Io.an.in.d.c.ſi pr̃.in nouel-
la.tenuit late materiã examinando ꝙ cõpendioſa
facta impuberi per verba cõia valet directo iure ſi
impubes moritur infra tempus pubertatis. Si ve
ro moreretur poſt pubertatem valet iure fideicom
miſſi ⁊ ſic detrahitur quarta.hoc probat ip̃e iungẽ

do.c.ſi pater.cum iſto.naꝫ ibi ſubſtitutio fuit facta
per verbum moriatur ⁊ valuit iure directo infra tẽ
pus pubertatis vt ibi patet.hic autẽ fuit facta ſub
ſtitutio per verbũ ſuccedat qđ nõ eſt minus cõmu-
ne qꝫ verbum moriat̃ ⁊ valet hoc iure fideicõmiſſi
poſt aduentum pubertatis.cum ergo hec duo ver
ba moriatur ⁊ ſuccedat quaſi idẽ importent ⁊ hoc
valet iure fideicommiſſi.⁊ i.d.c.ſi pater.iure dire
cto ſatis probatur opi.ſua.⁊ ex hoc videt̃ ſentire ꝙ
ſi adiecta deceſſiſſet hic infra tempus pubertatis
valuiſſet ſubſtitutio iure directo ⁊ ſic non fuiſſet de
tracta quarta trebellianica.qđ etiã videtur placere
Bar.i.d.l.centurio. Et ex hoc infero ꝙ ſubſtitutio
hic facta nõ fuit fideicõmiſſaria vt dixit glo.in me
dio.ſed potius cõpendioſa vt dixit glo.in p̃n.que
recipit intellectũ ſm tempus mortis inſtitute.qꝛ vt
dixi ſi deceſſiſſet infra tempus pubertatis valuiſſet
iure directo.poſt pubertatẽ aũt iure fideicõmiſſi.⁊
hoc qꝛ ſemper debemus interp̃tari diſpoſitionem
vt valeat meliori modo ꝗ põt.c.abbate.de verbo.
ſig.⁊ in.l.quotiens.de v̓bo.obli. Ex his ergo infe
rendum ẽ ꝙ ſi in caſu.c.ſi pater.deceſſiſſet ille poſt
pubertatem valuiſſet illa ſubſtitutio iure fideicom
miſſi ⁊ nõ iure directo.ex his habes clarum intelle
ctum huius.c.⁊.c.ſi pater. Plus dixit Io.an.in.d
c.ſi pat̃.ꝙ ſubſtitutio compendioſa facta impuberi
etiam per verba directa obliquat̃ poſt aduentum
pubertatis.nõ autẽ extinguit̃ ꝑut eſt cõis opi.legi
ſtarum.hoc dicit probari in.d.l.precibus.nam lꝫ
ibi mulier ad pompã narrauerit ꝙ maritꝰ teſtator ⁊
fuerit miles tñ nõ fuit teſtatus iure militari.qđ ptꝫ
qꝛ bis ibi ponderatur ꝙ filius erat in ptãte p̃ris qđ
nõ fuiſſet neceſſariũ ſi fuiſſet teſtatus iure militari.
Itẽ ibi in fi.obliquat̃ ſubſtitutio poſt aduentũ pu
bertatis qđ nõ ꝓcedit in teſtõ militis.vt in.d.l.cen
turio. Item ⁊ tertio illa lex ponitur in ti.cõi.nam
ſi procederet iuri militari fuiſſet poſita in tit.de te-
ſta.mili.hanc ſñiam ſuadet p̃ſumpta voluntas te-
ſtatoris.Bar.in hoc ſentit cõtrarium in.d.l.cẽtu-
rio.dicens ꝙ vbi ſubſtitutio fit per verba directa ci
uilia nunqꝫ obliquat̃ ꝑ aduentũ pubertatꝭ.facit.d
l.verbis ciuilibus.⁊.d.l.centurio.hanc opi.Bart̃.
ſequitur hic do.An.⁊ profecto videtur verior de
ſubtilitate iuris.ſed de equitate multuꝫ placꝫ opi.
Io.an propter voluntatẽ teſtatoris ꝗ in ſubſtitu-
tione retulit ſe ad om̃e tp̃s.⁊ predicta ꝓcedunt niſi
ſubſtitutio ſit geminata.puta qꝛ teſtator dixit inſti-
tuo filiũ meũ impuberẽ ⁊ ſi deceſſerit infra tempus
pubertatis vel poſtea qñcunqꝫ talis ſit heres.hoc
eni caſu cõis videt̃ opi.vt infra tẽpus pubertatꝭ va
leat iure directo poſt pubertatẽ iure fideicõmiſſi.⁊
de mã pleniſſime ꝑ Bar.in.d.l.cẽturio. In gl.
in verbo ẽ defuncta.ibi inſtituit,cũ.vel intellige ꝙ
maritꝰ lucrabat̃ bõa vxoris p̃mortue iure lõgobar
do vt habet̃ in lõbarda.ti.de ſucceſſionibus.i.l.fi.
⁊ ẽ lombarda liber in ꝗ ↄtinent̃ leges q̃s fecerũt lõ
gobardi ꝗ longo tp̃e regnauerunt in ytalia. In
glo.in v̓bo vſucapio.ibi.actio p̃ſonalis.dic ꝙ ex te
ſtamento ↄpetũt p̃les actiões vt p̃ſonalis hypothe
caria ⁊ rei vendicatio.⁊ diſtinguendũ eſt vt plene

no.in.l.j.C.cõia de lega. In gl.in verbo itegraliter.ibi.in morte facta fuit.idem dic ſi in vita.ſed glo.ponderat tps mortis vt facili⁹ pſumat fraus.

Nota ex glo.iuncto tex.ꝙ lꝫ teſtm̃ inofficioſum in q.ſ.fili⁹ fuit pterit⁹ reuocat in totũ p querelaꝫ inofficioſi.l.filio pterito.ff.de iniuſto rup.ꝛ irri.teſtõ donatio tñ inofficioſa nõ reuocat in totũ ƀ ſolũ reſpectu legitime q̃ debet iure nature. Scdo no.ꝙ venditio facta de oĩbus bonis in fraudẽ liberoꝝ reuocat q̃ ad legitimã debitã liberis.non aũt in totũ ƀ h̾ intellige qñ venditio fuit vera lꝫ in fraudẽ filiorũ.ſi autẽ fuiſſet ſimulata tunc reuocaret in totũ.ꝛ de materia vide p Bart.in.l.hereditatẽ.ff.de bo.aucto.iudi.poſ. In glo.in verbo q̃rtã partẽ in fi.collige ex glo.ꝙ quarta que debetur iure inſtitutionis cũ hereditas eſt exhauſta legatis ẽ magis ꝑuilegiata q̃ꝫ quarta trebellianica ꝛ q̃rta trebellianica ẽ magis priuilegiata q̃ꝫ legitima q̃ debet filio nam vt vides ex glo.in quarta que debet iure iſtitutionis non computant niſi ea que obueniũt heredi iure inſtitutionis nõ aũt legata vel alio titulo ꝓuenientia.ſed in quarta trebellianica cõputatur nõ ſolum ea que pertinẽt iure inſtitutõis heredis ƀ oĩa q̃ ꝓuenerũt ex teſtõ puta iure legati vl̾ dõatõis alia ꝟo ꝓueniẽtia extra teſtm̃ nõ ꝯputat i hac q̃rta ſ legitima ꝟo q̃ debetur filio ñ ſolũ ꝯputat ea q̃ peruenerũt ex teſtõ q̃cunqꝫ titulo ƀ etiã vñcũqꝫ ſint ꝓfecta vt in iuribus allegatis in glo.ꝛ pleniſſime expedit materia in.l.in q̃rta.ff.ad.l.fal. Auertendũ tñ circa h̾ vltimũ.aut enĩ pat donauit in vita aliq̃d filio ob cãm puta dotis vel donatiõis ꝓpter nuptias.ꝛ illud cõputat in legitima ſua.vt in auc.ex teſtõ.C.de colla.aut fuit facta donatõ ſimplr̾ ꝛ tũc ſi tenuit qꝛ fuit facta filio emancipato vel filio in poteſtate tanq̃ꝫ bñmerito.ꝛ tunc iſtud nõ cõputat in quarta qꝛ valet hec donatio ac ſi eẽt facta extraneo de q̃ tñ plene dicendũ ẽ.vt no.i.d.auc.ex teſtõ.aut donatio nõ tenuit in vita ꝛ tũc cõputat in legitima etiã ſi cõfirmaret morte.de quo dic vt plene.legi.ꝛ no.in.l.filiũ quẽ habentem.C.fami.herc.q̃ aũt ſit rõ diuerſitatis inter iſtas q̃rtas cõiter reddit h̾.legitima filij ꝓprie nõ ꝓuenit ex volũtate pr̃is ſed ex diſpoſitione iuris.nam velit nolit pat oportet ꝙ filius habeat legitimã ſuã iõ in iſta tanq̃ꝫ debita ꝯputant oĩa bona q̃ ſibi ꝓfecta ſunt a pr̃e linitando vt ſ̃. Quarta vero trebellianica debet propter grauamẽ volũtarie iniunctũ heredi a teſtatore iõ ſolũ cõputant ea que ſibi obueniũt ex teſtõ ꝛ ẽ minus priuilegiata iſta q̃ꝫ alia q̃ debet iure inſtitutiõis.vt.ſ̃.dixi.qꝛ minus grauamẽ ſubijt heres iſto caſu q̃ꝫ i alio.nã reſtituta hereditate oẽs actiones hereditarie actiue ꝛ paſſiue in eum cui fit reſtitutio transferunt.l.j.ff.ad trebel.ꝛ in.l.pe.C.e.ti.alio vero caſu inſtitut⁹ remanet heres ꝛ ſubijt oĩa onera hereditaria.iõ hec q̃rta ẽ magis ꝑuilegiata. In gl.i verbo a tpe litis in fi.no.glo.ꝛ dic vt plene no.in.l.in fideicõmiſſaria.ff.ad trebel.ꝛ.d.l.in q̃rta. Itẽ dic ad tex.ſm doc.h̾ nõ cõputant fruct⁹ ꝑcepti ab adiecta filia teſtatoris ƀ ꝑcepti a tutore ꝛ pupillo ꝛ marito adiecit p⁹ mortẽ ipi⁹ ꝛ p⁹ litẽ ꝯteſtatã. In gl.

in verbo legitima.no.hãc glo.ad quã q̃tidie fit remiſſio ꝛ in effectu ponit tres opi.in.q.ſatis nõbili an ſi fili⁹ rogat⁹ reſtituere hereditatẽ poſſit detrahere legitimã iure nãe debitã ꝛ quartã trebellianicam.ꝛ prima opi.eſt ꝙ poſſit ꝛ eam corroborat argumentis vſqꝫ ad.ꝟ.ƀ do. Ja.abinde ponit ſcdam opi.ꝯriam.vt ſolũ vnã deductionẽ facere poſſit lꝫ poſſit petere reliquã ſeu deducere q̃tenus plus eſt in ea q̃ꝫ in deductiõe pri⁹ facta ꝛ durat vſqꝫ ad.ꝟ. alij vero voluerũt abinde vſqꝫ ad fi.ponit tertiam opi.diſtinguentẽ interrogationẽ pure factã ꝛ eã q̃ fit ſub ꝯditione vel ad certũ diẽ vt ꝑmo caſu procedat ſcda opi.in ſcdo caſu ꝓcedit ꝑma.ꝛ h̾ opi.tertia fuit Azo.gloſatoris iuris ciuilis in.l.q̃ꝫ.C.ad.l.fal.tene hanc opi.tertiã reſpectu rogationis facte ſub ꝯditione nõ aũt qñ fit ad certũ diẽ.qꝛ ex q̃ dies reſtitutionis fiende ẽ certa ꝑinde ẽ ac ſi pure fuiſſet facta.ƀ alia gl.in.l.papinian⁹.§.meminiſſe.ff.d inoffi.teſta.ſequit hanc tertiam opi.ad lr̃aꝫ ꝛ idẽ ibi Bar.ꝛ Bal.in.l.filium quẽ habentẽ.ꝑalle.ꝛ doct.moderniores hic ꝛ ſic pluries fuit cõſultũ p Bar.ꝛ Bal.ꝛ pl̾es alios moderniores.ꝛ ſatis põt hodie teneri hec opi.vt ſic iura ciuilia q̃ vident diſcordare a diſpoſitione huiꝰ.c.ꝛ.c.raynaldus.i aliquo ſuſtentent ꝛ rõ diuerſitatis inter vnũ caſũ ꝛ reliquũ ẽ qꝛ in reſtõne pure fienda ꝛ de pñti cõcurrũt eodẽ tpe due deductiões q̃s iuris ciuilis regula oĩo fieri ꝓhibet.vt in.l.in rõne.§.qd vulgo.ff.ad.l.fal.ꝛ in l.iubemus.C.ad trebel.ꝛ in.d.l.filiũ quẽ habentẽ.cũ ſi.ſed in alio caſu qñ reſtõ venit fienda ſub cõditione vel ad certũ diẽ iſte deductiones fiũt diuerſo tpe.ꝛ vt dixi ſtandũ eſt huic opi.vt in aliquo ſaluet regula iuris ciuilis.naꝫ illa regula circũſpecta ꝛ cõſiderata diſpoſitione canonica maxime.c.raynaldus.j.eo.idẽ dicendũ eẽt in vtroqꝫ caſu.nã fortius grauat filius qñ incõtinẽti hꝫ reſtituere hereditatẽ q̃ꝫ qñ ſub ꝯditione vel ad certũ diẽ cũ hoc vltimo caſu ꝑcipiat interim fruct⁹ quos non ꝯputat in q̃rta.vt in.d.l.iubem⁹. Item vbi duo diuerſa iura accidũt eidem ꝑſone cẽſenda ẽ illa ꝑſona iure duoꝝ ſic̃ ſuſtinet vices duoꝝ.vt in.l.ſi cõſul.ff.de adopt.ꝛ i c.cũ olim.ꝛ ibi dixi de re iudi.ƀ in ꝯſulẽdo nõ eſſet recedẽdũ ab illa opi. Vnũ tñ nõbis ꝙ q̃rta trebel.nõ detrahit p heredẽ inſtitutũ in re certa ƀ p heredẽ vniuerſalẽ.ita ꝯſuluit Bal.p.l.j.ad.l.fal.ꝛ intellige heredẽ vniuerſalẽ nõ ſolũ illũ q̃ iſolidũ ẽ iſtitu⁹ hẽs ƀ etiã q̃ in certa quota hereditatis ſic̃ videmus in falcidia q̃ detrahi põt p heredẽ inſtitutũ in dimidia vt ꝓbat in.c.raynaldus.in fi.j.e. Itẽ nõbis hanc gl.circa remediũ in eo ꝙ dicit ꝙ fili⁹ inſtitutus a pr̃e ꝑcepit etiã legitimã ſuã iure inſtitutiõis ꝛ non vt debitũ.nã facit h̾ ad q̃õnem nunq̃d fili⁹ inſtitut⁹ heres a pr̃e poſſit repudiare hereditatẽ paternam retenta ſibi legitima.ꝛ dicendũ ꝙ nõ.qꝛ cũ in legitima fuerit etiã inſtitut⁹ nõ põt ꝓ pte repudiare ꝛ ꝓ pte acceptare.ꝛ hanc opi.notanter tenet Bart.i.l.gerit.ff.de acquir.here.ꝛ Bal.in.l.vnica.C.qñ ñ petẽt ptes.ꝛ eadem rõne idẽ dicendũ eſt in pr̃e decedente ab inteſtato qꝛ nõ põt p pte ag̾ſcere hereditatem paternã ꝛ ꝓ parte abſtinere.ar.in.l.j.§.ſi ex

fundo.ff.de here.inſti.⁊ hoc no. ¶ Ultimo no.hāc
glo.in eo ꝙ dicit ꝙ lʒ legitima ſit debita filio non tñ
adeo ē debita vt cōpetat filio actio cōtra pſem. ⁊ in
tellige glo.in vita pſis qꝛ ita loquit.nā filius nō po
teſt in vita patris petere legitimā ꝗnimo plus dixit
Bal.in auc.ſi qua.C.de ſac.ſan.eccl. ꝙ pſe ingre-
diente religionē nō pōt filius petere legitimā a mo
naſterio in vita ipſius.qḋ videt pzima fronte ꝯtra
caſum.c.cū ſcimus.j.de regu.vbi hoc vide.

Tua nobis. Eps cōpellit fideicō-
miſſarios ſeu execu-
tores teſti ad exequendas pias cās ſeu vo
luntates defunctorū etiā ſi teſtator hoc interdixiſſʒ
cōis diuiſio.ſcḋa ibi.cum igit. ¶ Nota primo ꝙ re
ligioſi ⁊ clerici ſeculares ac laici pñt deputari execu
tores teſtamentorū.⁊ in religioſis dic vt habet ſ.c.
ij.j.e.ti.li.vj.excipe tñ fratres minores quibus h
officiū eſt interdictū.vt in cle.exiui.de vbo.ſigni.⁊
dic vt ibi.nunquid aūt poſſunt iſti mixtim deputa-
ri executores.Jo.an.in.c.ioannes.j.e.dicit ꝙ ſic ⁊
ibi plenius de hoc.an aūt femina poſſit eſſe execu-
trix.vide p Jo.an.in.d.c.ij.j.eo.tit.li.vj.⁊ als fuit
cōſulū ꝙ nō.ꝯrium ſentit Bal.qꝛ nō cōparet mu-
lier tanꝗ̄ ꝓcuratrix ſ intentat actiones noie ꝓpzio
de q̄ p eū in.l.id qḋ paupibus.⁊ in.l.ſi quis ad de-
clinandam.C.de epi.⁊ cle. ¶ No.ſcḋo ꝙ legata ad
pias cauſas diſtribuunt p eū quē teſtator deputa-
uit.ſ in reſtitutione male ablatoꝝ ē dubium. nā q̄-
dam volunt ꝙ indifferenter teneat epus illa diſtri
buere.de quo in.c.cū ſit.j.de iude.⁊ in.d.c.ij.⁊ vi
de qḋ dixi in.c.ſi heredes.ſ̄.e.ti. ¶ Nota ibi alijs
vſibus.ꝙ executores nō pñt cōmutare vſū deſtina
tum p teſtatorē.nūquid aūt cū conſenſu epi pñt cō
mutare in meliorē vſum.pulchza eſt queſtio. de q̄
vide p Jo.de lig.in cle.qꝛ cōtingit.de religio.do.⁊
placet mihi opi.ꝙ non.ex quo poteſt deputari ad
vſū deſtinatū.nam iura ſolū excipiūt principis au
ctoritatē.vt.d.cle.qꝛ cōtingit.⁊ facit.l.legatū.ff.de
vſufru.lega.cū ibi no.⁊ vide qḋ dixi in.c.nos.ſ̄.e.
¶ Ulterius no.ꝙ volūtas defuncti oīno eſt adim-
plenda niſi ſit irrōnabilis ⁊ ꝓpter irrōnabilitatem
nō valet interdictio teſtatoris vt eps nō impediat
ſe ꝯ executores.nam quēadmodū ipſe teſtator ma
le agendo nō pōt ſe ſubtrahere a foro epi ita nō po
teſt ſubtrahere ſuos executores i officio male agē-
tes. ¶ Sed circa predicta quero qd ſi teſtator man
dauit vt eps nō impediret ſe de executiōe. diceres
tu.hic videt tex.ꝓ deciſione qōnis ſ certe ſi ponde
rabis tex.nō decidit qōnem ꝓpoſitā ſolū eni ꝓbat
ꝙ eps pōt cōpellere executores nō obſtante ꝓhibi
tione teſtatoris.non aūt dicit ꝙ poſſit realiter exeq̄
aſſumendo officiū executoris ꝯ voluntatē teſtato-
ris ⁊ in hoc putarē ꝙ aut teſtator ꝓuidit ſibi d alio
executore i caſu negligētie pzimi ⁊ nō ſuccedit eps
in executiōe.ar.in.l.nulli.⁊ in.l.ſi ꝗs ad declinādā
C.de epi.⁊ cle.aut teſtator ſolū ꝓhibuit epm ne de
beret exequi nec ꝓuidit ſibi de alio executore ⁊ tūc
puto ꝙ ſaltē in relictis ad pias cauſas eps ſuccedit
nō obſtante ꝓhibitione teſtatoris.ad h bon⁹ text.
in auc.de eccle.ti.in.§.ſi quis aūt ꝓ redēptione.cū

duobus ſe. ¶ Ultimo querit de quotidiana qōne
teſtator madauit centū diſtribui ꝓ male ablatis.de
mū poſt teſtatoris mortē male ablata repta nō aſcē
dunt ad tātā ſummā qd fiet d reſiduo an debeat ce-
dere lucro heredis quēadmodū qñ deficit aliud le
gatū.vt in.l.ſiꝗs titio.ff.de lega.ij.⁊ videt pmo ꝙ
debeat cedere heredi.qꝛ expſſio cauſe limitat lega-
tū.vt in.l.ſi.ff.de aur.⁊ ar.le.Ja.de are.in quodā
tractatu executorū vt refert ⁊ ſequit Bal.in.d.l.ſi
ꝗs ad declinandā.diſtinguit ꝙ aut teſtator ꝓhibu-
it in aliū caſum dictā quātitatē expendi ⁊ cedit here
di.aut ſimplr diſponit ⁊ dʒ diſtribui int pauperes
ar.in.d.l.legatū.qſi velit ꝙ ſicut legatū in piū vſū
ꝯuertit in aliū vſū ſi nō pōt deputari ad vſuʒ deſti-
natum.vt in.d.auc.de eccle.ti.in.§.ſi ꝗs in nomie
dixi ſ.c.nos.ſ̄.e.ita ⁊ iſtud legatū relictum ꝓ male
ablatis.⁊ hoc puto veriſſimū qꝛ ex q̄ teſtator expſ-
ſit certā quantitatē credendū ē illā deberi lʒ nō ap
pareant debentes recipe. Idē ē obſeruanduʒ in ꝓ
miſſione ſeu cautione quā hodie pſtāt vſurarij ma
nifeſti.nam ſolent ⁊ debent ꝓmittere quātitatē re-
ſtituere veriſilr extortam.vnde ſi non apparent de
bentes recipe totā quātitatē dʒ reſiduū diſtribui in
ter paupes.vt le.⁊ no.in.c.ꝗ̄ꝗ̄.de vſu.li.vj. ¶ In
glo.j.ibi.q̄ ad hunc caſum reſtringit pōdera ⁊ no.
glo.q̄ apte ſentit epm nō poſſe ſe impedire de reli-
ctis ad non pias cauſas.⁊ p hac opi.facit iſte tex.q̄
ſolū facit mentionē de pijs volūtatib⁹.ſed gl.tenet
cōtrariū in.c.ſi heredes.ſ̄.e.idē hoſtiē.⁊ Inno.⁊
ad hunc tex.rñdet hoſti.ꝙ oīs voluntas teſtatoꝛi
dicitur pia.tu vide qḋ latius dixi.in.d.c.ſi heredes

Rainaldus. Filius rogatus re-
ſtituere hereditatē
detrahit tertiā iure nature ⁊ quartā trebel-
lianicā in quibus pōt legata relinquere heredes i-
ſtituere ⁊ penā imponere.h dicit vſq ad fi. Princi
paliter diuidit in tres ptes. In pma facti narratio
In ſecūda auctoris ꝓnunciatio. Tertio fnie cōfir-
matio.ſcḋa ibi.dilect⁹.tertia ibi nos. Prima ⁊ ſcḋa
pñt ſubdiuidi in plꝛes ptes q̄ ſatis patet in text. ¶ Et
ꝓ intellectu lre querit de mō diuidendi hanc here-
ditatē raynaldi ſ pmittendū put glo.ſentit in vbo
reſiduo ꝙ hec hereditas cōputatis bonis paternis
q̄ ſubiacebāt reſtitutioni valebat.lxiiij.⁊ ſup qbuſ-
dam bonis valentib⁹.xxxij.fuit factū cōpromiſſuʒ
inter raynaldū ⁊ patruos.⁊ in his.xxxij.habebat
raynaldus occaſione tertie ⁊ quarte medietatē.nā
primo detrahēdo trebellianicā ex.xxxij.hʒ octo.⁊
ex.xxiiij.remanentib⁹ detrahēdo tertiā iure natu-
re.ſ.octo hʒ in totū.xvj.alia vo.xvj.veniūt reſtitu-
enda patruis ex teſtō peponis.ex iſtis.xvj.legauit
medietatē auunculis ⁊ ſic octo.tenetur ḡ patruus
qui fuit inſtitutus heres pro dimidia dare quattu-
oꝛ auunculis rōne legati ⁊ filij ipſius qui fuerunt in
ſtituti ꝓ alia dimidia tenent dare alia quattuoꝛ pa
truus aūt qꝛ nō paruit voluntati teſtatoris tenet re
ſtituere ratione pene quattuoꝛ ſibi relicta. Itē alia
quattuoꝛ legata auunculis ex quibus pōt detrahe
re vnum ratione falcidie qꝛ hereditas erat exhau-
ſta legatis filij patrui ſi adibunt hereditatem tenēt

ſoluere quattuoꝛ auunculis legatarijs. Alij vero
quattuoꝛ retinebunt ſibi cū fuerint inſtituti hędes
nec reperiunꝛ veniſſe cōtra voluntatē teſtatoris. ha
bebūt ergo auūculi. viij. ex legato ꝓpꝛio ꝛ quattu-
oꝛ occaſione pene. ꝛ ſic. xij. dēpto vno rōne falcidie
ꝛ ſic in effectu habebūt. xj. patru⁹ hꝫ vnuꝫ occaſiōe
falcidie ꝛ ſic ſūt. xij. iiij. habebunt patrui filij. ꝛ ſic
xvj. ꝛ alia. xvj. ſunt reſtituenda patruis ex teſtō pe
ponis. ꝛ ſic habes diuiſā medietatem totius. ¶ Ve
niamus ad alia. xxxij. in quibus habebit raynald⁹
xvj. occaſione tertie ꝛ quarte reliqua vero. xvj. ve-
niunt reſtituenda patruis ex cā fideicōmiſſi. illa vō
xvj. que ptinebāt raynaldo fuerūt relicta patruo ꝛ
filijs ꝛ ſic patru⁹ hꝫ octo ꝛ oēs filij alia octo. patru⁹
qꝛ venit cōtra volūtateꝫ teſtatoꝛis teneꝛ reſtituere
ſua octo auunculis. filij vero patrui habebunt alia
octo qꝛ nō venerūt cōtra volūtatē teſtatoꝛis ꝛ ſic cō
iungendo patru⁹ habebit. xxxij. ex cā reſtitutiōis
ꝛ vnū ex. l. falcidia ꝛ ſic trigintatria. auūculi vō ha
buerunt pꝛius. xj. ꝛ nūc viij. ꝛ ſic. xix. filij patrui ha
buerunt pꝛius quattuoꝛ ꝛ nunc octo. ꝛ ſic. xij. ſed ꝛ
xij. ꝛ. xix. cōſtituūt. xxxj. ꝛ. xxxj. ꝛ. xxxiij. cōſtituunt
lxiiij. in quibus cōſiſtit tota hereditas raynaldi cō-
putatis bonis paternis ꝛ ſic habebis intellectū di-
uidendi. ¶ No. pꝛimo ex pncipio iuncto. ꝟ. dilect⁹
ꝙ pater inſtituendo filiū heredē pōt cū grauare de
reſtituendo ad certū diem vel ſub cōditiōe oīa bōa
paterna. in his aūt q̄ debenꝛ filio ex legitima ſibi ꝺ-
bita vel ex trebellianica nō poteſt eum grauare ſup
reſtōne. pōt ꝗ̄ fili⁹ diſponere de parte ſua ꝓut vult
nō obſtante volūtate paterna. Ex quib⁹ infero ꝙ
legitima debita filio iure nature nō ſuccedit oīo in
cauſa alimentoꝝ qꝛ cum alimenta deficiant p moꝛ
tē filij ſequereꝛ ꝙ pater poſſet de illa legitima diſpo
nere poſt moꝛtē filij cuius ꝯriū hic ꝓbatur. ꝛ hoc
facit ad ea que dixi in. c. raynutius. ſ. eo. ¶ Scdō
inferꝛ ꝙ licet pater poſſit teſtari ꝓ filio impubere.
vt in. c. ſi pater. eo. ti. li. vj. ꝓ filio vero pubere teſta
ri nō pōt. nec de ſuis rebus aliter diſponere. ¶ Se
cūdo no. ꝙ duo ex tribus arbitris nō poſſunt ferre
laudū tertio moꝛtuo vel abſente niſi h̄ habeaꝛ ex
foꝛma cōpꝛomiſſi. Inn. tñ hoc ſingulariter limitat
niſi abſens dixiſſet iudicium ſuum ꝛ audiuiſſet ali
os. nā tunc duo etiā tertio abſente poſſūt ferre ſen
tentiā. qꝛ ceſſat rō. l. itē ſi vnus. ff. de arbi. quoniaꝫ
ex quo non potuit duos trahere ad ſniam ſuā fru
ſtra deſideratur eius pꝛeſentia. ſed hoc dictū Inn.
repꝛobatur per Bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re iu
di. moueꝛ quia nō ſolū ſubeſt cauſa pꝛedicta immo
etiam defectus poteſtatis qꝛ duo ſine tertio nō ha
bent ptātem pꝛonunciandi ꝛ hoc mihi placet. ꝛ vi
de ꝙ hodie habeꝛ in. c. ij. de arbi. li. vj. ¶ Nota ter
tio ꝙ qs poteſt legare partem ſuā quā habet in ali
qua re. licet non expꝛimat quod ius vł quale habe
at in illa re. pꝛo hoc facit quia legando quis ſimpli
citer rem ſuam videtur ſolum legare ius qḋ habet
in ea re. vt in. l. ſi domus. ff. de lega. j. ¶ No. quar
to ibi legauit. ꝙ verbum lego adiectum vniuerſita
ti bonoꝝ inducit heredis inſtitutioneꝫ. ꝛ ſic ſi di
co lego tibi omnia mea videoꝛ velle te inſtituere he
redem meum quod optime pꝛobatur hic pꝛeſuppo
nendo ꝙ iſta fuerunt verba teſtatoꝛis. de quo per
Bal. in. l. inter omnes. C. famił. herc. ꝛ de hoc ali
quid dicam cum glo. ¶ Nota quinto ꝙ teſtatoꝛ po
teſt id quod adimit vni occaſione pene alteri lega
re ſicut hic legauit auunculis quicquid abſtulit ab
heredibus. ¶ Nota ſexto ꝙ vbi libellus continet
plures articulos ſententia poteſt eſſe pꝛo parte cō
demnatoꝛia ꝛ pꝛo parte abſolutoꝛia. ¶ Item nota
ꝙ hoc caſu pōt quis approbare ſententiaꝫ reſpectu
articuli facientis pꝛo ſe ꝛ reſpectu alterius facienꝛ
contra appellare. ꝛ ſic nota bonam pꝛacticam appel
landi vt quis appꝛobet ſententiam quatenus facit
pꝛo ſe ꝛ quatenus contra ſe ab ea appellet. nam tot
videntur ſententie quoꝛ ſunt articuli. l. etiam. ff. ꝺ
minoꝛi. ¶ Nota ſeptimo in verbo dilectus ibi i re-
bus pꝛedictis. ꝙ filius habet in ſingulis bonis pa-
ternis ius legitime ſue. ꝛ ſic facit in argu. ꝙ legiti-
ma filij poſſit detrahi de rebus ſingulis paternis.
ꝛ idē ꝓbari videtur i trebellianica. qḋ an indiſtīcte
ſit verum. dicam. j. ſuper glo. in verbo poꝛtiones.
¶ Item nota ibi non obſtante. ꝙ arbitrium vł lau
dum non poteſt impedire alienationem rei quem
admodū nec pactū ꝑuū. de quo vide qḋ plene no.
per Bar. in. l. ſi quis ita ꝓmiſit. in. §. ea lege. ff. de
verbo. obli. ꝛ ibi bonus tex. ꝛ videtur pꝛobare hec
littera a contrario ſenſu ꝙ ꝓhibitus alienare rē ni-
ſi in certas ꝑſonas nō pōt īpune illā alienare etiaꝫ ī
vltima voluntate. colligiꝛ hic notabile qꝛ hic pōde-
ratur ꝙ laudum arbitroꝝ non potuit impedire
alienationem ergo a contrario vbi valeret diſpoſi
tio pꝛohibitionis fuiſſet extenſa hec pꝛohibitio eti-
am ad vltimā voluntatem. de quo vide lati⁹ ꝛ pul-
chꝛius per Bar. in. d. §. ea lege. ¶ Item nota ꝙ li-
cet legatarius poſſit agere pꝛo legato conſequēdo
contra heredem qui adiuit hereditatem cōtra euꝫ
tamē qui nō adiuit agere nō poteſt. Et ex hoc et ex
tex. inferꝛ ꝙ ſi duo ſint inſtituti heredes quoꝝ vn⁹
adiuit alter non legatarius poteſt petere legata ab
eo qui adiuit ꝓ parte eum cōtingente ꝛ non teneꝛ
expectare vt oēs adeant. ¶ Item nota ꝙ iudex ap
pellationis nō teneꝛ ſimpliciter ꝓnunciare male iu
dicatū ꝛ bene appellatum vel econtra ſed poteſt eti
am condemnare ſi iudex a quo omiſit debitā cōdē-
nationem. ꝛ generaliter dic ꝙ cū ſuccedit in locum
pꝛimi iudicis pōt ꝛ dꝫ oīa facere q̄ pꝛim⁹ iudex po-
terat ꝛ debebat. ꝛ vide de hoc qḋ latius dixi. ſ. e. c.
raynutius. ꝛ in. c. cum ioannes. ꝺ fide inſtru. Iteꝫ
nota ꝙ pena adiecta a teſtatoꝛe nō cōcernit niſi bo-
na q̄ obueniūt ex teſtō ꝓpꝛius. vñ nō extendiꝛ ad bo
na q̄ ſubiacēt reſtitutioni ex teſtō alterius. ¶ No.
ꝙ inſtitutio facta de patre ꝛ filijs non videtur facta
vt ſuccedant oꝛdine ſucceſſiuo ſed admittunꝛ eq̄li-
ter ꝛ paꝛ cōſequiꝛ medietatē. filij vero oēs ſił conſe
quūtur aliā medietatem. nō intelligas eo reſpectu
qꝛ filij ſ. qꝛ ꝯiūcti ſub noīe collectiuo iō habentur lo
co vnius. de quo vide qḋ legiꝛ ꝛ no. in. l. ſi. C. ꝺ im-
pube. ꝛ alijs ſubſti. ꝛ ob hō i tex. ponderaꝛ ꝙ patru-
us poſſidebat iſta bona ꝓ medietate. ¶ No. i verbo
ſaluo ꝙ cum hereditas eſt exhauſta ſeu extenuata

ꝓpter legata pōt heres detrahere falcidiā ⁊ ſic q̄r
tam partē ⁊ tn̄ ſi hereditas ſit exhauſta occaſiōe pe
ne inflicte per teſtatorem ⁊ in hoc ē iſte tex. ſati no-
tabilis. aliqui tn̄ ꝯ. ſed tex. multū facit ꝓ primo di-
cto vt. ĩ. dicetur latius. ¶ Itē nota ꝙ heres nō cō-
ficiens inuentarium nō pōt detrahere falcidiā. rō.
qꝛ nō preſumitur ꝙ hereditas ſit exhauſta legatis
ſ ꝙ potius heres vſurpauerit bona ⁊ oritur p̄ſum-
ptio ꝙ noluit cōficere inuentariuꝫ. de q̄ vide quod
no. Bar. in. l. in rōne. §. qḋ vulgo. ff. ad. l. fal. ⁊ qḋ
legiẗ ⁊ no. in auc̄. de here. ⁊ falci. ⁊ dꝛ inuentarium
ſcriptura cōtinēs oīa inuenta ſeu repta in p̄rimōio
defuncti. ⁊ alio vocabulo diciẗ reptoriū. vt. l. tutor.
qui reptoriū. ff. de admi. tu. ¶ Itē no. ex hoc ⁊ ex
tex. ꝙ iura canonica approbant cōfectionē inuenta
rij quo ad excludendū heredē a beneficio falcidie.
nunq̄d aūt approbēt ad hoc vt heres teneaẗ credi-
toribus hereditarijs vltra vires hereditarias ſicut
diſpoſitum eſt de iure ciuili. vt in. d. auc̄. d̄ heredi.
⁊ fal. dic ꝙ ſic quo ad foꝝ cōtentioſū qꝛ ius ciuile eſt
fundatū ſup̄ p̄ſumptione nec repiẗ ꝯriū de iure ca-
nonico imo nec m̄ā videẗ approbata hic. ſ quo ad
forū penitentiale nō teneẗ vltra vires hereditariaſ
vt no. Io. an. in. c. ij. de vſuris. li. vj. ⁊ plenius per
Fre. ꝯſiẗ. xxj. ¶ Ex hoc colligo ꝙ nō ſemp̄ ius ciuile ē
obſeruandū in foro penitentiali ⁊ eſt rō in caſu no-
ſtro qꝛ ius ciuile in hoc fundatur ſuper p̄ſumptiōe
⁊ nō ſup̄ veritate ſ in foro penitentiali attendimus
veritatem ⁊ de omnibꝰ crediẗ confitenti cum ſoluꝫ
agitur de preiudicio aīe ſue. vt in. c. ſignificaſti. de
homici. ex quo ꝗ in p̄nīa diẗ heres ꝙ nil vſurpauit
ceſſat p̄ſumptio iuris ciuilis que fundatur ſup̄ vſur
patione. nam veritate manifeſta cedit opi. veritati
vt in. c. veritate. viij. di. ¶ Et ex his habes vnaꝫ nota
bilem regulā ꝙ vbicūqꝫ ius humanū ē fundatū ſu
p̄ſumptione nō eſt obſeruanduꝫ in foro aīe ſi veri
tas ē ꝯ p̄ſumptionē. ꝓ hoc. c. tue. ĩ. de ſpon. ⁊. c. lit
teras. in fi. ſ̄. de reſti. ſpo. ⁊ in. c. a nobis. ij. de ſen.
excō. vide Bal. in. l. j. C. de ſacro ſan. eccl̄. ⁊ qḋ no.
Cal. ſ̄. in ꝓemio huiꝰ cōpilationis vbi latiꝰ hāc ma
teriā attingit. ¶ Itē no. ꝙ licet ab herede extorq̄aẗ
rōne pene iniuncte in teſtō totū patrimoniuꝫ here
ditatis nō tn̄ deſinit eſſe heres. vnde retinet ius ⁊
nomen heredis imo qḋ plus ē detrahit falcidiam
tanq̄ꝫ heres ſm̄ vnā opi. de qua. ĩ. h̄ clare colligiẗ h̄
nā raynaldus voluit ꝙ ſi heredes ſui venirent ꝯ le
gatū factū auunculis pderent oīa bona ⁊ patruus
rōne cōtrauentionis fuit hic cōdemnatus ad reſti
tutionē oīm bonoꝝ ⁊ nihilominꝰ remanſit heres a
deo ꝙ remanſit ſibi bn̄ficiū legis falcidie. ⁊ facit i ſi
mili tex. no. in. l. ex facto. §. vltimo. ff. de vulg. ⁊ pu
pilla. vbi diciẗ ꝙ ſi hereditas auferaẗ alicui tanq̄ꝫ in
digno nihilominus remanet in eo ius ⁊ nomē he
redis ⁊ pōt eē rō qꝛ ex q̄ quis fuit ſemel heres non
pōt facto hoīs deſinere eē heres. ꝓ h̄ bonus tex. in
ar. in. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed qḋ papinianus. ff. de minor.
¶ Vltimo noẗ. ibi ꝯ volūtatē teſtatoris. ⁊c. ꝙ falci-
dia detrahiẗ etiā hodie ꝯ tacitā volūtatē teſtatoris.
⁊ ſic auc̄. ſ cū teſtator. C. ad. l. fal. q̄ ꝓuidet vt teſta-
tor poſſit hodie ꝓhibere detrahi falcidiā hꝫ locū in

ꝓhibitiōe expſſa nō aūt tacita. h̄ ꝓbaẗ apertiſſime h̄
litera illa auc̄. nā illa auc̄. p̄ceſſit diſpoſitionē hꝰ. c. ⁊
iſte tex. dicit ꝙ ꝯ volūtatē teſtatoris falcidia eſt idu
cta. vnde dꝫ intelligi de tacita voluntate. ꝓ h̄ qꝛ hic
nō fuit expſſa volūtas teſtatoris in ꝓhibitione fal-
cidie ſ tacita qꝛ mandauit ꝙ oīa bona q̄ poſſent ob
uenire heredibꝰ deuoluerenẗ ad auūculos. ⁊ ſic ta
cite ꝓhibuit falcidiā ſ de hac tacita ꝓhibitiōe hic
nō curaẗ. ⁊ hanc opi. tenuerūt quidā in. d. auc̄. ſed
cum teſtator. ſ hic videẗ caſus inducendo vt. ſ̄. in-
duxi. ¶ Vltimo induco iſtū tex. ad notabile dicuꝫ
ꝙ pena appoſita ex ꝯuentione cōmittiẗ ex ſola ꝯue-
tione facti q̄ꝛq̄ꝫ ꝯuentio nō habuerit iuris effectuꝫ
nā vides h̄ ꝙ ꝯuentio patrui non habuit impedire
legatū factū auūculo ⁊ nihilominus pena appoſita
ex ꝯuentione habuit locū. ⁊ facit h̄ ꝓ pena appoſita
in cōpromiſſis cōtra ⁊ aduerſus ꝯuenientes vt cō-
mittatur pena licet ꝯuentio nō habuerit aliquē ef-
fectum. Siliter cōmittiẗ pena ex ꝯuentiōe iuri ſeu
de iure facta. vt in. l. nuda. C. de ꝯtra. ⁊ cōmitt. ſti.
de verbo firmū ⁊ verbo ratū eſt glo. noẗ. in. l. id qḋ
paupibus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ p illā gl. dicit ibi Barẗ.
ꝙ ſi quis ꝓmiſit ſub pena aliquid habere ratū non
ꝯmittiẗ pena ſi quis ꝯuenit de facto ſecꝰ ſi ꝓmittit
habere firmū. qꝛ verbū ratū referẗ ad ius. verbuꝫ
firmū refert ad factū qḋ ē diligenter notandum.
¶ Quero qꝛ hic reſeruaẗ beneficiū legis falcidie nun
quid facidia ſit detrahenda de legatis ad pias cau
ſas. ¶ No. tex. eſt hodie apertus ꝙ nō in auc̄. ſiłr. C.
ad. l. falcidiā. ¶ Sed dubiū remanet in trebellianica
nunquid illa detrahatur ſi reſtitutio hereditatis ē
fienda ad pias cauſas. ⁊ videẗ tex. a cōtrario ſenſu
in. c. ſi pater. ĩ. co. ti. li. vj. ꝙ ſic. nam ibi diciẗ ꝙ non
habebat ibi locū deductio legitime ⁊ trebellianice.
qꝛ ſubſtitutio facta de paupibus fuit directa nō au
tē fideicōmiſſaria. ergo ſecus ſi fuiſſet fideicōmiſſa-
ria. ⁊ hanc opi. tenuit Io. an. in glo. ſua. moueẗ eti
am qꝛ falcidia detrahiẗ a ſingulis rebus qn̄ heredi
tas eſt exhauſta. vnde licet heres nō detrahat falci
diam de legatis ad pias cauſas detrahit tn̄ d̄ alijs
⁊ ſic fruſtra nō erit heres. ſed trebellianica detrahi
tur ex toto corpore hereditatis qn̄ tota hereditas
venit alīs inſtituenda. vnde ſi heres non poſſet de-
trahē trebellianicā tūc fruſtra eēt heres. Itē auc̄.
ſiłr. ſolū faẗ mētionē de falcidia ⁊ n̄ d̄ trebellianica.
Sꝫ cōis opi. doc. vtriuſqꝫ iuri ē i oppoſitū vt nec fal
cidia nec trebellianica habeat locū i iſtis legatis ad
pias cauſas. hanc opi. tꝫ ſpe. i ti. de inſtru. edi. i. §.
cōpēdioſo. v̄. ſ cū deductio. Cy. i. d. auc̄. ſ cuꝫ teſta
tor. Bar. i. l. marcellꝰ. ff. ad trebel. ⁊ Bal. i. l. id qḋ
paupibꝰ. p̄alẗ. moderniores doc. iuri canonici. h̄. ⁊
vide i h̄ ꝯſiliū dn̄i Raphaelis ꝯ gl. Io. an. p̄alẗ. mo
tiuū p̄ncipale ē qꝛ falcidia cōtinet in ſe trebellianicā
nam trebellianica largo modo diciẗ falcidia. Item
tex. aptus videẗ in auc̄. de eccl̄. ti. in. v̄. ſi aūt heres
⁊ in. l. ſi quis ad declinandā in fi. C. de epi. ⁊ cle. vbi
fit mentio de legato particulari ⁊ de hereditate re-
ſtituēda ⁊ ꝓhibetur oīs falcidia. Item hodie ſunt
exequata legata ⁊ fideicōmiſſa. in. l. ij. C. cōia de le-
gatis. vnde falcidia ſicut ceſſat in legatis. ita et in

fideicōmiſſis. ⁊ ob p̄dicta ⁊ alias rōes voluit Bar.
in.d.l.marcellus ꝙ quēadmodum teſtator pōt ho
die prohibere falcidiam.vt in.d.auc̄.ſed cum teſta
tor ita ⁊ trebellianicam.⁊ hanc opi.tenet ſaltem fa
uore religionis.arg.in.l.ſunt perſone.ff.de reli.⁊
ſumpti.funerū.Non ob.predictis dictū.c.ſi pater
q ſolum ꝓbat a ꝯtrario ſenſu.Sed tale arg.ceſſat
vbi repit̄ cōtrarium in iure vt i.c.a nobis.ij.ꝺ ſen.
excō.Item pōt ꝓcedere ibi ar.a cōtrario reſpectu
legitime nō autē reſpectu trebellianice.Nō ob.mo
tiuum Jo.an.ꝙ fruſtra erit heres ſi nō detraxerit
trebellianicā q imo nō fruſtra q habebit meritū
a deo exercendo pium actum tam reſpectu defūcti
ꝗ̄ reſpectu eccleſie ſeu pauperū quibus fienda eſt
reſtitutio.facit in ſili qꝺ no.Bar.in.d.auc̄.ſed cū
teſtator.¶In glo.j.ibi in hac cōditione.hoc ideo
ſic dicit glo.q ſubſtitutio fideicōmiſſaria fuit hic ſb
cōditione ⁊ nō ſub modo.⁊ differentia eſt maxima
inter cōditionem ⁊ modū.nā cōditio ſuſpēdit actū
in euentū cōditionis ita ꝙ interim nō pōt peti ſed
modus nō ſuſpendit diſpoſitionē ꝫ qualificat.vn̄
id qꝺ debet̄ ſub mō pōt peti de p̄nti p̄ſtita cautione
de modo obſeruando.h ꝓbat̄ in.l.qui heredē iun
cta.l.quibꝰ diebus.in.§.termiliꝰ.ff.de condit̄.⁊ de
mon.⁊ vide qꝺ no.in.c.verū.de cōdi.appo.vn̄ ſub
ſtitutio de q̄ h fuit cōditionalis videlicet ſi abſqꝫ fi-
lijs maſculis moreret̄ ⁊ ſic interim nihil poterat pe
ti.¶In glo.in v̾bo neutra pars in fi.no.glo.iun-
cto tex.nam videtur limitare.§.ea lege.ſeu extēde
re ⁊ dicta Bar.ibi.nā ibi no.⁊ le.ꝙ ꝓhibitio aliēati
onis cōcernens certū genus pſonaꝝ extendit̄ etiā
ad vltimā voluntatē.hic autē tex.iuncta glo.ꝓbat
idem dicendum cū prohibitio eſt generalis reſpe-
ctu omniū perſonarum q̄buſdam pſonis ſpecialit̄
cōceſſis.Inno.h proſequit̄ multa mēbra.Nā quā
doqꝫ ꝓhibitio alienationis fit i ꝯtractu qn̄qꝫ a lege
qn̄qꝫ a iudice qn̄qꝫ ab arbitro qn̄qꝫ a teſtatore.⁊ in
oībus iſtis ꝓſequit̄ ſuccincte tn̄ vtrum teneat alie-
natio in cōtrariū facta ⁊ reſpectu contractus dicit
ꝙ tenet alienatio ſed transferenti dominiū cōpetit
cōditio cōtra eū q̄ in alium tranſtulit.vt i.l.ea lege.
C.de condi.ob cām.⁊ ibi glo.tenet ꝙ cōſequit̄ eſti-
matiōnē rei de q̄ tn̄ dicendū vt ibi plenꝰ no.Fallit
ſm Inno.in libertate.nā ſi tibi vendo vł dono ſer-
uum cū hoc vt nō manumittas nō valet manumiſ
ſio vt in.l.ea quidem.C.ſi mancipiū ita fue.alie.⁊
ē rō q libertas ſemel donata reuocari nō pōt.mul
tas alias rōnes reddit glo.in.d.l.ea lege.Sꝫ Bar.
addit aliam ſolennē limitationē in.d.§.ea lege.di
cens ꝙ vbicunqꝫ retinet ſibi quis aliqꝺ ius in re et
ꝓhibet alienationē nō tenet alienatio in cōtrariū
facta.ar.in.l.fi.C.de iure emphi.⁊ in.c.potuit.de
loca.Sed melius facit.l.creditor.in fi.ff.de diſtra.
pigno.vbi videtur ſingulariter ꝓbari ꝙ res pigno
rata nō poteſt alienari ſi hoc fuit ꝯuentum int̄ con
trahentes.⁊ per hoc Bar.dat vnā theoricam in.d
.§.ea lege.vt ad impediendū alienationē obliget̄
illa res tranſlata.⁊ de hoc articulo vide bonā glo.
⁊ latam ⁊ doc.in.d.l.ea lege.⁊ in.l.fi.C.de rebꝰ ali.
nō alie.⁊ i.d.§.ea lege.p Bart.Si vero prohibitio

fit a lege tūc tenet Inno.ꝙ nō valet alienatio q ge-
ſtum cōtra legē nō valet.vt in regula q̄ cōtra ius.ꝺ
reg.iur.in.vj.⁊ in.l.nō dubiū.C.de legibꝰ.h limi-
tat Bar.in.d.§.ea lege.qn̄ lex aliquā ſolennitatē
requirit ante alienationē vel ſimpliciter ꝓhibet.ſe-
cus ſi aliquid ſit obſeruandū poſt alienationē.vt i
l.vniuerſa.C.de preci.impe.offe.⁊ qꝺ ibi no.ex q̄-
bus cōcludit̄ ꝙ alienatio rei eccleſie facta cōtra ius
ē ipō iure nulla.x.q.ij.h ius.idē intelligo vbicūqꝫ
p̄nceps ꝓhiberet alienationē q ꝓ eodē ē habēdū
ꝙ lex viua ꝓhibeat vel mortua.⁊ h voluit Inn.in
c.fi.de accu.in fi.Si vero ꝓhibitio fit a iudice tenet
Inno.ꝙ nō impedit̄ alienatio ſicut dicimꝰ in arbi-
tro vt hic.ſed hoc dictū pōt procedere qn̄ iudex ſi-
ne cauſa prohibet alr̄ nō.vt in.l.is cui bonis.ff.de
teſta.⁊.l.is cui bonis.ff.de v̾bo.obli.Si vero ꝓhi-
bitio fit a teſtatore ⁊ tunc dicit Inno.ꝙ ſi ē expreſſa
pſona rōne cuius fit ꝓhibitio nō valet alienatio.vt
in.l.ſi filius.§.diuus.ff.de lega.j.aſſignat rationē
diuerſitatis inter preceptum teſtatoris ⁊ p̄ceptū al
terius.nā ſicut teſtator ex nuda voluntate trāſfert
dominiū in alium.vt patet in.l.cū pater.in.§.ſur-
do.ff.de lega.ij.ita poteſt impedire alienationem.
Itē q voluntas teſtatoris habet̄ pro lege.ꝫ h que-
ſtio indiget lōge maiori diſcuſſione.nā multi doct.
iuris ciuilis voluerunt ꝙ ꝓhibitio teſtatoris etiam
ſine expreſſione alterꝰ pſone ex quo fit cū cā impe-
dit alienationē.⁊ videt̄ de hoc caſus iuncta glo.in
l.ij.C.de vſuca.ꝓ empto.Itē eēt diſcutiendū nū-
quid ꝓhibitio teſtatoris extendit̄ ad vltimā volū-
tatem.Item vtrū includatur alienatio neceſſaria.
⁊ de oībus his vide qꝺ no.in.d.§.diuus.⁊ in.l.pa
ter.§.fundum.de lega.iij.⁊ p Bar.in.d.l.ea lege.
p̄dicta procedunt qn̄ ꝓhibitio fit dn̄o.Si autem fit
adminiſtratori puta prelato vł rectori eccleſie tenet
Inno.ꝙ impedit̄ alienatio.q nō habet ita pingue
ius ſicut dn̄s.⁊ ideo ſi prelatus ē ꝓhibitꝰ alienare a
ſupiore nō tenet alienatio.ad hoc.c.veritatis.ꝺ do
lo ⁊ contu.qꝺ no.¶In gl.in v̾bo legitime.ibi cua
neſcit ſubſtitutio.hoc nō ē verū indiſtincte ſed dic
vt no.in.c.in preſentia.de ꝓba.⁊ in.l.ex facto.alle-
gat̄.in glo.¶In ea.glo.ibi ſine liberis.vult tertio
glo.ꝙ appellatione liberoꝝ veniūt baſtardi.ſed tu
dic plenius vt no.in cle.ij.de baptiſ.p glo.⁊ doct.
¶In glo.in verbo vni ex patruis.ibi ⁊ totum de-
bet ei preſtari.aduerte coniungendo finem glo.q̄
hic debuiſſet inſeri aut querit̄ de tertia ⁊ q̄rta ipꝰ
raynaldi ⁊ fruſtra fit indagatio an alij patrui eſſet
mortui quia in tertia ⁊ quarta potuiſſet raynaldus
extraneum inſtituere ꝫ reſpectu bonorū patruorū
que veniebant reſtituenda patruis ex teſtō pepo-
nis fit illa indagatio.nam nō poterat raynaldꝰ illa
bona reſtituere vni ꝫ omnibꝰ patruis ſm volūtatē
peponis.Et ob hoc dixit hic glo.ꝙ alij patrui erāt
mortui ante raynaldū ⁊ ſic expirauit fideicōmiſſū
nam fideicōmiſſarius decedens ante diem fideicō-
miſſi cedētis nihil trāſmittit i ſuos heredes.vt in.l.
vnica.C.de cadu.tol.no.Bar.⁊ gl.in.l.j.C.ꝺ his
qui ante aper.tabu.Cui aūt accreſcat ps defuncti.
dicit hic glo.ꝙ alteri fideicōmiſſario ⁊ ſic creuit hic

patruo ſupſtiti.ſed dictū glo.intellige in terminis
c.qn̄.ſ.fideicōmiſſarij ſunt cōiuncti re ⁊ verbis vt h
erant.ſi autē fuiſſent diſiuncti.vtputa volo ꝙ reſti-
tuas medietatem tali patruo tuo ⁊ aliam medieta
tem alteri patruo tuo. tunc portio deficientis non
accreſcit alteri ſed heredi. de quo in.dicta.l.vnica.
⁊ in.l.re cōiuncti.ff.de lega.iij. ¶ In glo.in verbo
legauit.ibi improprie.no.ſingulariter iſta gl.iūcto
tex.ꝙ verba teſtamenti ſunt impropianda ad hoc
vt teſtm̄ teneat.nam ſi verbū lego ſtaret ꝓprie quo
ad patruū ⁊ filios teſtm̄ nō valuiſſet.⁊ idem dixi de
verbo relinquo in.c.raynutius.s̄.c.⁊ colligit̄ hoc
notabile intelligendo ꝙ iſta fuerūt verba teſtatoꝛ
nam forte teſtatoꝛ aliter dixit ſ; papa hic hoc retulit
in ſubſtātia nō ponēdo ꝓpria verba teſtatoris ſed
primū notabilius ſic.⁊ v̄ba libelli ipropriant̄ vt cō-
cludant intentionē libellant̄.vide bo.tex.iūcta gl.
in.c.ↄſtitut᷒.de reli.do.vbi cēſus ꝑ emphiteoſi po
nit̄.Et in fi.glo.⁊ iō cautū ē in quolibet teſtō appo-
nere iſtam clauſulā codicillarē nō tn̄ intelligas ꝙ ꝓ
pter hanc clauſulā ſuſtentet̄ teſtm̄ ſ; ſi nō valet teſta
mentū ex defectu alicui᷒ ſolennitatis valebit vt co-
dicillus ⁊ ſic ꝓſtabunt̄ legata ab inteſtato q̄ al's non
valuiſſet.⁊ inquātū gl.dicit ſi nō valet iure teſtamē
ti plenioꝛ ē clauſula ſi nō valet nec valebit.⁊c̄.et
ſic cōprehendit vtrūq; tēpus.⁊ de hoc in ſpe.de in
ſtru.edi.§.compendioſe.v̄.item vide ſi eſt ibi clau
ſula.⁊ ſe. An autē ſine iſta clauſula debeant̄ lega
gata ad pias cauſas ſi repitur teſtm̄ non valere re
mitto ad no.in.l.j.C.de ſacro.ſanc.eccl̄.⁊ in.l.ea;
quā.C.de fideicōmiſ.⁊ puto ꝙ debeant̄ qꝛ ad vali
ditatē iſtorū legatorum ſufficit ſolennitas iuriſgē
tium.vt dixi plene in.c.ij.⁊ in.c.cu; eſſes.⁊ in.c. re
latum.s̄.eo. ¶ In glo.in verbo adijciens.in. fi.in
tellige glo.cum tex.ꝙ valet pene appoſitio quaten᷒
ſufficit patrimoniū teſtatoris.ad hoc iſte tex. nam
taſtatoꝛ nō habet iuriſditionē in heredē vel legata
rium ⁊ ſic nō poteſt ꝓprie apponere penam ſ; poti᷒
dicit̄ adimere bona eis donata noīe pene .i. in pe
nam cōtrafacientis.nā pena dicit̄ eē id qđ diminu
it patrimoniū alicuius.vt no. Jo.an.i.c.fi.de elec.
li.vj.⁊ arbitroꝛ ꝙ etiā i foro cōſcientie habebit locū
iſta pena.qꝛ naturaliter obligat̄ onerat᷒ a teſtatoꝛe
obſeruare ipius voluntatē.vt in.c.cum in officijs.
s̄.eo.licet alie pene iuris neceſſarie non ſint obſer
uande in foro cōſcientie.vt ē gl.ſingularis ſm̄ vnū
intellectū.in.c.fraternitas.xij.q.ij.⁊ q̄uis nō memi
ni legiſſe rōnem illius dicti puto tamen hanc rōem
fore quia pena apponitur a iudice vt ſatiſfiat reipu
blice de re ſcandalizata ex delicto que rō ceſſat i fo
ro anime cum ibi imponatur principaliter pena i
ſatiſfactionem delicti nam principaliter ibi intendi
tur ad ſatiſfactionem rei.⁊ vide Inn. in.c. ſicut di
gnum.de homici.vbi ſingulariter dicit ꝙ q̄uis i fo
ro contentioſo teneatur quis ex leuiſſima culpa in
actione legis acquilie.ſ.rōe damni.vt in.l. lege aq
lia.ff.ad.l.acquil̄.tamen in foro anime non tene-
tur ad emendam damni niſi quis fuerit in dolo vl̄
ſaltem in lata culpa.ratio diuerſitatis eſt qꝛ forus
contentioſus intendit ad conſeruationem p̄rimo

nij.ſed forus penitentialis intendit ſaluti anime ⁊
vt plurimum reſpicit animum delinquentis. facit
c.deus qui.de peni.⁊ remiſ. ¶ In gl.in verbo ade
unte.in fine.hoc eſt verum regulariter ſed fallit in
multis caſibus qui notantur per doct.in.l.eā quā.
allegā.in glo. ¶ In glo.in verbo petendo. ibi.rei
vendicatio.⁊ hoc plene no.in.l.j.C.cōia de leg.nā
procedit glo.quando legatum eſt factum in aliqua
ſpecie puta certus fundus vel ſeruus.ſecus ſi i ge
nere.qꝛ tunc nō datur rei vendicatio ſed hypoteca
ria vel actio ex teſtamento.de quo tamen dicendū
vt plenius no.in.d.l.j. ¶ In glo. in verbo contra
ipſum.ibi.que pendent extrinſecus.vult dicere ꝙ
ſi quid debetur ſub conditione que extrinſecus id
eſt extra iudiciu; venit purificanda nō p̄t peti ante
conditionis euentum.⁊ ſic loquit̄.l. non quemad
modum.ff.de iudi. Sed ſi id quod debetur nomi
ne pene ſeu ſub conditione venit certificandum in
ipſo litis ingreſſu tunc poteſt peti in libello ſub cō
ditione vt hic.⁊ idem per alia verba ſentit hic Inn.
⁊ q̄uis de rigore iuris poſſit inſtari tamen propt̄ fa-
ciliorem exitum litium talis libellus ſolet admitti ſi
cut in ſimili admittitur libellus alternatiuus dico
rem ad me ſpectare iure dominij vel quaſi.vt; no.
in dicto.c.ij.de libel.oblati.⁊ in.c. abbate ſane. de
re iudi.lib.vj.⁊ ꝙ de iure poſſit procedere.fac̄ text.
in.c.olim.de cenſibus.⁊ in.l .eum qui. ff.de his q̄
vt indig. Sed ſi vis tollere contrarietates huius
tex.poſſes dicere vt quidam dixerunt ꝙ heredes
hic iam contrauenerunt quia voluerunt extra iu-
dicium ſoluere legatum ⁊ ſic erat purificatum lega-
tum conditionale.hoc tamen ex toto non ſatiſfacit
littere que continet petitionem conditionalem. ⁊ đ
hac materia vide per Bar. in.l. ſtipulationes non
diuiduntur.ad fi.ff.de verbo.obli.⁊ per ſpe.in ti.
de ſolut̄.§.ſequitur.verſi.quid ſi libellus.⁊ in ti.de
libel.concept̄.§.iam nunc.ver.ſed nunquid taliter
aliquid per Cy.in.l.j.C.de fideicommiſ.⁊ nota be-
ne hanc glo.ſingulariter iuncto tex. ¶ In gl.i ver-
bo quacunq; occaſione.in fi. vult ergo glo.ꝙ do-
minium legati vel fideicōmiſſi particularis directa
via poſt aditam hereditatem tranſit in legatarium
vel fideicommiſſarium.ſecus in fideicommiſſo vni
uerſali.quia ibi opus eſt reſtitutione re vel ſaltem
verbo.ad hoc.l.ſancimus.C.ad trebel. fallit in ca-
ſibus qui ibi leguntur ⁊ notantur. ¶ Sed contra
hoc oppo. Inno.de.l.fi.C.cōia de lega.vbi fideicō-
miſſarius agit rei vendi.contra illos in quos ꝑm᷒
heres bona tranſtulit. Sol̄.duplex. Prima ꝙ fuit
ibi reſtituta hereditas in genere.vel eſt ſpeciale in
rebus alienatis.ſed prima ſolutio videtur verioꝛ.
quia dominium fideicommiſſi vniuerſalis nō tran
ſit ſine reſtitutione.facit.l.marcellus.§.res que.ff.
ad trebe.vbi tenet alienatio rei ⁊ hoc communiter
tenetur.⁊ ſatis probatur in. d.l. ſancimus. ⁊ dicit̄
legatum quando verba diſpoſitionis conferūtur
in legatarium.fideicommiſſum vero dicitur quan
do quis capit de manu alterius.puta relinquo ti-
bi fundum ⁊ volo vt illum reſtituas ſempronio.nā
reſpectu tui eſt legatum ſed reſpectu ſempronij eſt

fideicōmiſſū ſic appellatū q: fidei tue cōmittit vt reſtituas ſempronio ſ; hodie fideicōmiſſa ⁊ legata ſūt exequata. vt in. l. j. ⁊. ij. C. cōia de lega. ⁊. ff. d lega. j. l. j. ⁊ dr fideicōmiſſum pticulare qñ nō hereditas ſ; certa bona pticularia veniūt reſtituēda. ¶ In gl. in verbo cōteſtata. no. bñ glo. ⁊ vide materiā i ſpe. de libel. cōceptione. §. nunc videndum. vbi ſpe. refert Clemētē papā auditoribus pcepiſſe q in appellatione ab interlocutoria nō admitterent libellū ⁊ ſic cōteſtationē litis. ⁊ videt ſentire ſecus in appellatione a diffinitiua. Jo. an. ſentit hic totū oppoſitū vt in appellatione ab interlocutoria ſit lis cōteſtāda q: eſt nouus articulus. ſecus in appellatiōe a diffinitiua q: idē eſt articulus cū primo. ad hoc. c. nō ſolum. de appella. li. vj. ſed tene primū dictū qd etiam videntr ſentire do. de ro. decis. xiij. nā ſi iudex appellationis ab interlocutoria pnūciat bene appellatū ſuccedit loco primi iudicis. vt in. c. vt debitus. de appella. nec aliud petit corā eo niſi qd petit corā primo. ſi ergo cōteſtatio fuit facta corā primo non eſt neceſſe vt fiat corā ſecūdo. nec dum diſcutit an ipa appellatio ſit admittenda debet fieri cōteſtatio litis q: nihil petit a parte ſed agit de iniquitate pmi iudicis. vt dicit tex. in. c. interpoſita. in. §. ſane. de appel. cautū tñ eſt vt pte pñte fiat cū ea cōteſtatio. ſ; in appellatione a diffinitiua pncipaliter queritur retractatio ſnie ad incōmodū ptis ïō fienda eſt noua cōteſtatio ſicut nou⁹ ē articulus vt hic. ſ; ſi ps ē contumax pōt procedi ſine cōteſtatione. vt in. c. p tuas alle. in glo. q: in effectu agit ſup petit. in pma inſtātia. ⁊ vide qd dixi in. d. c. p tuas. ¶ In gl. in verbo portiones. ibi q: de ſingulis rebus debet fieri deductio. no. bene glo. q filius pōt de qualibet re paterna deducere ſuā legitimā p rata niſi aliud diſpoſuerit teſtator vel officiū iudicis. Inno. dicit q d tota hereditate ſūt iſte portiones detrahende ſ; anteq̄ iudex interponat officiū habent inſolidū in ſingulis rebus. q. d. q ante deductionē habet ius in ſingulis rebus inſolidū ſ; iudex tpe deductiōis poterit arbitrari vt de certa re fiat deductio. ⁊ hoc in effectu ſentit Hoſti. nō enim eēt audiendus heres ſi ex ſingulis rebus vellet ſoluere legitimā q: particularis ſolutio multa incōmoda habet. vt in. l. plane. ff. fami. herd. Alij aliter vt no. in. l. filiū quē habentē. alle. in glo. ſ; Bar. ſatis eque diſtinguit in. l. in quartam. ff. ad. l. fal. aut enim filius ⁊ heres conueniunt ⁊ eorum volūtas obſeruanda eſt. l. pen. ff. de leg. j. aut diſcordāt q: filius vult detrahere ex vna re herede cōtradicēte vel ecōtra. ⁊ tunc aut q̄ritur in quibus rebus habeat hoc ius legitime vel trebellianice. aut querit ex qua re tpe deductiōis ſunt detrahende. Primo caſu dicēdū q h ius cōſiſtit in ſingulis rebus inſolidū in. l. plautius. ⁊ i. l. lincā. ff. ad. l. fal. ⁊ pbat h. Scdo caſu aut teſtator diſpoſuit ex qua re ſit fienda deductio ⁊ ſeruanda ē voluntas teſtatoris. vt voluit h gl. ad idē. l. id autē. ff. ad. l. fal. pbat rōne. nā a principio poterit pater certā rem relinquere loco legitime. vt in. l. qm̄ i prioribus. ⁊ in. l. oino. C. de inoffi. teſta. aut teſtator nihil diſpoſuit ⁊ tūc ſi filius recipit fruct⁹ cōputat ſibi in tertiā vel quartā trebellianicā. vt in. l. qd de bonis. §. fructus. ad. l. fal. Et aduerte q: Bart. poſt hec videt ſentire q filius cōputat fruct⁹ in legitima cui⁹ cōtrariū ipſe tenet in. l. marcellus. in. §. quidam liberis. ff. ad trebel. ⁊ ſentit in. l. ſancimus. in. §. repletionē. C. de inoffi. teſta. ⁊ q lex antiqua ſit hodie correcta in filijs. ſed pōt procedere primū dictum in trebellianica extra caſū. l. iubemus. C. ad trebel. aut nō pcipit fructus ⁊ ſi vendidit aliquā rē ante reſtitutionē hereditatis illa cōputat in legitima. vt videt tex. in. d. l. marcellus. in. §. res. voluit Azo in ſūmma. C. ad trebel. ⁊ Old. cōſi. cxlvj. multi tñ tenuerūt oppoſitū in. d. l. filiū quem habentē. q: ex hac opi. ſequitur q filius rogatus reſtituē hereditatē poſſet ad libitū ex quacūq; re detrahere legitimā illam rem alienādo. vñ multi tenuerūt q illa alienatio nō valuit. Ad. §. res pōt rñderi q cōputatur i legitima herede nō cōtradicente ⁊ ſic in odium ipſius filij. ⁊ quicquid ſit cōſiliū ē vt ſi filius intendit aliqua alienare q vocet fideicōmiſſariū ad diuiſionē ⁊ tunc ſecure poterit alienare ptem ſuā ſi vō nihil alienauit ⁊ tunc aut habebat aliquā rem in peculio iudicio teſtatoris ⁊ poteſt illā rem ſibi cōputare in legitimā q: ex quo teſtator illū dilexit in vita reſpectu illius rei pſumendū eſt q idem voluit poſt mortē. ⁊ iſte eſt caſus notabilis ſm vnū intellectū. in. d. l. filium quē habentē. Aut teſtator nihil cōceſſit in vita ⁊ tunc ſi res ſunt indiuiſibiles fiat detractio ex vna re. ſi ſunt diuiſibiles tunc poterit fieri ex vna vel ex pluribus ſm q iudici videbit equū vt in. l. poteſt. ſm vnum intellectū. ff. de lega. j. facit. l. ad officiū. C. cōi diuidun. ⁊ inſti. de offi. iudi. poſt principiū. ⁊ ſm hanc diſtinctionē limita hanc glo. ⁊ tex. ⁊ idem dicitur reſpectu repletionis legitime vt ſi pater reliquit filio certam rem nō aſcēdētem ad legitimā ſuā repletio fiet iudicis officio nō de ſingulis rebus ſ; ſm q iudici equū videbit q̄uis ius repletionis cōſiſtat in ſingulis rebus ſicut dixi in tota legitima. vt in. d. l. ſancimus. ⁊ ponit Old. cōſilio. cj. ¶ In glo. in verbo bñficio in fi. Inn. ſenſit hic q de omnibus pōt patruus detrahere falcidiam nō obſtante. l. cum pater alle. in gl. q: ſm eū qñq; aliqd adimit ex ordinatione iudicis vel ex diſpoſitione legis noie pene. ⁊ tūc falcidia ceſſat. vt i auc. de heredi. ⁊ falci. in. §. ſi quis autē nō implens. Qñq; aliqd adimit heredi ex diſpoſitione teſtatoris tunc de illo poteſt detrahi falcidia vt hic. nā teſtator alij tribuendo qd ademit heredi fec legatum ⁊ hec opi. multū mihi placet. q: ſi bñ ponderet littera teſtator nō mandauit ſimpliciter vt heredes nō cōdicerent legato facto auunculis ſ; cōditionaliter ſc; q ſi cōtradicerent oia bona ſua legabat auūculis. heres ergo cōtradicēdo nō venit cōtra voluntatē teſtatoris ſi ſoluit ſponte omnia bona auunculis imo impleret volūtatē teſtatoris ⁊ ſic ne fruſtra ſit heres pōt detrahere falcidiā de oib⁹. nec videt mihi cōſiderationē gl. quoq̄ mō poſſe pcedere. nā iſte patruus reſpectu ptis ſue habebat. xvj. ſm cōputationē prius factā ex hereditate Rainaldi quorum quattuor tenebat ſoluere auunculis occaſiōe

legati ꝑticularis ⁊ ſic remanebunt ſibi.xij.habebat
ꝗ tres ꝑtes ꝑtis ſue hereditatis ⁊ ſic nõ erat heredi
tas exhauſta legatis.nõ ob.ꝙ illa.xij. ſoluit occaſi
one pene q2 ſi ex iſta pena nõ detrahiť falcidia ꝓpť
culpã ſuã nec detrahi dʒ ex legato ꝑticulari q2 non
legatum particulare ſed culpa ſua exhauſit heredi
tatẽ.aut ergo debet detrahere ab omnibus aut ex
nullo cum eadem ſit ratio in vtriſqʒ. ⁊ licet quidaʒ
voluerunt tenere tertiam ſententiam vt hic ceſſet
omnino falcidia propter rõẽs dictas. Ad iſtũ text.
reſpondebant ꝙ hic non detrahitur falcidia ſed re
ſeruatur ius ſi qḋ erat in detractione facidie. mihi
tamen non placet quia ſi nõ fuiſſet falcidie loc⁹ iſte
cardinalis qui ita ſpecifice ſententiauit reddẽs rati
onem ſue ſententie in qualibet ꝑte non reſeruaſſet
ius detrahendi falcidiam maxime in eo ꝙ reſerua
uit ſub conditione ſcʒ ſi infra tempus legitimum te
ſtatoris voluntati parue rit. Item ponderat ꝙ iſte
confecit inuentarium.vnde tene opi. Inno. que ẽ
valde notabilis ⁊ ſatis probatur per iſtum tex. po
terit ergo iſte patruus ſm computationem predi
ctam detrahere quartam ⁊ non ſolum vnam. ꝗ ſu
pra dixi de vno propter opinionem glo. ⁊ vt cõcor
daremus cum cõputatione qnã facit glo. que inci
pit auunculum.

IOannes. Executor teſtamentari
us qui ſuſcepit illḋ offi-
cium exequi compellitur. Primo queſtio.
Secundo ſolutio.ibi.poſt. ¶ Nota primo ex prin
cipio ꝙ vbi in diſpoſitione eſt fienda mentio clerici
⁊ laici premitti debent in ordine clerici tanꝗ digni
ores.xcvj.di.in.c.duo.facit.c.ſignificauit.ḋ reſcꝑ.
⁊ qḋ no.gl.in.c.quorundã.de elec.li.vj. ¶ No. ſe
cundo ꝙ clericus ⁊ laicus poſſunt ſimul deputari
ad certum officiũ exequendũ/qḋ intelligit Io. an.
procedere quãdo vocantur tanꝗ diuerſa capita.
ſecũs autẽ ſi vocarenť vt collegiuʒ quaſi velit dice
re ꝙ ad collegium ſeu vniuerſitatem faciendaʒ nõ
admittunť homines diſparis ꝓfeſſionis.vt ĩ.c.cuʒ
cauſam.ſ̃.de elect.⁊.xvj.q.vij.c. noua/ſed quan-
do cõiunguntur vt ſingulares nõ nocet diſparitaſ
ꝓfeſſionis.ꝓ hoc.c.ꝑ tuas de arbi. ⁊ in.c.vbi ꝑicu-
lum.de elec.li.vj. ⁊ nota hanc regulam ꝗ puto eam
limitandam qñ varia ſunt ſtudia reſpectu ꝓfeſſio
nis/Si autẽ idem oĩno eſt ſtudium nõ impedit di
uerſitas profeſſionis eos inſimul collegialiter con
gregari. exemplum ĩ vniuerſitate ſcholarium vbi
ſunt religioſi clerici ſeculares ⁊ laici oẽs facientes
vniuerſitatẽ vnã.vt no. Bar.in.l.ſi.ff.de colle.illi.
⁊ Inno.in.c.cũ ab eccleſiarꝫ.de offi.ordi. ¶ Nota
tertio ꝙ ad pias voluntates exequendas põt teſta
tor deputare quos vult.quid autẽ ſi neminẽ depu
tauit.dic vt dixi in.c.ſi heredes.ſ̃.eo.ti. ¶ No.q̃r
to ibi.creditoribus.iuncto verbo ꝑ dioceſanum ꝙ
epiſcopus impedit ſe de relictis etiam ad non pias
cauſas.de quo vide quod lati⁹ dixi in.c.ſi heredes
ſupra eo. ¶ Nota ibi.per dioceſanum.ꝙ ad dioce
ſanum pertinet compellere executores teſtamenta
rios.dicit tamen Io.an.idem in eo qui habet iuriſ
ditionem in loco quaſi dioceſanus ponatur hic ad

denotandum eum qui habet iuriſditioneʒ in loco.
Et ideo ſi alius citra epiſcopum haberet ibi iuriſdi
onem epiſcopalem vt ſũt multi abbates .de priuił.
abbates.li.vj.poterunt iſti hanc compulſionem fa
cere.tenebis menti hoc dictum ꝙ officium tributũ
dioceſano poteſt exequi ſeu exerceri per eum q̃ ha
bet iuriſditionem epiſcopalem.vel quaſi in eodem
loco quãꝗ non habeat iuriſditionem in tota dioce
ſi.⁊ pro hoc facit glo.no.in cle.j.de rebus eccle.nõ
alienan.que vult ꝙ inferiores habentes iuriſditio
nem epiſcopalem poſſunt exercere omnia que ſpe
ctant ad iuriſditionem epiſcopalem. quod lati⁹ di
co in.c.ſignificaſti.de foro compe. vides in oppoſi
tum glo.in cle.j.de vita ⁊ honeſta.cleri.⁊ gl.no.in
cle.j.de iurepatro.in verbo dioceſanus. que vult
ꝙ appellatione dioceſanorum veniũt ſolum epiſco
pi non autem inferiores habentes iuriſditionem
in loco.ſed concor.vt glo.ille procedant quãdo in
materia noua ⁊ ſtricta ſit mentio de dioceſanis ita
ꝙ veriſimiliter videatur ponderatum officium epi
ſcopi.ſecus autem vbi materia eſſet larga ⁊ fauora
bilis ita ꝙ potius videatur põderata iuriſditio ꝗ
officium epiſcopale/Hinc dicit Io.an.hic ꝙ capitu
lum ſede vacante ſuccedit in hac poteſtate compel
lendi executores ꝗꝗ videatur dubitare nunquid
ſi officium exequendi ſit deuolutum ad epiſcopuʒ
poſſit capitulum exequi illud.nam aliud eſt cõpel-
lere aliud exequi.ſicut in ſimili capituluʒ poteſt cõ-
firmare electiones ſed non poteſt beneficia confer
re.vt in.c.cum olim.de maio.⁊ obedien. iuncto.c.
j.ne ſede vacan.li.vj/Sed ego putarem ꝙ etiaʒ ca-
pitulum poſſit exequi quia hoc non eſt iuriſditiõis
epiſcopalis.ſed potius oneris ꝗ honoris ⁊ eſt offi
cium neceſſarium pro hoc quod no.glo.in cle.j.de
hereti.⁊ ceſſat ratio que eſt in prohibitione collati-
onis beneficiorum.nam illa prohibetur.q2 eſt que
dam honorificentia ⁊ computatur inter fructus vt
no.glo.in.d.c.cum olim.ſed executio eſt oneris dũ
taxat ⁊ nulla cõmoditas debet remanere apud ca-
pitulum vel epiſcopum exequentem.vt in.l.nulli.
C.de epi.⁊ cleri.⁊ in.c.nos.ſ̃.eo.ti. ¶ In glo.i ver
bo pijs.ibi minus legitima.hoc intellige vt dixi in
c.relatum.ſ̃.eo. ¶ In glo.ij.ibi.nihil poſſet lega-
re.nota bene glo.pro intellectu.c.quia.⁊.c.ad hoc
ſ̃.eo.vt de rebus eccleſie non ſolum teſtari prohi-
betur clericus ſed etiaʒ legare .nam eadeʒ eſt ratio
in legato que eſt in teſtamẽto quia effect⁹ vtriuſqʒ
confertur ad tempus quo poſt mortem cleric⁹ non
eſt amplius rector eccleſie ſed donare aliqua põt ĩ-
tuitu elemoſyne vt in dictis iuribus. ¶ In glo.ſu
per verbo mandatum.no.glo.iuncto tex.quia licʒ
executio vltime volũtatis ſit res fauorabilis ⁊ pia.
vt in.l.j.C.de ſacro ſan.eccł.⁊ in.c.tua.ſ̃.eo.ti.nõ
tñ cõpellitur quis acceptare officium executionis
ſibi delatũ in teſtamẽto.⁊ videť hoc etiam procede
re in relictis ad pias cauſas qḋ eſt valde notanduʒ
⁊ videť hoc ꝓbare tex.ibi.poſt mandatũ ſuſceptuʒ
⁊ idem ſentit Ibi Io .an.dicens ꝙ videtur quis ſu
ſcipere mandatum aut expreſſe acceptãdo aut taci
te.puta exequẽdo aliquid de ſpectãtibus ad illud

officiū.ſecus aūt dicit ſi erat pſens quando officiū
ſibi conferebatur ʒ tacuit.pro hoc.l.filiuſfami.§.in
uitus.ff.de procura.dicerem q etiam per interiorē
actum executionis dicitur officium acceptare puta
ſi ſcienter recepit litteras in quibus ſibi officiuʒ cō
ferebatur.argu.in cle.j.de procu.Vel ſi ipe ſcripſit
q teſtator ad illud officium eum deputauit.ad hoc
bo.tex.in.l.vxori.§.j.ff.ad.l.falci.facit.l.ex ſenten
tia.ff.de teſta.tu.ʒ notabis hoc vltimum.quia po
teſt adduci ad multa.Item reſpectu legatorum ad
pias cauſas videtur q epiſcopus poſſit compelle
re etiam citra acceptationem ʒ ſi non vt executoreʒ
teſtamentarium ſaltem vt delegatum ʒ cōmiſſariū
nam cū epiſcopus hoc caſu habeat ſexequi poterit
officium hoc iſti delegare ʒ ad ſuſcipiendum com
pellere ſicut in qualibet alia delegatiōe.C.qui pro
ſua iuriſditione.l.j.c.paſtoralis.§.de offi.delega.
¶Sed quero extra gl.nunquid iſti executores te
ſtamentarij poſſunt agere cōtra heredes vt eis tri
buatur vnde poſſint exequi voluntatem defuncti.
Inno.Abbas ʒ cōmuniter omnes doct.hic diſtin
guūt q in relictis ad pias cauſas poſſunt agere cō
tra heredes.vt in.l.nulli.ʒ in.l.ſi quis ad declinan
dam.C.de epi.ʒ cleri.in alijs vero ſubdiſtinguūt.
q aut ſūt executores meri aut ſunt participes.Pri
mo caſu executor non agit contra heredem ſʒ ſi he
res ſponte eis tribuit exequuntur voluntatem de
functi ſed agere nō poſſunt.vt i.l.lutius.§.meuia.
ff.ad trebel.niſi teſtator aliud expſſerit.Si vō ſunt
participes puta qr teſtator voluit aliquā partem re
manere penes executores tūc poterūt agere.vt in
l.ſi quis titio.ff.de lega.ij.ſʒ cōtra hoc opponitur d
iſto tex.vbi executores compelluntur exequi.dicit
Inno.q omnia iſta erant diſtribuēda ad pias cau
ſas.Hoſti.dicit q hoc eſt diuinare.Item iſte tex.re
ſiſtit dum facit mentionem de creditoribus.ʒ ideo
dicit q ſm ius canonicum poſſunt executores age
re contra heredes vel quoſcūqʒ vt exequantur vo
luntatem defuncti.ʒ ſic tranſeunt hic doc.cōmuni
ter.Ego cōcordando dico q nec de iure ciuili nec d
iure canonico merus executor habet actionē cōtra
heredem.vt in.d.§.meuia.ſed poteſt executor offi
cium iudicis implorare contra heredes vel alios d
tinentes bona defuncti.ar.in.l.hereditas.ff.de pe
tione heredita.ʒ in.l.quintus.i fi.ff.de annu.leg.
ʒ hoc voluit Dy.in.d.§.meuia.ʒ Bar.in.d.l.ſi qs
titio.ʒ in iſto caſu poteſt procedere dictum Hoſti.
ʒ intelligitur iſte tex.poterit ergo diocesanus com
pellere executorem vt impleret officium iudicis cō
tra heredem.Itē poteſt intelligi iſte tex.vt compel
latur exequi quando bona ſunt in manu executo
ris vel heres eſt paratus ſibi dare vnde exequat.
ʒ ſic i nullo iſte tex.cōtradicit iuri ciuili iudicio meo
Itē in eo q doc.diſtinguūt vtrum executor partici
pet de lucro vel nō dic melius q vbi verba diſpoſi
tionis cōferuntur in eum tacite vel expreſſe nō dici
tur purus executor ſed legatarius.ideo pōt agere
contra heredem.exemplūʒ dicit teſtator.relinquo
titio centum ʒ volo q illa reſtituat ſeyo.nam lʒ nul
lam cōmoditatem habeat ex quo tamen verba le
gati in eum conferunt poterit tanqʒ legatari9 age
re cōtra heredem ʒ eſt vtile quia ſi deficeret fideicō
miſſum ex perſona fideicōmiſſarij accreſceret iſti le
gatario ʒ nō heredi.vt in.d.l.ſi quis titio.idem di
xi vbi tacite diſpoſitio confertur in ipſum.vt quia
eſt particeps illius relicti.his enim caſibus nō dici
tur purus executor vnde habet actionem cōtra he
redem.d.l.ſi quis titio.Nunquid aūt poſſit execu
tor vendere bona hereditaria pro executione vlti
me volūtatis.diſtingue int executorē vniuerſalem
ʒ particularem.nam executor vniuerſalis poteſt.
exemplū quādo oīa ſunt diſtribuenda in paupes
chriſti.dicta.l.nulli.Particularis nō pōt niſi teſta
tor ſibi cōceſſerit.vt in.alio.ff.de ali.ʒ ciba.lega.et
hodie cōmuniter in teſtamento dat libera ʒ plena
licētia executorib9 vendendi de bonis hereditarijs
pro executione teſtamenti.ʒ quid important illa
verba.no.Bar.in.d.l.alio.¶Vltimo oppo.cōtra
tex.ʒ videtur q clericus non poſſit eſſe executor te
ſtamentarius.quia non debet ſe immiſcere nego
cijs ʒ adminiſtrationibus ſecularibus.xj.q.j.te q
dem.ʒ in.c.j.ne cleri.vel mona.Solu.teſtator erat
hic clericus vnde ratione perſone negocium non
poteſt dici ſeculare ſm doc.Item ʒ ſecundo hec re
licta erant facta ad pias cauſas vnde rōne pie cau
ſe poteſt dici negocium eccliaſticum.Tertio dixe
runt alij cum quibus tranſeunt hic cōmuniter do
ctores q religioſi ʒ clerici poſſunt eē executores te
ſtamenti etiam ad non pias cauſas ratione pie vo
luntatis defunctorum dummodo non ſubtrahan
tur a diuinis officijs.ʒ hodie in religioſis dic vt in
c.religioſus.eo.ti.li.vj.de fratribus minoribus ē
tex.in cle.exiui.de ver.ſig.ʒ hec vltima opi.cōmu
niter hodie hic obſeruatur.

d. De his. Ponit quedaʒ legata de qb9
nō ſoluit canonica portio ni
ſi fiant in fraudē.Primo ponit dictum in q
interſerit exceptioneʒ.ibi.dummodo.¶Nota pri
mo ʒ tene menti regulā que tacite colligitur ex iſto
tex.nam regulariter de omnibus relictis factis ec
cleſijs ſoluitur epiſcopo canonica portio ʒ eccleſie
parochiali ſm ea que dixi in.c.officij.ſ.eo.ſʒ fallit
in caſibus hic exceptis.nam exceptio quorundam
caſuum firmat regulam in oppoſitum.xxxij.q.vij.
c.ſi dominus.ʒ in.c.ij.de coniugio lepro.¶Nota
ſecundo caſus in quibus nō ſoluitur canonica por
tio de relictis factis eccleſijs.Primus caſus quan
do aliquid ſit relictum in ornamentis.id eſt calici
bus cappis vel alijs veſtibus eccleſiaſticis.Secun
dus caſus quando fuit relictum pro eis.id eſt pro
ipſis ornamentis habendis vel recuperandis vel
reficiendis.Terti9 caſus in relicto facto p fabrica
eccle.Et nota q fabrica ʒ ornamēta eccleſie ponū
tur hic vt diuerſa.Ex q potes colligere notabile di
ctū q reddit9 deputati ad fabricam non ſunt con
uertendi ad ornamenta eccleſie.nā fabrica capit p
ſculptura vel repatione edificij.de conſe.di.j.de fa
brica.¶Ex quo etiam poteſt inferri q epiſcopus
nō releuatur ab onere fulciendi eccleſiam etiam de
ornamētis propter reddit9 fabrice.Quart9 caſus

quando relinquit pro luminaribus puta ꝓ cereis lampadib⁹ ⁊ ſimilibus. Quintus caſus ꝓ anniuerſarijs. id eſt pro cōmemoratione animaꝝ. anniuerſariū dicit eadem die ſepultionis vl' defunctionis ſingulis annis qua ille qui legauit fuit ſepultuſ vel defunctus. Sextus caſus pro relicto facto ꝓ ſeptima vigeſima vel trigeſima. ⁊ vult dicere referēdo ſe ad varias cōſuetudines locoꝝ in quibus aliqui ſeruant facere officiuꝫ pro defuncto id eſt ſeptima die poſt ſepulturam vl' vigeſima ſeu trigeſima ſeu alia die ꝙ ſi relinquitur aliquid ꝓ huiuſmodi officijs dicendis nō debetur quarta. ⁊ vide de his diebus. in. c. quia alij. xiij. q. ij. Ultimus caſus quando relictum eſt factum ad perpetuum cultum diuinum. vtputa quando teſtator reliquid certū quid. vt q̄libet die celebraret in certo altari ⁊ pro capella dotanda vel ſimilibus cōcernentib⁹ perpetuū cultum diuinū. ❡ No. ibi vel reliquis pijs locis. ꝙ nō ſolū eccleſie ſunt priuilegiate in predictis caſib⁹ ſed etiam pia loca gaudent eiſdē priuilegijs. facit. l. fi. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ qđ no. Jo. an. in. c. j. ⁊. ij. de integ. reſti. li. vj. vbi notāter vult ꝙ pia loca poſſūt petere reſtitutionē in integrū ſicut eccl'ie. Secūduꝫ dictum eſt ꝙ regulariter pia loca tenent ad canonicam portionem. ⁊ que dicunt pia loca. dic ꝙ illa in quibus exercet officiū pietatis. vt no. Jo. an. s̄. ti. ꝓxi. c. fi. ⁊ ſpe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc vero aliq̄ v̄. et ſcias. vide qđ dixi in. c. officijs. s̄. eo. ❡ Ultio nota ꝙ ep̄s ⁊ parochialis eccleſia poſſunt de codeꝫ relicto capere canonicas portiones ⁊ ſic poſſūt concurrere ep̄us ⁊ parochialis eccleſia. Et aduerte ꝙ hoſti. voluit hic ꝙ de quolibet relicto facto ꝑ dioceſanum quibuſcunq̄ eccleſijs ep̄s habeat canonicā portionē. eccleſia vero parochialis habet ſuā portionē ex relicto facto dūtaxat ꝑ parochianū ſuū. Sꝫ contrarium quo ad primum ſenſit hic Jo. an. ⁊ remittit ad no. in. d. c. officij. ſed tu dic lati⁹ ⁊ clari⁹ ꝙ ep̄s habet ſuam canonicā portionē ex relictis facti dūtaxat eccleſijs ⁊ alijs pijs locis ſibi ſubiectis per quēcunq̄ fuerint relicta. nam hec portio ep̄o debetur nō ab homine dioceſ. ſꝫ ab eccleſia cui factum ē relictū. vt in. c. requiſiſti. s̄. eo. ⁊ dixi in. d. c. officij. Eccleſie vero parochiali debet portio ex relicto facto eccleſie ſepulture per ſuū parochianū. vt in. c. j. ⁊. ij. j. de ſepul. poteſt ergo contingere ꝙ de vno relicto detrahant due portiones. puta ſi parochian⁹ vnius eccleſie elegit alibi ſepulturā eidē aliq̄d legādo. nam eccleſia ſepulture debet dare canonicam portionem ep̄o propter on⁹ ep̄ale. Item canonicā eccleſie parochiali in ſatiſfactioneꝫ iniurie ſeu laboris quē ſubijt eccleſia parochialis in perſonam defuncti. q̄n̄q̄ poteſt cōtingere ꝙ vna ſolū portio debeatur. vtputa q̄n̄ parochianus alicuius eſt ſepultus in eccleſia exempta. nam tunc portio ſolum debetur eccleſie parochiali. vt dixi in. d. c. officij. q̄n̄q̄ nulla portio detrahit vt ſi parochian⁹ eccl'ie exempte eligit ibi ſepulturam. ⁊ ideꝫ dicendū in ſimilibus caſibus. ❡ Ultimo ſcias ꝙ de relictis priuilegiatis de quibus hic ſoluūt fratres minores ⁊ p̄dicatoreſ quartam eccleſie parochiali. vt in cle. duduꝫ. de ſepul. ⁊ hodie illa cle. eſt prorogata ad fratres ſancti auguſtini ⁊ carmelitas. ⁊ fuit iſtud inductum in recōpenſationem damnorum que ſuſtinent eccleſie parochiales propter priuilegia conceſſa dictis fratribus in eo ꝙ poſſunt audire cōfeſſiones. Itē predicare ⁊ recipere parochianos alienos ad ſepulturam. An autē eccl'ia parochialis debeat dare ep̄o portionē de portione quā habuit ab eccleſia ſepulture ſiue ex relictis priuilegiatis ſiue non. vide per Frede. conſi. vj. ⁊ ibi concludit ꝙ ſic. qđ ſatis placꝫ per. c. cōquerente. de offi. ordi. vbi dicit ꝙ de oīb⁹ funeralibus debetur ep̄o quarta. Utrū legatuꝫ factum eccleſie de certa re quolibet anno debeat perpetuo ⁊ in eternum. vl' duret per aliqđ tempus determinatum. iſtam queſtionem format Bar. in. l. annua. ff. d̄ annu. lega. ⁊ dicit ꝙ per tempus determinatum. ſ. per centum annos. per. l. vſufructum ff. de vſufru. ſed Pe. ⁊ Guil. tenuerūt 𝔷riuꝫ. exemplum. lego fratribus quolibet anno prandium.

❡ De ſucceſſionibus ab inteſtato. ❡ Rubrica

❡ Supra viſum eſt de ſucceſſionibus ex teſtamento. verum q2 ſepe homines decedūt ab inteſtato. ⁊ dubitat de ſucceſſione. ideo poſt rubricam p̄cedentem ſubijcit iſta. Et ſcias ꝙ inteſtatus dicit q̄ nullū vel nō iure fecit teſtamentū. vt in. l. fi. C. fami. her. ⁊ proprie dicit inteſtatus qui poterat facere teſtamentum. vnde non valens teſtari nō dicitur ꝓprie inteſtatus. ſꝫ ſm cōmunē vſum loquendi qui nō teſtatur dicitur inteſtatus. vt de predictis eſt pulcher tex. in. l. j. ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ ibi per doc. ⁊ facit h̄ ad ſtatuta diſponentia de ſucceſſione inteſtatoruꝫ an habeant locum etiam in his qui teſtari non poterant. vt impubes. furioſus ⁊ ſil'es. ⁊ d̄ his in predicta. l. j.

SEd hoc. Clericus bona ꝓpria dare pōt cui vult. ſed ſi decedat inteſtatus ⁊ nō habet cōſanguineos ſuccedit eccleſia. hoc dicit iuncta glo. ſecūda ps ibi. ſi autē. ❡ No. primo ho. ar. ex tex. ꝙ q̄cquid acquirit ep̄s intuitu ꝑſone ſibi acquirit ⁊ nō eccl'ie. vnde de his pōt diſponere ad libituꝫ facit ad ea que dixi in. c. j. s̄. ti. ꝓxi. vnde hec littera videtur pariſicare ep̄m ⁊ clericos inferiores. ❡ Nota ſcđo ar. op. ex tex. ꝙ qualiſcūq̄ ſit cleric⁹ ⁊ qualecunq̄ habeat bn̄ficiū nō diſponit ad libitū de redditibus bn̄ficij. nam vt hic patet hoc ꝑmittit eis reſpectu bonoꝝ acquiſitorū intuitu perſone. ſec⁹ ꝗ ſi acquiſiuerint intuitu beneficij. Et vt dixi pondera q2 littera loquit nō ſolum de ep̄is ⁊ preſbyteris. ſꝫ etiā de inferioribus clericis. q2 cōmuniter habent beneficia ſimplicia. ⁊ facit ad ea que dixi in. c. relatum. ij. ⁊ in. c. requiſiſti. s̄. ti. ꝓxi. ❡ Nota tertio ibi ꝗ hic ꝑfecerint. ꝙ teſtamentum nō valet niſi ſit ꝑfectū. vnde ſi quis incipit facere teſtamentū ⁊ nō perfecit non valet qđ inceptū ē. ita colligit dic do. An. nihil aliud inducēs. Sed tu aduerte latius. naꝫ primo iſte tex. parū facit. q2 ſupra loquit de donatiōe